

Atos

Jejui 'ga remimonofera 'gã nekwawer are Luka 'ga ka'arana kwasiari rakue. Ywag ipe Jejui 'ga jewyr ire, Janeruwarete 'ga U'agesage monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'ga remimu'efera 'gã awau watau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea aeremiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. A'eramũ esakara 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'awa ka'arana kwasiarukaa Luka 'ga upe. A'eramũ 'ga ka'arana kwasiaa inuga 'ga 'Agesage remiapofer are rakue.

¹ Je ako Lukaramũ ka'arana akwasiat inuga pẽ nupe ikue, ki Teofiru. Jejui 'ga remiapofer are je ka'arana kwasiari. 'Ga remimu'efer are nanẽ ako je ikwasiapawi inuga pẽ nupe ikue. Jejui 'ga porowyky ypy ypyawer are futat je ka'arana kwasiari inuga pẽ nupe ikue.

² Ywy pe akou Jejui 'ga mama'e esage apou kwaiwete rakue. A'efer are je ikwasiapawi inuga ka'aran are pẽ nupe ikue.

Ywag ipe ojeupir enune Jejui 'ga porogytai wemimu'efera 'gã nupe rakue. Ymã te 'ã 'ga 'gã amũ mũ'jãu imogyau wemimu'eferamũ rakue. A'eramũ Jejui 'ga ojeupir enune oje'ega 'gã nupe Jarejuwarete 'ga 'Agesage je'eg imũ rakue. A'e 'gã 'ga imonou kwe pe: “Kwe pe pekwap je mome'wau pejemogyau 'gã nupe”, 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã 'jau “Jejui 'ga remimonofera 'gã” 'jau 'gã 'gã nupe.

³ 'Ga manũ re Janeruwarete 'ga Jejui 'ga moferawi nũ. A'eramũ Jejui 'ga oferaw ire ojesaukaru'jau'japa wemimonofera 'gã nupe. Wemiapo resaukaa 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã 'jau: “Jejui 'ga futat ra'e. Koromũ futat 'ga ferawi rai'i nũ. Sã'ã 'ga wemiapoa etee futat iapoa 'ga rekoa”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

Kwarẽta 'ara rupi etee Jejui 'ga je-saukaru'jaru'jawi wemimonofera 'gã nupe, 'gã mu'jau akou 'Uwarete 'ga ree rakue.

—Janeruwarete 'ga 'ã 'ũi 'wyriarareteramũ pẽ nupe. Pejetywer awi pepoiramũ 'ga pẽ monoi wemiayuwamũ rakue— 'jau Jejui 'ga oporogytau wemimu'efera 'gã nupe rakue.

⁴ 'Gã pype akou 'ga 'gã mu'jau aipo are rakue. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—'Au pejup Jerusareg ipe Jarejuwarete 'ga 'Agesage rapesaka. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri pẽ nupe rakue: “Te'agesagea je anure omono pẽ nupe”, 'jau 'ã 'ga rakue. A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejejupa Jerusareg ipe 'ga 'Agesage rapesaka ra'ne— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe.

⁵ —Juã 'ga 'ã 'y pe ae pymĩ ikue. A'ere Janeruwarete 'ga nanarũi. U'agesagea te 'ga amut pẽ nupe pẽ nerekwaramũ— 'jau Jejui 'ga 'gã nupe rakue.

*Ywag ipe Jejui 'ga jeupiawet
(Maku 16.19-20; Luka 24.50-53)*

⁶ A'eramũ 'gã ojeptype 'ga rekoramũ 'ga remimonofera 'gã oporonupa ee 'ga upe:

—Ymã te 'ã tapy'ỹja 'wryiar amuteea etee ekoi oree jepi. 'Awamũ futat te ene ereko 'wryiarãmũ Israeu juapyrerãmũ oree 'ga py'rau? 'Awamũ futat te ene, “Je futat Jarejuwarete 'ga remimur-eramũ ako 'awamũ 'wryiarareterãmũ pẽ nupe”, ere oree?— 'jau 'gã 'ga upe.

⁷ A'eramũ Jejui 'ga 'jau 'gã nupe:

—Naani nũ'ũ. Meewei tee te nipo je ruri pẽ'wryiarãmũ. Janeruwarete 'ga te okwaap. Jane te 'ã nikwaawi. 'Ga te okwaap je ruawa nũ— 'jau etee 'ga 'gã nupe.

⁸ —A'ere nipo anurenure'i Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri ojypa osou pẽ pype. Opãjã Janeruwarete 'ga imua pẽ nupe. A'eramũ futat nipo pẽ pejemogyau je mome'waramũ 'gã nupe— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'eramũ pẽ pejejepype ise re pejewau kwe pe je mome'wau 'gã nupe. Pẽ 'ã je resak pejepe. A'eramũ pẽ pejewau je mome'wau kwe pewara 'gã nupe. 'Auwara 'gã nupe ra'ne je mome'wau, Jerusareg ipewara 'gã nupe ra'ne. A'ere Judeja ywy pewara 'gã nupe, Samari ywy pewara 'gã nupe, mukuwara 'gã nupe 'jau pejewau je mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'e re Jejui 'ga ojeupia 'gã nui awau ywag ipe.

⁹⁻¹¹ A'eramũ 'ga remimonofera 'gã 'upa amã'jãu ywau 'ga jeupira resaka. A'ere ywasiga 'ga mimi 'gã nui. A'eramũ 'gã 'upa 'ga wawera rupi amã'jãu. A'e pype mukũja ywagipewara 'gã 'ua ojypa 'gã nupe Jejui 'ga panekwapa. Waity aparasiga rerua erojypa enu'ama 'gã pyri.

—Ma'ja te peesak pejejupa?— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Naani. Jejui 'ga jeupira te ore aruesak arajupa— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ ywagipewara 'gã 'jau 'gã nupe:

—Oo futat 'ga ojeupia 'Uwarete 'ga pyri. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ. Ojeupiawera 'jawerimũ etee futat nipo 'ga ruri ojewya nũ— 'jau ywagipewara 'gã imome'wau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

*Matias 'ga Judas 'ga py'rawarera
(Mateu 27.3-10)*

¹² Ywagipewara 'gã porogytapaw ire Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ua ojewya Jerusareg ipe nũ. Ywytyr awi 'gã 'ua ojewya, Oriweira 'jaw awi. Namukui Jerusareg awi Oriweira 'jawa 'upa. Ma-jepei tee kilometro imukua jui.

¹³ A'eramũ 'gã Jerusareg ipe owaëm ire awau 'og ywate pype 'upa. Pedro, Juã, Tiago, Andre, Filipe, Tome, Patarumeu, Mateu, ajepeja Tiago, Simão Serote, Judas. Mĩmera 'gã awau 'upa 'og ywate pype. Tiago 'ga Afeu 'ga ra'yra 'ga. Simão 'ga judeu 'gã etee ifutaa o'wyriaramũ. Judas 'ga Tiago 'ga ra'yra 'ga.

¹⁴ 'Gã ajatyka 'upa Jerusareg ipe. Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou 'upa. Kũjãmera 'gã nanẽ ajatykau 'ua 'gã nee 'og ywate pype. Jejui 'ga y eẽ we futat akou 'gã pype, Mari eẽ. Jejui 'ga rewirera 'gã nanẽ akou 'gã pype nũ.

¹⁵ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'ua 'gã nee kwaiwete. Sõtui wĩti 'gã pytuna. A'eramũ Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

¹⁶ —Peapyaka jeporogyta are. Ymã te Janeruwarete 'ga 'Agesagea ka'arana

kwasiarukari Davi 'ga upe Judas 'ga ree rakue, ae a'wyre'ema upe Jejui 'ga monoarama 'ga ree rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁷—Aipo Judas 'ga ako jane pype ikue numiamũ. Wemimu'eferamũ ako Jejui 'ga 'ga mogou ikue numiamũ. A'ere ako mainana 'wyrara 'gã ka'aranũũ monoi Judas 'ga upe rai'i, Jejui 'ga resaukaawamũ rai'i. A'eramũ ako 'ga Jejui 'ga monou 'gã po pe 'ga jukaukaa 'gã nupe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

¹⁸ Ka'aranũũa ojeupe imur ire Judas 'ga awau ywy mua. A'ere 'ga rea'aramũ etee nũ. “Ma'eramũ je ma'eramũ Jejui 'ga monou 'gã nupe 'ũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga a'eramũ ajejukau. 'Ga 'arasiga 'ga rerekou. A'eramũ ywy mur ire awau ojeupia. A'eramũ 'ga pe awi 'ua opoa. Wewega mowoka erua. Wye momopomopoa erua amanũmũ rakue.

¹⁹ A'ea Jerusareg ipewara 'gã ikwaapa najuejue etee rakue. A'eramũ 'gã Aketema 'jau Judas 'ga manũawera upe. Aketema 'ea wyrupap 'ea 'gã je'eg imũ.

²⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ymã te Davi 'ga ka'arana kwasiari aipo Judas 'ga ree inuga janee rakue.

“Ga 'wyrer ipe nipo nitywi futari ae mũ”, 'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. A'eramũ 'ga ikwasiaru'japa 'ga ree rakue:

“Ga porowykyawer ipe ae nitywi futari amũ. A'eramũ nipo 'ga amũ etee akou 'ga rekwawer ipe nũ, 'ga porowykyawera apou nũ”, 'jau Davi 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. Mĩa ka'arana Saumu 'jawa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

21 —A'eramũ jane 'awamũ 'ga amũ mogou Judas 'ga rekwawer ipe 'jau nũ, Jejui 'ga mome'waramũ jarejepyri 'jau. Jarejepypewarera etee jane imogou. Awỹja te ako jane pype au'jeteramũ?

22 Awỹja te wesak 'y pe Juã 'ga Jarejararete 'ga pymĩa rakue? Awỹja te 'ga jeupira wesak rai'i? 'Gã etee futat jane simogo amũ jarejepyri Jejui 'ga mome'waramũ 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga ferapawera 'ga tomome'u jane pyri 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

23 A'eramũ 'gã mukũja 'gã mua. 'Ga amũ rera Jose Barsabas. Justo 'ga rer irũa. Ajepeja 'ga rera Matias.

24 A'ere 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Kiapi'ni. Ene te 'ã erekwaap. Ejemifutara 'ga ekwaawukat oree.

25 Judas 'ga ajejuka rai'i. A'ere 'ga 'agera oi ako tyweaw ipe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe. —Mõ 'ga te ore oromogo 'ga rekwawer ipe nũ?— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

26 A'ere 'ga upe oporogytapaw ire ita'i 'jawe-wara momopoa 'upa. A'eramũ Matias 'ga remi-mojewagera katu 'gã ipyyka. A'eramũ 'gã Matias 'ga mogou Judas 'ga rekwawer ipe Jejui 'ga mome'waramũ ojepyri nũ.

2

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua

1 Pêtekosti 'jawa 'ara rupi 'gã jatyka 'gã nuwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua ojypa Jejui 'ga remiayuwa 'gã nupe rakue. Pêtekosti 'jawa judeu 'gã jatykaawa rera.

² Poje ywytuu 'jawewara fua opo erujewi 'ua 'gã pyri 'og ywate pype 'gã nuwamũ. Ywag awi 'ua osou 'og ipe. A'ere 'ga 'Agesagea 'gã nupe ise re tata'i 'jawewara ajemogyau 'gã apyte'rarimũ. Wenyfu'giramũ futat ajemogyau 'gã apyte'rarimũ.

³ Nan Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ua osou 'gã nupe rakue. Opyamuramũ 'ua 'gã nupe.

⁴ 'Ga 'Agesagea 'ua osou 'gã pype 'gã nerekwaramũ. 'Gã pype ose re 'gã je'ega mojopy'rau, 'gã moje'eg amuteeukaa. 'Gã nemikwaawe'ema 'gã je'ega apoukaa 'gã nupe. Naju'jawe rũi 'gã je'egi. Wemifutar imũ etee futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã moje'egukaa.

⁵ Kwaiwete judeu 'gã 'ua ajatykau muku awi Jerusareg ipe rakue. Ajatykaaw are 'ut ma'e 'gã nanẽ ifu renupa nũ. Ifu renupara 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporogyta ma'e 'gã najuejue etee.

⁶ Ifu renupawe 'gã ajatykau ukupepe 'og ywate pyri oporesagamũ ee. Oporenuwaiwamũ 'gã imome'u are. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã je'ega apou.

⁷ A'e renupawe enupara 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'gã janeje'egawe apou 'ũ? Garireja ywy pewara 'gã juejue nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

⁸ —Janeje'eg imũ etee 'ã 'gã Jejui 'ga mome'ui janeje— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi. A'ere 'gã 'awamũ kwe pewaramũ janeje'ega we iapoi. Kwe awi 'ã jane ruri.

⁹ Partia ywy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Media ywy awi. Ajepejamũ Elam ywy pewara. Ajepejamũ Mesopotami ywy pewara. Ajepejamũ Judeja ywy pewara. Ajepejamũ Kapatosi ywy pewara.

Põtu ywy awi jane mũ ruri. Asia ywy pewarera jane mũ.

¹⁰ Frigia ywy awi, Pãfiria ywy awi, Egitu ywy awi jane mũ ruri. Ajepejamũ Libia ywy awi. Sirene 'jawa pyriwara poromũ. Ajepejamũ Roma pewara.

¹¹ Jane mũ judeua futat. Ajepejamũ judeue'ema 'gã futat. A'ere 'gã judeuramũ jane 'jawerimũ 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari. Kreta 'ypõ'õ awi amũ ruri. Ajepeja 'gã 'ua Arabia ywy awi. A'eramũ 'gã maran janeje'eg imũ oje'ega ki 'ei?— 'jau 'gã ajaupe 'gã je'ega renupa. —Janeje'eg imũ futat 'gã Jarejuwarete 'ga remiapofer esage mome'ui janee— 'jau 'gã ajaupe. —'Auwara 'gã je'ega etee 'gã 'ã wapo jepi.

¹² A'ere 'gã 'ã kwe pewara 'gã je'eg imũ Jejui 'ga mome'ui 'upa— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã wapyakau 'upa. A'eramũ 'gã amũ 'jau ajaupe:

—Maran te nũ 'wei?— 'jau 'gã ajaupe.

¹³ A'ere amumera 'gã nuerowiari futari. A'eramũ 'gã 'gã nerekoemãu etee 'upa.

—Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa. A'eramũ 'gã oje'ẽran ekoeteramũ 'upa— 'jau etee 'gã ajaupe 'gã nerekoemãu.

Mytuna 'gã nupe Pedro 'ga 'eawet

¹⁴ A'eramũ aipo 'gã 'eramũ Pedro 'ga 'ua uẽma oporogytau 'gã nupe u'ama ukupepe. Ajepeja Jejui 'ga remimonofera 'gã netee futat 'ga 'ua oporogytau 'gã nupe, ajatyka ma'efera 'gã nupe.

—Jerusareg ipewaramũ, kwe awi 'ut ma'eferamũ nanẽ peapyaka je ree. “Kawĩajaiwa 'gã otykut 'upa”, pe'je ete 'ã oree.

15 Norereawyrywi ore. Nakwarawyruu'irãu rũi kawĩajaiwa 'wara 'gã kawĩajaiwa rykuri— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —“Maran te 'gã janeje'ega apoi?” pe'je 'ã pejejupa pejejaupe. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe.

16 Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue, Jueu 'ga upe rakue:

17 “Anure nipo je mama'e teepaw enune Te'agesage muri imojypa pẽ nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —“A'eramũ nipo pẽna'yra 'gã pẽna'jyra 'gã netee jeje'ega mome'wau ojepyriwara 'gã nupe. A'eramũ nipo je kunumĩũũ 'gã momayupa sawa'e 'gã netee.

18 Te'agesagea nipo je imua tejemiayuwa 'gã nupe. Kũima'e 'gã nupe, kũjãmera 'gã nupe nanẽ nũ. Mĩmera 'gã nupe nipo je imua. A'eramũ nipo 'gã jeje'eg imũ etee futat je mome'wau kwe pewara 'gã nupe.

19 Tepãjẽa nipo je esaukaa 'gã nupe. 'Gã nemiesage'ema mama'ea nipo je esaukaa 'gã nupe”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Jueu 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau.

—“Ywag ipe, ywy pe nanẽ taesaukat 'jau nũ. Wy, tata, tatasig. Mĩmera taesaukat pẽ nupe 'jau.

20 Kwara nipo je omoypytunaip. Jaya nipo je imowyau. A'ere nipo pẽjararete 'ga ruri

ojewya nũ. Ae mojo'oka 'ga ruri. Ae werowiarãmũ nipo 'ga 'jau:

Ere ejua 'au je pyri, 'jau nipo 'ga werowiaaramũ ae upe.

A'ere nipo 'ga werowiare'ema 'gã nupe 'ga 'i:

Pěẽ naani. Naje rerowiari pejepe. A'eramũ pěẽ mama'eukwaawa rapyaw ipe pejewau, 'jau nipo 'ga 'gã nupe.

²¹ Je katu'og ape 'jara 'gã etee te je akatu'ok. A'eramũ je 'gã mogyau tejepyri ajemogy ma'eramamũ”,

'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²² A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Israeu juapyrerãmũ peapyaka jeje'eg are. Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga remimurera. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga opãjẽ resaukaa pẽ nupe ai'i. Pẽnemiapoe'ema ako 'ga iapoukaa Jejui 'ga upe ai'i. Ojero'wu ma'e, mama'eukwaawa rerekwat. Mĩmera 'gã ako 'ga ikatu'ogukaa 'ga upe ai'i, kwaiwete. A'e resakarera 'gã oporesagamũ ee. A'ea 'ã pekwaap najuejue etee. Pẽ pype futat ako 'ga iapoi akou ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²³ —A'ere ako Janeruwarete 'ga wea'aramũ 'ga mono are pẽ nupe ai'i. Wemifutar imũ etee futat ako 'ga 'ga monou pẽ nupe ai'i, 'ga pyygukaa ako pẽ nupe ai'i. A'eramũ pěẽ ako 'ga pyygukaa ia'wyre'ema 'gã nupe ai'i. A'eramũ ako 'gã 'ga monou 'ga mu'ama 'ypeywar are ai'i. Pěẽ futat ako 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

24 —Amanũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi ete ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

25 —Ymã te 'ã Davi 'ga ka'arana kwasiari inuga Jejui 'ga ree rakue— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau. —“Akwaap je Tejararete 'ga. 'Ga 'ã ako je pyri. Jejakwatawa katy 'ga rekoi. A'eramũ je teky-jawe'em tekou.

26 Teku'iramũ etee tekou. Tepy'ata'waramũ etee tekou. Temoferawa rapesaka nipo je te'ÿina.

A'eramũ je teje'ega Jarejuwarete 'ga upe: Ene te 'ã eneresage jee, Kiapi'ni.

27 Je manũ re nerepouri futari je wi. Jereumera neremonemukari.

Je 'ã eneremiayuwaretea futat. A'eramũ ene je moferapa etee nũ. Ene pyri nipo tewau ywag ipe.

28 Ene 'ã ywaga piara ereesaukat jee. A'eramũ je ene pyri tewau.

Jepy'ata'wa je ene ree tekou, 'jau je 'ga upe”, 'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama, Davi 'ga remikwasiarera mome'wau 'gã nupe u'ama.

29 A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Davi 'ga janeypya futat rakue. 'Ga je amome'u pẽ nupe. Ymã te 'ã Davi 'ga manũi rakue. A'ere 'gã 'ga monoi ita kwara pype rakue. Namukuu rũi futat ita kwara 'ũina rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

30 —Janeruwarete 'ga je'ega mome'warera 'ga Daviramũ rakue. Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe

'ga rekoramũ rakue. “Ene juapyrama mũ nipo 'wyriaramũ ako ene 'jawe. Jeremimurama 'ga futat nipo 'ũina enerenawer ipe”, 'jau 'ga Davi 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama.

31 —A'eramũ Davi 'ga ikwaapa, “Wemimurama 'ga nipo Janeruwarete 'ga omoferap ete nũ” 'e kwaapa rakue. A'eramũ 'ga a'eramũ ka'arana kwasiaa inuga 'ga ree. “Janeruwarete 'ga nipo nopoiri futari wemimurera 'ga wi. 'Ga reumera monemukare'ema futat nipo”, 'jau Davi 'ga rakue— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

32 —'Ga poromũ Janeruwarete 'ga omoferap rai'i. Jejui 'ga omoferap futat. Ore 'ga aruesak 'ga feraw ire ai'i. A'eramũ ore a'eramũ imome'wau pẽ nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

33 —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferaw ire 'ga monou ywag ipe ojepyri ai'i. Peu 'ga ywag ipe 'ga monou imuapyka oyse katy. 'Ga 'jawe futat 'ga. A'eramũ 'ga 'ga muapyka oyse katy. A'eramũ futat 'ga U'agesage mua katu 'ga upe. Ojeupe 'Uwa 'ga imur ire 'ga imua ae upe nanẽ imojypa nũ. 'Ga 'Agesagea te 'ga amut oree. A'ea penup poromũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau. —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue: “Anure nipo je Te'agesage monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eramũ 'ga 'awamũ futat imua oree. 'Agamũ pẽnemienuwamũ 'ga 'Agesagea iapoukaa oree— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

34 —Davi 'ga nooi ywag ipe rakue. Nuapygi 'ga Jarejuwarete 'ga yse katy. A'etea 'ga e'i rakue: “Ymã te Janeruwarete 'ga 'jau Jejararete 'ga upe rakue:

'Ere ejua eapyka 'au je pyri. Je 'jawe futat ene.
A'eramũ ene eapyka je yse katy.

³⁵ Anure tamỹi ene 'wyriaramũ 'gã nupe 'jau, ene
rerowiaara 'gã nupe 'jau.

Ene rerowiare'ema 'gã we futat te'i enee 'jau, ko-
romũ futat 'wyriararete 'ga, te'i enee 'jau',
'jau Janeruwarete 'ga Jejararete 'ga upe
rakue",

'jau Davi 'ga ka'aran are ikwasiaa inuga janee
rakue. Jejui 'ga upe te 'ga 'i rakue— 'jau Pedro 'ga
'gã nupe imome'wau u'ama.

³⁶ —A'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau: “Je te 'ã
Jejui 'ga omono pẽ nupe. Jeremimurera futat
'ga”, 'jau Janeruwarete 'ga rakue. A'e 'ga poromũ
pepokutuk, imonou, imu'ama 'ypepywar are 'ga
manũawamũ. A'e 'ga Janeruwarete 'ga omogo
Israeu juapyreramũ jane'wyriaramũ— 'jau Pedro
'ga 'gã nupe. —A'ea 'ã judeuramũ juejue pekwaap.

³⁷ A'e renupawe 'gã u'arasigamũ ajemogyau. 'Ga
jukaawer are 'gã u'arasigamũ ajemogyau kwai-
wete. A'eramũ 'gã 'jau Pedro 'ga upe 'ga pytuna 'gã
netee:

—Maran te ore iapoi? Ma'ja te ore aruapo oro-
jee, orojekatu'okawamũ?— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁸ —Pejetywer awi pepoit— 'jau Pedro 'ga 'gã
nupe. —A'eramũ 'ga pejetywer awi pẽpouriweramũ
pẽ katu'oka. “Jejui 'ga rerowiaaramũ ore rekoi
'awamũ”, pe'je 'gã nupe. A'eramũ 'gã pẽ pymĩâu
'y pe. A'eramũ pẽ pymĩ re Janeruwarete 'ga
U'agesage mua pẽ nupe pẽnerekwaramũ— 'jau 'ga
'gã nupe.

³⁹ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega
kwasiarukari inuga janee rakue: “Pejetywer

awi pēpoiweramū je pē katu'ogi. Pē katu'og ire je Te'agesage monou pē nupe”, 'jau 'ga 'ā ikwasiarukaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe. —Aipo e'i 'ga pē nupe. Pēna'yt, tesirūmet, wemimū'ēmet 'jau. Mīmeramū 'ga aipo 'ga 'i pē nupe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe imome'wau. — A'eramū 'ga 'awamū u'eawer imū futat U'agesage mua imojypa janee— 'jau 'ga 'gā nupe imome'wau.

⁴⁰ A'eramū Pedro 'ga 'gā mu'jau afuakaramū etee futat aipoa morogyta are u'ama. A'eramū 'ga 'jau 'gā nupe:

—Pe'je pejejepe'au 'ga rerowiare'ema 'gā nui. Anure nipo Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiare'ema monoi mama'eukwaawa rapyaw ipe ojewi. Peo kasi 'gā newiri ne. Pēē 'ā Jejui 'ga perowiat. “Je mogo ape ejemiayuamū”, 'jau ki pēē 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gā nupe u'ama.

⁴¹ Aipoa 'ga porogyta renupawe 'gā kwaiwete Pedro 'ga je'ega rerowiaa. Jejui 'ga nanē 'gā erowiaa ajemogyau nū. Tres miu 'gā 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā 'gā nerawau ipymīāu 'y pe Jejui 'ga 'gā erowiara resaukaawamū.

⁴² A'ere 'gā awau ajatykau Jejui 'ga remimonofera 'gā nee, 'gā porogyta are wapyakau. A'eramū futat 'gā ajemogyau Jejui 'ga rerowiaareteramū. A'eramū futat Jejui 'ga rerowiaaramū opojejukaramū ajuee. Ajamajatykau kumi 'wau. Jarejuwarete 'ga upe oporogytau nanē 'gā ajatykau nū.

⁴³ Jejui 'ga remimonofera 'gā Janeruwarete 'ga pājē rerekou. A'eramū 'gā 'ga pājē resaukaa 'gā nupe, aერიapoe'ema apou 'ga pājē mū, kwai-

wete. A'eramũ a'e resakara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee.

⁴⁴ Jejui 'ga rerowiaara 'gã juejue ajatykau ajemogyau. Ikaraemã ma'e 'gã okaraemã me'ega ka'aranũũ are.

⁴⁵ Iywy ma'e 'gã nanẽ oywy me'ega ka'aranũũ are nũ. A'ere 'gã ka'aranũũ rerua imojo'oka ajaupe. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe 'gã kwaiwete imojo'oka. Ta'yre'ema 'gã nupe 'gã imojo'oka inãinãinĩĩ etee.

⁴⁶ Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau 'gã ajatykau ajemogyau peu. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ajatykau. Wog ipe nanẽ ajatykau ojemi'waa nanẽ nũ. Mani'oko'o'i 'wau Jejui 'ga manũawer are wea'aramũ ajemogyau. A'e pype opy'ata'waramũ ajemogyau.

⁴⁷ —Ene te 'ã eneresage oree— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga muorypa.

Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã miamũ oporomutaramũ 'ga rerowiaara 'gã nee ajemogyau.

Janeruwarete 'ga Jejui 'ga rerowiarukaa 'gã nupe. Ai'iwe, ai'iwe, ai'iwe. A'eramũ 'gã ojemomytuna. Kwaiwete Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau ajuee.

3

Iteu ma'e 'ga

¹ Poje Pedro 'ga awau Juã 'ga retee Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. Kwara jerewamũ 'gã awau. Aipo pe kwara kwawauwe 'e'e'emi 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oje'ega monou 'ga upe.

² A'e pe iteu ma'e 'ga 'ũina Jarejuwarete 'ga mogytaawa rokwar ipe. 'Okwar esage 'jaw ipe wapyka.

A'e pe 'ga 'ũina. Iteu 'ga u'aa rakue. A'eramũ 'ga pytuna 'gã 'ga rerawau imỹina 'okwar ipe ka'aranũũ are.

—Ka'aranũũ'ĩa pemut ape jee— 'jau 'ga 'ũina 'gã nupe, Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'e 'gã nupe.

A'eramũ amumera 'gã imonou 'ga upe.

³ Poje Pedro 'ga 'ua Juã 'ga retee. A'eramũ iteu ma'e 'ga 'gã nupe ka'aranũũ renũina nũ.

A'ere 'gã 'i etee 'ga upe:

⁴ —Emã'ẽ ore ree kũi— 'jau etee 'gã 'ga upe.

⁵ A'erauwe iteu ma'e 'ga amã'jãu 'gã nee. “Ka'aranũũa sipo 'gã amut jee pa”, 'jau 'ga ojeupe amã'jãu 'gã nee.

⁶⁻⁷ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Nitywi ka'aranũũa ki 'ei. A'ere je mama'e esage apoi enee— 'jau etee Pedro 'ga iteu ma'e 'ga upe. —Jejui Kristu 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga 'ã ore mogo wekwawer ipe ai'i. A'eramũ je 'jau enee: Efu'am jui— 'jau 'ga 'ga upe.

⁸ A'erauwe futat Pedro 'ga 'ga popyyka 'ga mafu'ama. A'eramũ futat iteu ma'efera 'ga pyju'ã oywyrafenamũ. A'erauwe 'ga po 'ga pori awau wafukafukaita:

—Au'je katu pa, Ku'jywa 'ga je katu'ogi nũ— 'jau 'ga wafukafukaita awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã netee.

⁹⁻¹⁰ A'eramũ mytuna 'gã 'ga resaka.

—Kuu. Iteu ma'efera 'ga afu'am ra'e— 'jau 'ga resakara 'gã ajaupe.

Oporesagamũ 'ga ree, 'ga po 'ga po 'ga rekoramũ.

Pedro 'ga 'eawet

¹¹ Amafu'am ire iteu ma'efera 'ga rekoi Pedro 'ga pir are. 'Ogeikwara pakuja 'wyr ipe 'gã oi Juã 'ga retee. A'erauwe Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe ose ma'efera 'gã 'ëi awau 'ogeikwara pakuja 'wyr ipe esaka, Sarumãu 'ga ma'e 'jawa 'wyr ipe awau esaka.

—Maran 'ga ako ra'e 'ü? Najema'uma'uwi'i te 'ga afu'am are jepi a'i kûi— 'jau 'gã ajaupe, ma'upawe'eme 'ga mafu'amamũ.

A'eramũ

—Awÿja 'ga mafu'ama ki 'ei?

—Pedro 'ga 'ga amafu'am kûi— 'jau 'gã ajaupe.

¹² 'Ga mafu'ama 'gã mopiryyita. A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga upe mama'e apoara 'ga te 'ga amafu'am nũ'ũ, Jejui 'ga nũ'ũ. Naore rûi 'ga aramafu'am. Noropãjê mũ rûi ore 'ga mafu'ami. Norojesageu rûi te 'ã ore 'ga mafu'ami. Jejui 'ga te 'ã 'ga mafu'amara te— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe aipo 'gã 'eramũ.

¹³ A'erauwe 'gã ajemogyau etee oporesagamũ 'gã nee.

—Janeruwarete 'ga te ako wa'yra 'ga amut opoaawamũ ikue. 'Ga te 'ga amafu'am— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga omogo ipojeuwipyramũ. Jarejuwarete 'ga te 'ã jane sirowiat. Ymã we te 'ã janepyy 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiari rakue. Na'awamue rûi futat te 'ã jane 'ga rerowiari. Ymã we futat te 'ã Abraão 'ga 'ga rerowiari rakue. Isaki, Jako. Mïmera 'gã 'ga rerowiaa rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ jane 'agamũ 'ga rerowiaa jarejemogyau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

—Janeruwarete 'ga ako wa'yra 'ga mua janee ikue numiamũ. A'ere ako pẽẽ futat pejukaukat 'ga ikue. A'eramũ ako pẽẽ 'ga monou ekoete peje'wyriara upe ikue, Piratu 'ga upe ijukaukaa ekoete ikue. 'Ga ako “Opoit je 'ga wi”, 'jau ikue numiamũ. A'ere ako pẽẽ “Ere 'ga jukaukaa futat oree”, 'jau ako pẽẽ ai'i.

¹⁴ Oporojuka ma'ea jẽmĩ ako pẽẽ imuẽmukaa 'ga upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Oporojuka ma'ea te amunipo 'ã pejukaukat rakue. A'ere ako mama'e tywera apoare'ema 'ga jẽmĩ pejukaukat ikue. 'Ga Jarejuwarete 'ga remifutara etee te wapo. A'etea ako pẽẽ 'ga jukaukaa ekoete ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, oporogytau u'ama.

¹⁵ —'Ga te 'ã ae mogyara futat. A'ere ako pẽẽ futat 'ga pejukaukat ikue numiamũ. A'ere ako Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. Ore futat 'ga moferaw ire 'ga resaka ai'i nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁶ —'Ga pãjẽ mũ te ore 'agamũ 'ga mafu'ami. Naore rũi 'ga aramafu'am. Aruerowiat te 'ã ore 'ga. A'eramũ 'ga 'ga mafu'amukaa oree pẽ nowase— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe oporogytau.

¹⁷ —Nepekwaawi nipo 'ga— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Nepekwaawi nipo Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga. Pẽ'wyria'ri 'gã nanẽ nokwaawi nũ. Ajee ako 'ga pejukaukat ekoete ikue, peje'wyriara upe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe, Jejui 'ga mome'wau.

¹⁸ —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue. A'e are 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga remimurera 'ga

ruri. A'ere 'ga pyriwara 'gã 'ga rerekou tyweaete 'ga mayrũmũ”, 'jau 'ã 'gã ka'arana kwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Ajee 'ã 'ga je'egawer imũ etee futat 'ga rayrũnamũ amanũmũ janee.

¹⁹ A'eramũ pẽẽ 'awamũ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pejeje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. “Jetywera epe'a je wi, ki Ku'jyp”, pe'je ki 'ga upe. Ojeupe pẽje'ega monorauwe, 'ga pẽtywera tomoit pẽ nui 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²⁰ —Pẽtywera pẽ nui imoir ire 'ga opãjẽa tamut pẽ nupe 'jau. A'eramũ futat 'ga pẽ maku'iu pẽ mogyau. A'eramũ pejetywer awi jepoia. Ymã te Janeruwarete 'ga 'i ojeupe rakue: “Teja'yra 'ga tomono 'gã nupe 'jau, 'gã katu'okawamũ 'jau”, 'jau 'ga 'ã ojeupe rakue. A'eramũ 'ga 'ã Jejui 'ga mua janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

²¹ —'Awamũ 'ga 'ũina ywag ipe, mama'e katu'okawa 'ara upe iwaẽma rapesaka 'ũina. Anure te nipo 'ga ruri ojewya nũ, 'awa ywy pe nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ futat 'ga ruwa 'ga ywy katu'oka nipo nũ. A'eramũ futat ipyau 'jawe iapou nũ, ywy apou nũ. Saa'e ymã rakue. Nan futat iapou nũ, ikatu'oka nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari Moisesi 'ga upe rakue:

²² “Anure te nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe, oje'ega mome'waramũ pẽ nupe.

Je 'jawerimũ futat 'ga 'ua pẽ nupe oje'ega, Janeruwarete 'ga je'ega mome'wau pẽ nupe.

Sã'ã 'ga je mura. Nan futat nipo 'ga pẽpytuna 'ga amũ muri pẽ nupe oje'ẽma'eramũ.

23 'Ga nipo oje'ega renupare'ema 'gã omojo'ok wemiayuwa 'gã nui anure.

A'eramũ nipo 'ga oje'ega renupare'ema 'gã monou mama'eukwaawa rapyaw ipe.

A'eramũ ki pẽẽ enupa etee 'ga je'ega", 'jau Moisesi 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

24 —Moisesi 'ga ra'ne akou oje'ega 'gã nupe rakue. A'ere Samueu 'ga oje'ega 'gã nupe nũ. A'ere 'gã newiriwarera 'gã 'gã nemimome'ufer imũ etee futat oporogytau 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã juejue. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga porogytai 'gã nupe rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Ma'eramũ 'ã 'gã ka'arana kwasiari inuga 'ga je'eg are rakue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eferupi te futat ajee 'ã Jejuí 'ga manũ, 'Uwarete 'ga je'eg imũ etee futat— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

25 —A'ere 'ã 'ga na'gã nupe etee rũi 'ga porogytai rakue. Pẽ nupe nanẽ nũ 'ga porogytai. “Ene-juapyrama 'gã teje'ega anuwamũ jeresageramũ 'gã nupe, najuejue etee futat”, 'jau 'ã Ku'jywa 'ga Abraão 'ga upe rakue. Pẽẽ 'ã Abraão 'ga juapyrera. Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga porogytafera resageramũ pẽ nupe nanẽ nũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

26 —Ma'eramũ 'ã Ku'jywa 'ga 'awamũ ojeupe mama'e apoara 'ga muri pẽ nupe ra'ne, wa'yra 'ga muri pẽ nupe ra'ne— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Mama'e esagea 'ga wapo pẽ nupe, mama'e tywer awi pẽ momoirukaawamũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

4

'Gã nee 'wyrriara 'gã mara'neawet

¹ 'Gã nupe Pedro 'ga oje'ega Juã 'ga retee 'gã nuwamũ 'gã amũ 'ua owaẽma 'gã nupe. Mainan, Janeruwarete 'ga mogytaawa raarana 'gã 'wyrriat, satusu. Mĩmera 'gã 'ua owaẽma 'gã nupe 'gã je'egamũ.

²—Jejui 'ga ako amanũ ai'i— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —A'ere ako 'ga ferawi etee ai'i nũ. A'eramũ nipo jane nan tee futat jaremanũ re jareferapa etee futat 'ga 'jawerimũ. Jejui 'ga jewyramũ te nipo jane 'ẽi tywy awi jareferapa nũ— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

A'e renupawe aipo 'ut ma'efera 'gã amara'neramũ 'gã nee.

³ A'eramũ 'gã 'gã ppyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Kaaruweteramũ 'gã 'gã ppyka 'gã monou 'gã munepa moromunepawa pype. Peu etee futat 'gã osea 'upa. Peu futat 'gã aku'emamũ.

⁴ A'ere kwaiwete 'gã nenuparera 'gã Jejui 'ga rerowiari. 'Ga rerowiaara 'gã ojeme'yita. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã pytuna sĩku miu.

⁵ A'eramũ ai'iwe 'gã 'ua ajatykau Jerusareg ipe. Judeu 'gã 'wyrriari, 'gã nupe oje'ẽma'e, Moisesi 'ga je'eger are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'ua ajatykau ajuee.

⁶ Anasi 'ga, mainana 'wyrriararete 'ga ajatykau 'gã nee. Kaifasi, ajepeja Juã, Aresãri, Anasi 'ga pytuna mũ. Mĩmera 'gã ajatykau ajuee.

⁷ A'eramũ 'gã moromunepawa pypewara 'gã, Jejui 'ga remimonofera 'gã nerurukaa jefaruu 'gã nupe.

—Pe'je pejewau 'gã nerua 'au ore rowase— 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'gã nerua. A'ere ajatyka ma'efera 'gã oporonupa 'gã nupe iteu ma'efera 'ga ree.

—Maran te iteu ma'efera 'ga pemafu'am rai'i?— 'jau 'gã oporonupa ee Pedro 'ga upe Juã 'ga retee. —Ma'e pãjẽ mũ pẽẽ 'ga mafu'ama rai'i ki 'ei? Awỹja je'eg imũ rai'i ki 'ei?— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁸ A'eramũ Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe. Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga mogy-jeukare'ema 'gã nui. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

⁹ —Maran te 'ga pemafu'am rai'i, pe'je 'ã oree. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe. Mama'e tywera nipo ore aruapo rai'i? Naani nũ'ũ. Mama'e esagea te ore aruapo ai'i nũ'ũ. A'etea 'ã ore rerurukat ekoete pejepe ore moporogytaukaa pejejeupe ki 'ei. A'eramũ je imome'wau pẽ nupe— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

¹⁰ —Naoropãjẽ mũ rũi ore 'ga mafu'ami. Jejui Kristu 'ga te 'ã 'ga amafu'am. Nasare pe waranup ma'efera 'ga, pẽnemijukafera 'ga. Ako 'ga poromũ Janeruwarete 'ga omoferap ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —'Ga te 'ga amafu'am opãjẽ mũ ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹¹ —A'etea ako pẽẽ 'ga futare'ema ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga 'ga muri janee, jane katu'ogukaa ete 'ã. Sã'ã ae 'oga aporamũ kwaiwete 'ywa rerura tupaa'mywamũ. A'eramũ 'ã ae 'ywa mũ reroyrũmũ. A'ere 'ã eroyrũmyrera jẽmĩ 'yweteetea. A'eramũ 'ã ae ijaramũ, pea te futat pemono, ae 'i ajaupe. Nan tee futat 'ga 'i Jejui 'ga upe. Janeruwarete 'ga 'ga amut janee. A'ere ako pẽẽ peroyrũ ete 'ga ai'i.

“Nia'wyrri 'ga ra'e”, pe'je 'ga upe ikue. “Narafutari ore 'ga”, pe'je Jejui 'ga upe ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ã 'ga ruwa 'ga te 'ga futari. A'eramũ 'ga 'ga mogou jane katu'okaramũ etee nũ. Afutare'em ire 'ã 'ga pẽ katu'oka etee 'ua nũ— 'jau Pedro 'ga u'ama, 'gã nupe.

¹² —'Ga te 'i futat Janeruwarete 'ga amut janee. Nirũi futari 'ga. 'Ga te'i futat ae katu'oka akou. Janetywera pe'aara 'ga poromũ 'ut janee— 'jau Pedro 'ga u'ama 'gã nupe.

Pedro 'ga Juã 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Iteu ma'efera mafu'amawera mome'wau 'gã nupe.

¹³ A'eramũ ajatyka ma'e 'gã oporesagamũ 'gã nee:

—Kuu. Maran te 'gã nokyjei oporogytau janee nũ'ũ? 'Gã te te 'ã nojemu'ei agawewi a'i kũi. A'etea te 'ã 'gã nojenosĩ imome'wau a'i kũi — 'jau 'gã ajaupe.

—Naani nũ'ũ— 'jau ajepeja 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga rewiri ako ma'efera 'gã tee nũ'ũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'agamũ ojenosõue'em jane wi— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁴ A'ere iteu ma'efera 'ga oi 'gã nupi. 'Gã nemimafu'amera 'ga oi 'gã nupi. A'eramũ 'wyrriara 'gã 'ga resaka 'gã newiri 'ga rekoramũ. A'eramũ 'gã a'eramũ oje'egarũme'em 'gã nupe: “Pẽ'me pẽẽ”, 'jawe'em futat 'gã 'gã nupe.

¹⁵ A'eramũ peuwara 'gã amũ oje'ega Pedro 'ga upe Juã 'ga retee:

—Pẽ'ẽ pejewau ore wi ra'ne. Peu pekwap ore wi ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'ëi awau 'gã nui.

'Gã 'ẽ re 'gã oje'ega ajaupe:

16 —Maran te jane 'gã nerekoi 'awamũ?— 'jau 'gã ajaupe.

—Tee.

—Okwaapap te 'ã 'gã a'i kũi, 'auwara Jerusareg ipewara 'gã a'i kũi. A'eramũ jane "i'me 'gã", 'jawe'em futat 'gã nupe. Okwaapap te 'gã 'ã.

17 A'eramũ jane, "Au'je Jejui 'ga mome'u mokwasi'o re", sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyrafena 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —"Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ monoi pẽ munewu'japa ne nũ", sa'e 'gã nupe jareje'ega moywyrafena 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

18 A'ere 'gã 'gã nenũina nũ. A'erauwe Pedro 'ga 'ua Juã 'ga retee 'ua osou. A'erauwe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Au'je ki 'awamũ Jejui 'ga mome'u re. 'Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ munewi ne nũ. Narafutareteetei futari ore 'ga mome'ua 'awamũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

19 A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã je'egi etee 'gã nupe:

—Ma'ja te Janeruwarete 'ga afutat? Peje'eg are oreapyaka te 'ga afutat? Oje'eg are oreapyaka te ra'u 'ga afutat nũ? Napeje'eg are rũi te 'ã ore apyakai. Jarejuwarete 'ga je'ega te 'ã ore aru-enup— 'jau etee Pedro 'ga Juã 'ga retee 'gã nupe.

20 —Amanũ ako Jejui 'ga ai'i numiamũ. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ. A'eramũ ore 'ga resaka ai'i. Oje'ega 'ga oree ai'i. A'eramũ ore 'agamũ 'ga resag ire te imome'wau arakou pẽ nupe. Noropoirauweri futari ore 'awamũ 'ga mome'u awi— 'jau etee Juã 'ga 'gã nupe.

21 Aipo 'gã 'eramũ 'wyrriara 'gã oje'ega moy-wyrafena 'gã nupe nũ:

—“Au'je Jejuí 'ga mome'u re”, aru'e ako ore pẽ nupe ko. 'Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ pyygi pẽ nupãnupãu nũ'ũ— 'jau 'gã oje'ega moywyrafena 'gã nupe.

'Gã nupe oje'ega moywyrafen ire opoia 'gã nui. A'ere 'gã nanupãi 'gã. Okyje 'gã mytuna 'gã nui. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia esage te 'gã nui. Iteu ma'efera resakara 'gã wejue 'upa Jarejuwarete 'ga muorypa ee:

—Ene te 'ã eneresage oree. Ene te ako iteu ma'efera 'ga eremafu'am ai'i— 'jau 'gã 'ga upe 'ga muorypa ee 'upa.

22 Nakunumĩ arũi te 'ã iteu ma'efera 'ga. Sawa'ea te 'ã iteu ma'efera 'ga. Kwarêta kwara te 'ã 'ga amu'at.

Jarejuwarete 'ga upe 'gã 'eawet

23 Ojewi 'gã poir ire Pedro 'ga Juã 'ga retee ojewya awau opytuna 'gã pyri. A'eramũ 'gã opytuna 'gã nupe werekwawera mome'wau:

—Ekoay mainana 'wyrriara 'ga oje'ega moy-wyrafena oree ai'i. “Au'je ki Jejuí 'ga mome'u re”, e'i 'gã oree. “Ga mome'uu'jawamũ ore pẽ pyygi pẽ nupãnupãu ne”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau Pedro 'ga mainana 'wyrriara 'gã 'eawera mome'wau ajaupe.

24 Aipo Pedro 'ga imome'upaw ire 'gã oje'ega monou 'upa Jarejuwarete 'ga upe, 'ga muorypa.

—Ene te 'ã ore'wyrriararetea, ki Ku'jyp— 'jau 'gã 'upa 'ga upe. —Ene te 'ã mama'ea ereapo oree rakue. 'Y, ywy, ywak. Mĩmera 'ã ereapo oree rakue, ipypewara reewe rakue. Ore nanê 'ã ene iapou

rakue nũ. Ene te 'ã Oreruwaretea— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe 'upa 'ga muorypa.

²⁵ —Ymã te 'ã ka'arana erekwasiarukat oreypy 'ga upe rakue, Davi 'ga upe rakue, ejeupe mama'e apoara 'ga upe rakue— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Ene'agesagea oje'ega 'ga upe rakue, 'ga mu'akwaapa rakue. A'eramũ 'ga eneje'ega kwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe 'upa.

—Aipo 'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue:

“Ma'eramũ te judeue'ema 'gã mara'neramũ etee ajemogyau?

Ma'eramũ te 'gã mama'e tywer are etee 'gã nea'aramũ ajemogyau?

²⁶ 'Wyriararete 'gã ajatykau 'wyrria'ri 'gã netee aparuwajaa ene ree eneremimurera 'ga ree nanẽ nũ”,

'jau 'ga ikwasiaa inuga oree rakue— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

²⁷ —Mama'e a'je are futat 'ga ka'arana kwasiari inuga oree rakue— 'jau 'gã 'ga upe. —'Ga remikwasiarer imũ etee futat kwaiwete 'gã jatykai enera'yra 'ga ree. Enera'yra 'ga ree 'gã mara'neramũ. A'eramũ 'gã ajatykau 'ga ree. “Sijuka 'ga”, 'jau 'gã ajaupe. Erote, Põsiu Piratu. Mĩmera 'gã judeu 'gã werajatyka judeue'ema 'gã netee enera'yra 'ga ree. Nokoi agawewi 'ga tesirũgatu. A'etea 'gã ajatykau 'ga ree 'ga rerekou tyweaete— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. — Eneremimurera 'ga ree 'gã jatykai. Ene futat 'ã 'ga erepyyrũ oree rakue, ore katu'okawamũ rakue. A'e 'ga ree ako 'gã jatykai kwaiwete ai'i— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

28 —Davi 'ga remikwasiarer imũ etee futat 'gã iapoi. Ene te 'ã pãjērete. Nitywi 'ã 'ga amũ ene 'jawe. A'etea 'ã ene eja'yra 'ga jukaukaa ako 'gã nupe ai'i. Eneremifutar imũ etee futat 'gã iapoi—'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe. —Nan futat te 'ã erefutat rakue— 'jau 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

29 —Eapyaka ki 'gã je'egay are e'ŷina, ki Ku'jyp. Imara'ne 'gã ore ree. A'eramũ ene E'agesage mua oree, ore mogyjaukare'ema 'gã nui. Eje'ega mome'waukaa oree 'gã nui ore mojenosōukare'ema futat— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

30 —Epãjēa emut oree, Kiapi'ni. Oreremi-apoe'ema eapoukat oree. Ojero'wu ma'e 'gã ekatu'ogukat oree. A'eramũ nipo tesirūmera 'gã oporesagamũ ajemogyau ee— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. —Esage ma'e 'ga futat enera'yra 'ga. Ipojeuwipyra 'ga futat. 'Ga je'eg imũ futat toroo 'gã katu'oka arakou 'jau, ki Ku'jyp— 'jau 'gã 'ga upe, oje'ega monou 'upa.

31 Ojeupe 'gã je'ēmaw ire 'ga 'oga motomoga 'gã nupe, opãjē resaukaa 'gã nupe. A'eramũ futat Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã nerekou. A'eramũ futat 'gã ojenosōue'em Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau awau ajemogyau.

Okaraemã me'egawet

32-35 Jeju 'ga remimonofera 'gã 'ga manũawera mome'wau akou 'gã nupe:

—Amanũ ako Janejararete 'ga ai'i numiamũ, Jeju 'ga ai'i numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga

moferawi etee ai'i nũ— 'jau 'gã akou imome'wau ojepyriwara 'gã nupe.

A'eramũ Ku'jywa 'ga opãjẽ monou wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Ga nanẽ futat akou 'gã newiri nũ. A'eramũ Ku'jywa 'ga ojejukau wa'yra 'ga rerowiaara 'gã nee.

Nitywi'i futari “peapo awi mama'ea mũ nan” 'gã nupe 'jara 'gã. Aju'jaju'jawe futat 'gã wea'aramũ mama'e apo are. Nitywi'i futari mama'e mimara 'gã. Mama'ea 'gã imua pãwẽ etee futat ajaupe. Ka'aranũũa 'gã erua Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramũ 'gã ka'aranũũ mojo'oka etee futat 'gã nupe. Ika'aranũũe'ema 'gã nupe nanẽ imonou nũ. Ta'yt kwaiwete ma'e 'gã nupe kwaiwete imonou. Ta'yre'ema 'gã nupe imonou inãinãĩĩ etee. Mama'e muawamũ 'gã imonou 'gã nupe. Ywy jara 'gã ywy me'ega amumera 'gã nupe. 'Oga jara 'gã nanẽ woga me'ega ka'aranũũ are nũ. A'e repyfera 'gã erua Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe ajaupe imojo'ogipyramũ. A'eramũ ikaraemãe'ema 'gã amũ akowe'em futat 'gã pype rakue.

³⁶⁻³⁷ Jose 'ga nanẽ oywy me'ega nũ. A'eramũ 'ga oywy repyfera rerua imonou Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. Jose 'ga u'at 'ypõ'õũũ pype rakue. Sipiri 'jau 'gã aipo 'ypõ'õũũ upe. Levi 'ga juapyrera poromũ. Aipo Jose 'ga rera mukũ. Panapea 'ga rer irũa. Jejui 'ga remimonofera 'gã Panape nuga 'ga ree. Aemaku'iara 'ga. A'eramũ 'gã poromũ inuga 'ga ree.

5

Aniansi 'ga Safira ãẽ retee

¹ Anure 'ga amũ nanẽ oywy me'ega nũ. 'Ga rera Ananiasi. 'Ga remireko ãẽ rera Safira. Ananiasi 'ga oywy me'ega. A'ere 'ga ka'aranũũ mojo'ogi ojeupe.

² —Simim ape jarejee 'jau— 'jau 'ga wemireko ãẽ upe. —A'ere soo jare'meramũ 'gã nupe 'jau. “Koromũ etee orewy repyfera”, sa'e 'gã nupe 'jau— 'jau 'ga wemireko ãẽ upe.

A'eramũ Ananiasi 'ga awau o'meramũ Pedro 'ga upe:

—Koromũ etee futat ka'aranũũa jeywy repyfera— 'jau futatee 'ga awau Pedro 'ga upe.

³ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Ma'eramũ ene mama'eukwaawa 'wyrriara je'ega renupa 'ũ? Ma'eramũ te ene'me Jarejuwarete 'ga upe ra'e? Ywy repyfera eremim ape ejeupe. A'ere 'ã ene'me ejua.

⁴ Enema'ea futat ywya. A'eramũ ime'eg ire enema'ea futat epyfera. Ma'eramũ ene e'me ekoeteramũ ejua jee 'ũ? A'ere naje upe rũi ene'me. Jarejuwarete 'ga upe te ene'me— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

⁵ Aipo ojeupe 'eramũ 'ga u'aa tii too awau amanũmũ. A'eramũ 'gã “o'me re Ananiasi 'ga manũi” 'e renupara 'gã okyjau ajemogyau.

⁶ A'eramũ kunumĩũũ 'gã 'ga auwana taity pyu, 'ga rerawau inuga ita kwara pype.

⁷ A'eramũ kaaruwamũ 'ga remireko ãẽ 'ua owaẽma Pedro 'ga upe. Nokwaawi ãẽ omena 'ga manũa.

⁸ A'eramũ Pedro 'ga 'jau ãẽ upe:

—A'jea futat te koromũ etee futat ka'aranũũa rai'i?— 'jau 'ga ãẽ upe.

—A'jea futat kweramũ etee futat ai'i— 'jau ãẽ 'ga upe.

⁹ A'eramũ Pedro 'ga 'jau ãẽ upe:

—Ma'eramũ te pẽ'me Jarejuwarete 'ga upe? Nepekwaawi sipo “Janeruwarete 'ga ae'mea ok-waap” 'ea? Kweramũ futat enemena ita kwara pype erawarera 'gã nuri. A'eramũ 'gã 'awamũ ene nanẽ ene rerawau nũ— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

¹⁰ Aipo ojeupe 'eramũ ãẽ amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase nũ. A'erauwe kunumũũ 'gã 'ua osou nũ. Irãã'ã ãẽ reumera etee tuwamũ nũ. A'eramũ 'gã ãẽ rerawau inuga ãẽ mena ywyrì pe.

A'eramũ 'gã nera okwasi'wau.

—Ananiasi 'ga i'me Jarejuwarete 'ga upe. A'eramũ 'ga amanũmũ u'aa Pedro 'ga rowase. A'ere 'ga remirekofera ãẽ nanẽ amanũmũ o'me are nũ— 'jau 'gã imokwasi'wau.

¹¹ A'erauwe 'gã ajemogyau okyjau najuejue etee futat. Jejuì 'ga rerowiaara 'gã, tesirũmera 'gã taetu okyjau.

—Kuu. Peenup te rai'i? “O'me re 'ga manũ!” 'ea rai'i? Noje'eg ekoetei ae Jarejuwarete 'ga upe! Ni'mea'uweri ae 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe.

Aeremiapoe'ema apoawet

¹² A'eramũ taetu Jejuì 'ga remimonofera 'gã Jejuì 'ga mome'wau 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã nemiapoe'ema apoukaa 'gã nupe. Ojero'wu ma'e katu'ogukaa 'gã nupe. Opãjẽ resaukaa werowiare'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã opore-sagamũ ajemogyau ee.

Jejuì 'ga rerowiaara 'gã ako ajatykau 'ogeik-wara pakuja 'wyripe, Sarumãu 'ga ma'e 'jawa

'wyrripe jepi. Amaraka'aga 'gã Jarejuwarete 'ga upe, oje'ega 'gã imonou 'ga upe 'jau.

¹³ Amumera 'gã oje'ariweramũ Jeju 'ga rerowiaara 'gã nee numiamũ. A'ere 'gã kyjei etee 'wyrriara 'gã nui.

—Esage futat Jeju 'ga rerowiaara numiamũ—
'jau 'gã ajaupe.

A'ere 'wyrriara 'gã nui 'gã kyjea ete 'gã nomoje'arukari Jeju 'ga rerowiaara 'gã nee.

¹⁴ A'ere amumera 'gã nokyjei futari. A'eramũ 'gã etee Jeju 'ga rerowiaa. Kũjã nanẽ nũ. A'eramũ futat 'gã ojemomytuna kwaiwete ajemogyau, Jeju 'ga rerowiamũ.

¹⁵ A'eramũ Jeju 'ga remimonofera 'gã nemikatu'ogera resakarera 'gã ojero'wu ma'e 'gã nerua imajatykau. 'Gã nerua inuga pe yse pe pinosiga pype. A'eramũ Pedro 'ga kwawamũ 'ga 'aga okwapa ojero'wu ma'e 'gã 'arimũ. Janeruwarete 'ga 'Agesagea Pedro 'ga rerekou. A'eramũ 'gã 'arimũ Pedro 'ga 'aga kwawamũ Janeruwarete 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oka.

¹⁶ A'eramũ Jerusareg ywyrriwara 'gã nanẽ ojero'wu ma'e 'gã nerua nũ. Jerusarega pytepyter ipe katu 'gã nerua imajatykau mama'eukwaawa rerekwara 'gã netee. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'gã katu'ogukaapap Pedro 'ga upe.

Jeju 'ga remimonofera 'gã nereko tyweawet

¹⁷ A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga amara'neramũ Jeju 'ga remimonofera 'gã nee.

—Ojerowiarukapap futat nipo 'ã 'gã 'gã nupe—
'jau 'ga opytuna 'gã nupe.

A'eramũ 'ga a'eramũ amara'neramũ 'gã nee. 'Ga pytuna 'gã, satusau 'gã nanẽ amara'neramũ 'gã nee nũ.

¹⁸ A'eramũ 'ga 'gã pyygukaa 'gã munewukaa moromunepawa pype. Oje'wyrarete pyteripewara pype 'gã nerawau imunewukaa.

¹⁹ A'ere ypytunimũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amũ muri 'okwara rawopytymo'woka 'gã nupe. A'erauwe 'ga 'gã nenũ'jãu 'gã nerawau jui.

²⁰ —Pe'je pejewau peu Ku'jywa 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe— 'jau ywagipewara 'ga Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe.

Aipo 'gã nupe 'epaw ire ywagipewara 'ga awau ojewya ywag ipe nũ. A'erauwe 'gã 'ga mojerowiaa.

²¹ Ai'iwetetewe Jejui 'ga remimonofera 'gã awau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. A'ere mainana 'wyrararete 'ga nokwaawi. A'eramũ 'gã ojeupe oje'ẽma'e 'gã majatykau. A'ere 'gã 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejewau 'gã nerua. Saporogyta 'gã nupe 'jau— 'jau 'gã jefaruu 'gã nupe.

²² A'erauwe jefaruu 'gã awau moromunepaw ipe, iawopytymo'woka. A'ere 'gã nitywi. Ojeawopytym agawewi futat. A'etea 'gã nitywi. 'Gã nesage'emawe 'gã awau ojewya imome'wau mainana 'wyrriara 'ga upe nũ.

²³ —Nitywi etee 'gã ki 'ei. Õ'ẽ 'gã na'e ki 'ei. Peu agawewi futat iaarana 'ga rekoi. A'etea 'gã nitywi etee. Marupi katu nipo 'gã 'ẽi ra'e? Ojeawopytym agawewi futat. A'etea nipo marupi katu ã'ẽ ra'e— 'jau 'gã imome'wau mainana 'wyrriara 'ga upe.

24 Aipo ojeupe 'eramũ mainana 'wyrriara 'gã oky-
jau jefaruunana 'gã 'wyrriari'ri retee. Ajemogym-
ogyau etee worekorekou ekoete etee futat. 'Gã
ikwaawe'ema 'gã nerekou.

25 Aipo 'gã 'eramũ kũima'e 'ga amũ 'ua
imome'wau 'gã nupe:

—Pẽnemimunewera 'gã ako oo Jarejuwarete 'ga
mogytaawa pype ojepyriwara 'gã mu'jau ko— 'jau
'ga 'ua imome'wau 'gã nupe.

26 A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga jefaruu 'gã
nerooi peu Janeruwarete 'ga mogytaaw ipe 'gã
nupe. A'eramũ 'gã 'gã nerua nũ. A'ere 'gã nuerekoi
'gã tesirũgatu. Okyje 'gã tesirũmera 'gã nui.

—Werowiat 'gã 'gã. 'Gã nupãnamũ 'gã jane apisi
ita pyu ne— 'jau 'wyrriara 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'gã nerekou esage etee.

27 A'eramũ 'gã 'gã nerawau oje'ẽma'e 'gã nupe nũ.
A'eramũ mainana 'wyrriara 'ga 'jau 'gã nupe:

28 —Maran ajee ore 'i pẽ nupe rai'i? “Au'je ki
'ga mome'u re”, ore 'i pẽ nupe rai'i 'ũ. 'Ga rera
'ã pemokwasi'o pejemogyau amunawa pype—
'jau mainana 'wyrriara 'ga Jejui 'ga remimonofera
'gã nupe. —Pemokwasi'o 'ã 'ga rera amunawa
pype. Jerusareg ipe taetu 'ã kwaiwete 'ga rera—
'jau mainana 'wyrriara 'ga 'gã nupe, oje'ega moy-
wyrafena 'gã nupe. —Ore kwa pejepe 'ga juka
are. “Pẽẽ futat ako 'ga pejukaukat ai'i”, 'jau 'ã
pẽẽ oree— 'jau mainana 'wyrriara 'ga oje'ega moy-
wyrafena 'gã nupe.

29 A'eramũ Pedro 'ga nanẽ oje'ega jupe nũ:

—Peje'ega nipo ore aruenup ki sa? Naani. Jare-
juwarete 'ga je'ega te 'ã ore aruenup. Ma'eramũ
'ã ore Jejui 'ga mome'ui arakou 'gã nupe— 'jau

'gã mainana 'wyriara 'ga upe. —Pěě futat ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are, 'ga jukaukaa 'gã nupe ai'i. A'ere ako 'ga Ruwarete 'ga 'ga moferawi etee ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe.

³⁰ —Ymã we te ako jane Jarejuwarete 'ga rerowiari ikue. 'Ga futat ako Jejui 'ga moferapa ai'i.

³¹ Jane katu'okawamũ 'ga 'ã akou 'awamũ. Ita kwar awi omoferaw ire 'ga 'ã akou ae katu'okaramũ— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Israeu juapyreramũ jane'wyriaramũ naně 'ga 'ã akou nũ. Janeruwarete 'ga te 'ã 'ga omogo oje'jawe. 'Ga te 'ã 'ga wapo jane katu'okawamũ— 'jau Pedro 'ga mainana 'gã nupe.

—Judeua 'ã pěě, pejetywer awi pě paira Janeruwarete 'ga afutat. Ma'eramũ 'ã 'ga 'ga mafu'ami ita kwar awi jane katu'okawamũ. Otywer awi aepoiriweramũ 'ga ipe'ai jane wi.

³² Ore 'ã Jejui 'ga manũawera aruesak. 'Ga feraw ire naně ore 'ga resaka ai'i nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama. —A'eramũ 'ã ore a'eramũ 'ga mome'wau arakou pě nupe. Noropaira'uweri ore 'ga mome'u awi. Janeruwarete 'ga 'Agesagea naně Jejui 'ga kwaapa nũ. Oje'ega renupara 'gã nupe Janeruwarete 'ga U'agesage mua. Ma'eramũ 'ã ore 'ga mome'ui arakou— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³³ Aipo Pedro 'ga 'eramũ 'gã amara'neramũ 'gã nee.

—Aruapisi ore pěě. Nanamũ aipo pe'je oree— 'jau 'gã 'gã nupe.

³⁴ Aipo 'eramũ 'ga amũ afu'ama oje'ega opytuna 'gã nupe. Fariseu 'ga, Moisesi 'ga remik-

wasiarere are moromu'jara 'ga, kūima'eeteetea 'ga. Gamariuea 'ga rera. 'Ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Peroo 'gã ukupepe ore wi ra'ne. Toroporogyta ra'ne 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã nerawau enū'jāu 'gã nui.

³⁵ 'Gã neroo enū'ē re 'ga oje'ega opytuna 'gã nupe:

—Pejea'gu ki 'gã nui. Peapisia'ne kasi 'gã ne.

³⁶ 'Awamueu ako kūima'e 'ga amū 'ua 'gã nupe ai'i. Teutasi 'jara 'ga ako. “Awamū je rekoi 'wyriaramū pē nupe”, 'jau ako 'ga 'gã nupe ai'i. A'erauwe ako 'gã ajatykau 'ga ree kwaiwete. 400 'gã ako ajatykau 'ga ree ra'i. 'Ga remiayuwamū 'ga ree 'gã jatykaramū ako jefaruu 'gã 'ga jukau ai'i. A'erauwe futat 'ga juka re 'ga remiayuwera 'gã okwasi'waupap ajai. Too.

³⁷ —Aipo 'ga juka re 'ga amū 'ua nū. Judas 'ga 'ua nū. Garireja ywy pewarera 'ga. 'Wyriara ae mojopyrūkaawa rupi 'ga 'ua 'gã nupe. A'erauwe 'gã jatykai 'ga ree nū. A'ere nānēwējēmī futat 'gã 'ga jukai. A'erauwe ako 'ga remiayuwera 'gã okwasi'wau ajai ai'i nū.

³⁸ —'Awamū ako 'ga amū 'ua janee ai'i nū, Jejui 'ga ai'i nū. A'ere ako 'gã 'ga jukai etee ai'i nū. A'eramū jane 'ga remiayuwera 'gã kwasi'o rape-saka ra'ne. Ikwasi'oe'emamū jane “A'jea futat 'ga Janeruwarete 'ga ma'ea ra'e”, sa'e 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ —'Ga remiayuwera kwasi'oe'emamū nipo Jarejuwarete 'ga we futat peowajat. A'eramū pēē 'gã apisawa'ne'em— 'jau Gamariueu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã erowiari.

—A'jea futat nipo— 'jau 'gã ajaupe. —Pe'je ajee siapesak ra'ne— 'jau mainana 'wyriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'ere 'gã Jejui 'ga remimonofera 'gã mogei nũ 'gã nupãnupãnupãu.

—Au'je ki Jejui 'ga mome'u re pejejeko re 'gã nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'ga opoia 'gã nui, 'gã nupã re.

⁴¹ Onupã re 'gã ũ'jãu mainana rog awi. Aku'iramũ etee awau.

—Janeruwarete 'ga te 'ã iku'i 'ũina jane ree— 'jau etee 'gã ajaupe. —'Ga ra'yra 'ga te jane 'ã sirowiat. A'e are te 'ã 'gã jane nupãi. Namama'e tywera apo are rũi te 'gã 'ã jane nupãi. Jejui 'ga rerowiamũ te 'gã jane nupãi— 'jau 'gã ajaupe aku'iramũ etee.

⁴² A'eramũ taetu 'gã ojero'waro'wau etee futat ajemogyau Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Jare-juwarete 'ga mogytaaw ipe osou imome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga jane katu'okara. Janeruwarete 'ga ako 'ga amut jane katu'okaramũ ikue— 'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

'Gã nog ipe nanẽ awau imome'wau 'gã nupe nũ.

—Jejui 'ga jane katu'okara. 'Ga te ako Janeruwarete 'ga amut janee ikue, jane katu'okaramũ ikue. Ma'eramũ 'ga 'ã ae katu'ogi akou— 'jau 'gã ajemogyau imome'wau 'gã nupe.

6

Majawera 'gã nupe mama'e monoat

¹ Anure Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau ajemogyau ojeme'yita, kwaiwete. Judeu 'gã juejue. A'ere 'gã amũ grego je'ega apoi. Amumera 'gã

epyreu je'ega apou. A'eramũ grego je'ega apoara 'gã amara'neramũ epyreu je'ega apoara 'gã nee.

—Nepemojo'og esagei 'ã majawera 'gã nupe kumia. Pejepyntuna imen manũ ma'e 'gã nupe ete 'ã kumia kwaiwete pemono. A'ere 'ã orepyntuna majawera 'gã nupe kumi tuwyre'ria etee pemono—'jau 'gã ajaupe, amara'neramũ ajuee.

² A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã matykau.

—Ore noromojopypea'uweri Jejui 'ga mome'ua. Nia'wyri 'ga mome'u awi ore poira.

³ A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ nesaka. Sete 'gã pemogy kumia majawera 'gã nupe imonoaramũ. Ore noropoirauweri Jejui 'ga mome'u awi. 'Ga mome'wara te 'ã ore. A'eramũ pẽẽ futat 'gã amũ mũ'jãu imua pejewi—'jau Jejui 'ga remimonofera 'ga amũ u'ama 'gã nupe. —Esage ma'e 'gã etee. I'akwaap ma'e 'gã etee futat ki pemono imũ'jãu 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga 'Agesage rerekwara 'gã etee ki pemũ'ẽ imonou kumia 'gã nupe imonoaramũ—'jau 'ga 'gã nupe.

⁴ —A'eramũ ore oropoire'ema Jarejuwarete 'ga je'ega mome'u awi. Jarejuwarete 'ga upe oroporyta awi nanẽ oropoire'ema nũ—'jau 'ga 'gã nupe.

⁵ —A'jea futat. A'jea futat te 'ã 'ga je'ega resageramũ—'jau 'gã ajaupe. —Ko ajee ore 'gã amũ muri etee imogyau, majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ. Pẽẽ 'ã 'ga je'ega mome'wara te. A'eramũ ore 'gã amũ mua te imogyau majawera upe kumi monoawamũ—'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'ga 'gã amũ muri 'gã mogyau majawera upe kumi monoawamũ. 'Gã nemipyryũ 'gã nera Estevão, Filipe, Prokaro, Nikanu, Timãu,

Pamenasi, Nikorau. Poromũ 'gã nemipyrrũmera 'gã nera. 'Gã 'gã imonou imogyau majawer are ojejuka ma'eramũ.

Jarejuwarete 'ga Estevão 'ga erowiar ywyapiau. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou nũ.

Nikorau 'ga najudeu arũi. A'ere 'ga Janeruwarete 'ga rerowiari judeu 'jawe. Ātioki pewarera 'ga Nikorauramũ.

⁶ 'Gã mũ'ẽ re 'gã 'gã nerawau Jejui 'ga remi-monofera 'gã nupe.

—Koromũ ore 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ ai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

—A'jea. Nanuara futat esage. Au'jete 'gã pemit rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã je'egi Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

—Koromũ 'gã 'gã muri majawera 'gã nee ojejuka ma'eramũ rai'i. Ejejuka ki 'gã nee. Esag iki 'gã kumi monoa majawera upe. Emu'akwaap 'gã— 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe.

'Ga upe 'epaw ire 'gã opo monou 'gã apyte'rarimũ.

—'Awamũ majawera 'gã nee ojejuka ma'ea pẽẽ— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã kumi monoaramũ ajemogyau majawera 'gã nupe.

⁷ A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga mome'u mok-wasi'wau kwe pewara 'gã nupe. Kwaiwete amunawa pypiarũpiaruga. A'eramũ Jerusareg ipewara 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Mainana 'gã amũ nanẽ 'ga rerowiaa 'gã pyri nũ.

Estevão 'ga pyykawet

8 Estevão 'ga ako esage ma'ea. A'eramũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'ga ree. A'eramũ Janeruwarete 'ga opājē mua 'ga upe, 'ga remiapoe'ema apoukaa 'ga upe. A'eramũ esakarera 'gã oporesagamũ ee ajemogyau.

9 A'ere 'gã amũ nuerowiari Estevão 'ga. Aipo 'gã judeua futat numiamũ. Sirene pewaret, Aresãri pewaret. Mĩmer awi 'gã nuri rakue. 'Gã jatykaawa rera “noporowykyu'jawi 'gã amuarera 'gã nupe” 'ea. Aipo 'gã ojemajatykau Sirisia ywy pewarera 'gã nee, Asia ywy pewarera 'gã netee. A'eramũ 'gã Estevão 'ga mueu.

10 A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea te Estevão 'ga mu'akwaawi 'ga mogou. A'eramũ 'gã a'eramũ wejue oje'egawarũnamũ futat 'gã nupe.

11 A'eramũ 'gã 'gã amũ mepyyau Estevão 'ga je'ẽwu'jagawamũ.

—Koa kũima'e 'ga nia'wyri. Jarejuwarete 'ga 'ga akurap akou. Moisesi 'ga nanē 'ga ikurapa nũ. Ore 'ga 'eawera aruenup— 'jau 'gã o'meramũ 'gã nupe.

12 Nan etee 'gã 'gã mamara'neu Estevão 'ga ree. 'Wyria'ri, Moisesi 'ga remikwasiarer are moromu'jat. Mĩmera 'gã 'gã amamara'neukat Estevão 'ga ree. A'eramũ 'gã Estevão 'ga ppyka erawau oje'ẽma'e 'gã nupe. A'erauwe i'me ma'e 'gã nuri osou oje'ega 'wyriara upe.

13-14 —A'jea futat 'ga 'ga kurawi akou. “Nia'wyri ako Janeruwarete 'ga mogytaawa ra'e”, e'i 'ga ore akou ai'i. “Moisesi 'ga taetu ako o'meramũ akou ikue, oporogytau 'me akou ikue”, e'i 'ga ore akou. “Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga nipo 'ã Jarejuwarete 'ga mogytaawa omateepap”, e'i Estevão 'ga ore ai'i— 'jau futatee i'me ma'e 'gã

'wyrriara upe. —“Moisesi 'ga je'ega nanẽ simo-jopy'rupap 'jau nũ”, 'jau 'ga oree— 'jau futatee 'gã 'gã nupe o'meramũ, Estevão 'ga je'ẽwu'jaga.

¹⁵ Aipo 'eramũ ajatyka ma'e 'gã amã'jãu Estevão 'ga reakwar are.

—Kuu. Maran te 'ga reakwara nũ'ũ. Janeruwarete 'ga pyriwara 'ga reakwara 'jawe futat 'ga jã'nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

'Ga reakwara renyfuga resakawe ajatyka ma'e 'gã oporesagamũ etee 'ga ree 'upa.

7

Estevão 'ga 'eawet

¹ A'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga 'jau Estevão 'ga upe.

—A'jea futat nipo ajee ki sa?— 'jau 'ga 'ga upe.

² A'erauwe Estevão 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Peapyaka jeje'eg are— 'jau 'ga mainana 'gã nupe. —Janeruwarete 'ga te 'ã esage janee nũ'ũ. Ymã te 'ga jesaukari janyppy upe rakue, Abraão 'ga upe rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —Mesopotami ywy pe Abraão 'ga rekoramũ Janeruwarete 'ga oje'ega Abraão 'ga upe rakue:

³ “Kwe pe ekwap epytuna 'gã nui ajepeja ywy pe. Jeremiesaukaram ipe ekwap”, 'jau 'ga 'ga upe rakue, 'ga muẽma 'ga pytuna 'gã nui rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴ —Kautei 'jawa ywy awi Abraão 'ga awau akou kwe pe. Awau owaẽma Rarã 'jawa amunaw ipe. Peu 'ga opytawaipa. Peu futat 'ga ruwa amanũmũ 'ga wi rakue. A'ere 'ga ruwa manũ re Janeruwarete 'ga 'ga rerawau 'ga pytuna 'gã

netee futat 'ga rerua erowaẽma Kanaã 'jaw ipe rakue. 'Agamũ 'ã jarejemogyau 'ga reruawer ipe etee futat— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵ —NaAbraão 'ga upe etee rũi 'ga ywya muri rakue. 'Ga juapyrera 'gã nupe nanẽ 'ga ywya muretei rakue. Aipo 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe: “Ene manũ re enejuapyrera 'gã ajemogyau ipype”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. Nata'yri we agawewi Abraão 'ga aiporamũ rakue. A'etea Janeruwarete 'ga e'i poromũ 'ga upe.

⁶ “A'ere nipo enejuapyra 'gã nekoï tapy'yi amuttee ywy pe oporowykyau jupe”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe rakue. “A'eramũ nipo ywy jara 'gã 'gã mogyau wemifajamũ, 'gã moporowykyau ojeupe. A'ere nipo 'gã nomepyi 'gã. A'eramũ nipo 'gã 'gã nerekou tyweaete. Kwaturu sētu kwara mũ rupi nipo enejuapyrera 'gã ajemogyau oporowykyau jupe”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe.

⁷ —“Anure te nipo je enejuapyrera 'gã nereko tywearera 'gã nereko tyweretei”, 'jau Janeruwarete 'ga Abraão 'ga upe. “Anure te nipo enejuapyrera 'gã nuri ojewya 'au je muorypa”, 'jau 'ga Abraão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama 'gã nupe, oypy 'gã nekwawera mome'wau u'ama 'gã nupe.

⁸ —Aipo 'e re Janeruwarete 'ga 'jau Abraão 'ga upe rakue nũ: “Eja'yramũ ki eja'yra 'ga emojewak”, 'jau 'ga 'ga upe. A'eramũ Abraão 'ga 'ga je'ega rerekou katu wapyra pe. A'eramũ 'ga anure wa'yra 'ga 'aramũ wa'yra 'ga mojewaka. Wea'aramũ Janeruwarete 'ga je'eg are wa'yra 'ga mojewag ire. “Eja'yra jewaga resakawe ki ejea'at jeporogytafer are ekou”, 'jau Janeruwarete

'ga Abraão 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga akou wea'aramũ 'ga porogytafer are rakue. Majepi tee Abraão 'ga morowykye'ema magwapa wa'yra 'ga 'ar ire. A'ere 'ga ajepeja rupi 'ga mojewagi rakue. Isaki 'ga Abraão 'ga ra'yra 'ga. A'ere anure Isaki 'ga wa'yramũ nũ. 'Ga ra'yra 'ga rera Jako. A'eramũ 'ga nãñewějẽmĩ futat wa'yra 'ga mojewaka nũ. Anure Jako 'ga wa'yramũ nũ. Tusi 'ga ra'yra. A'eramũ 'ga wa'yra mojewaka oje'jawe etee futat. Imojewakapap rakue. Jako 'ga ra'yra 'gã janeypya rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹ —Janeypy 'gã oporerekoaywereteramũ wewirera 'ga ree, Jose 'ga ree rakue. A'eramũ 'gã wewirera 'ga me'ega kũima'e 'gã amũ nupe, 'ga monou ka'aranũ are. A'eramũ aipo kũima'e 'gã Jose 'ga rerawau Egitu ywy pe rakue. Mukuu te Egitu ywya 'gã ywy awi. Peu 'gã Jose 'ga me'ega nũ. A'eramũ Jose 'ga muarera 'ga 'ga moporowykyaukaa 'ga mepyawe'em. A'ere Janeruwarete 'ga Jose 'ga rerekoi weape futat.

¹⁰ —A'eramũ Janeruwarete 'ga 'ga muekõãina etee mama'e apoukaa 'ga upe. A'eramũ Jose 'ga u'arasige'emamũ akou. 'Ga mu'akwaapa etee Janeruwarete 'ga. A'eramũ Farao 'ga 'ga futaa. Farao 'ga Egitu ywy pewara 'gã nupe 'wyriararetea. A'eramũ 'ga 'jau Jose 'ga upe: “Ene je amogo tejemiayuwa rerekwaramũ, jeroga raaranamũ, jekaraemã raaranamũ nanẽ nũ”, 'jau 'ga Jose 'ga upe, 'ga mogou opoirũnamũ rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹¹ —A'ere anure Egitu ywy pewara 'gã ty'ara rerajemogyi. Nitywi mama'ea 'gã nupe. A'eramũ ty'ara 'gã mu'arasiga 'gã mogyau. A'eramũ Jose 'ga

juowuurana monou 'gã nupe, 'gã nemi'uramamũ. A'ere naEgitu ywy pewara etee rũi ty'ara rerekoi rakue. Kanaã pewara 'gã nanẽ nitywi mama'e pyu rakue, janyppy 'gã futat rakue.

¹² A'ere 'ga amũ 'jau Jako 'ga upe rakue: “Egitu ywy pe mama'e tywamũ. 'Gã 'wyriara 'ga juowu-uran anugatu ime'egipyramamũ”, 'jau 'ga amũ imome'wau Jako 'ga upe rakue. A'erauwe Jako 'ga wa'yra 'gã monou Jose 'ga pyri juowuurana murukaa. A'ere 'gã nokwaawi Jose 'ga. A'eramũ 'gã juowuurana mua 'ga wi. A'eramũ 'gã erawau erojewya oje'wyr ipe nũ— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

¹³ —Wemi'urama ojewi teepawauwe 'gã ojewya awau imua rakue nũ. Aiporamũ 'gã oramũ futat 'gã newirera 'ga ojemome'wau 'gã nupe. “Je ako pẽnawirera ikue”, 'jau 'ga 'gã nupe. A'eramũ Jose 'ga reki'yra 'gã nesakara 'gã awau imome'wau 'wyriararete 'ga upe. “Jose 'ga reki'yra 'gã 'au ako 'ga pyri”, 'jau 'gã 'wyriara 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁴⁻¹⁶ —A'erauwe 'wyriara 'ga oje'ega Jose 'ga upe rakue: “Ere ajee ejuwa rerurukaa 'au ejepyri”, 'jau 'ga Jose 'ga upe rakue. A'erauwe Jose 'ga oje'ega weki'yra 'gã nupe: “Pe'je ajee jarejuwa 'ga rerua 'au pejepytuna 'gã neewe”, 'jau 'ga 'gã nupe rakue. A'erauwe 'ga reki'yra 'gã oi. 'Ga 'eawera mome'wau 'uwa 'ga upe. “Ere ejua 'au je pyri”, pe'je ki jarejuwa 'ga upe, e'i 'ga oree. “Pejepytuna 'gã juejue perut”, e'i 'ga oree, 'jau 'gã 'uwa 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe 'gã 'uwa 'ga rerawau Egitu ywy pe, wewirera 'ga rekwaw ipe rakue. Opytuna 'gã ne-tee futat 'gã awaupap Egitu ywy pe rakue. Kwaiwete te 'gã nakue. Setêtai sîku te 'gã pytuna. A'eramũ 'gã peu futat awau ajemogyau rakue—'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Peu futat Jako 'ga amanũmũ rakue. 'Ga manũ re 'ga ra'yra 'gã 'ga rerua 'ga tyma Abraão 'ga remimurera ywy pe. Aipo ywya 'ga amut teumera rupawamũ futat rakue, Sikwẽ 'jawamũ rakue. Emora 'ga ra'yr awi imua rakue. Ka'aranũ pyu futat 'ga imua rakue. Janeypy 'gã manũ re nanẽ 'gã peu futat 'gã nerooi ityma aipoa ywy pe rakue—'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

17 —Peu Egitu ywy pe futat janeypy 'gã ojeme'yita rakue. Kwaiwete 'gã ojeme'yita ajemogyau rakue. 'Au ojewyre'emauwe 'gã jeme'yita. 'Gã jeme'yi re Janeruwarete 'ga 'gã nerua erojewya 'au. U'eawer imũ etee futat 'ga 'gã nerua erojewya 'gã ywy pe rakue nũ.

18 —'Gã neroo ja'wyja'wyramũ futat 'wyriara tywera osou 'gã nupe. A'ere aipoa 'wyriara Jose 'ga nokwaawi. Jose 'ga manũ re tee aipo 'wyriara reni 'gã nupe. A'eramũ 'ga Jose 'ga kwaape'ema.

19 A'eramũ aipoa 'wyriara janeypy 'gã nerekou tyweaete, janeypy 'gã mayrũmũ. A'eramũ aipoa 'wyriararũe'ema 'ga 'jau 'gã nupe: “Pejeja'yra pemomopot. I'ar ypyrauwe peroo ejaa kofera pype inuga. A'eramũ amanũmũ”, 'jau 'wyriararũe'ema 'ga 'gã nupe. A'ere 'gã jejukai wa'yr are. Imimi etee jui, imonou, imuaranupa. A'eramũ 'gã ojemomytuna kwaiwete. A'eramũ 'wyriara

amara'neramũ 'gã nee— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

20 —Aipo 'wryiara renamũ futat Moisesi 'ga u'aa. A'eramũ 'ga y eẽ 'ga mima 'ga rerekou. Muapyra jay maka'jam ire 'ga y eẽ yrupenana apou 'ga upe. A'ere eẽ 'ywygyga pyu iperuga wa'yra 'ga upe. A'e pype 'ga y eẽ 'ga rerawau 'ga nuga 'ga rejaa juowukuu pyteripe 'y pe.

21 A'eramũ 'wryiara 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga joo'o renupa, Farao 'ga ra'jyra eẽ 'ua 'ga renupa. A'eramũ eẽ 'ga rerawau ojeupe imuaranupa. 'Ga aranuw ire eẽ 'jau 'ga upe: “Je te 'ã amuaranuwukat ene. A'eramũ ene jera'yra futat ekou”, 'jau eẽ Moisesi 'ga upe.

22 A'eramũ Moisesi 'ga ojemu'jau Egitu ywy pe 'gã nemikwaaw are. Ajeteetewi te 'ga porogytai. Oporowyky esage te 'ga— 'jau Estevão 'ga u'ama 'ga mome'wau 'gã nupe.

23 —Kwarêta kwara mu'ar ire Moisesi 'ga 'jau ojeupe: “Maran te 'ã nooi tepytuna resaka tekou 'i?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ Moisesi 'ga awau.

24 'Ga waẽmamũ Egitu ywy pewara 'ga amũ 'ga pytuna 'ga rerekou tywea 'ga rowase. A'eramũ Moisesi 'ga osou 'gã pyterimũ 'gã pe'au ajai. A'ere 'ga Egitu ywy pewara 'ga jukau opytuna 'ga repyaa.

25 “Jepytuna 'gã nipo je kwaap. 'Awa ywy awi 'gã nenũ'jãwamũ je ene monoi Jarejuwarete 'ga 'ea nipo 'gã ikwaapa”, 'jau Moisesi 'ga ojeupe numi-amũ. A'ere 'gã nokwaawi. “Janeruwarete 'ga 'ga mut 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi” 'ea kwaape'ema ajemogyau.

26 –Ai'iwe Moisesi 'ga oi opytuna 'gã pyri nũ. A'eramũ 'gã amũ ajuerekou ajuowajaa nũ. A'eramũ Moisesi 'ga 'jau 'gã nupe: “Ma'eramũ pẽẽ pejepokoka ekoete pejejuee pejejuerekou ki 'ei? Israeu juapyrera jue agawewi pẽẽ”, 'jau Moisesi 'ga 'gã nupe.

27 A'ere ojonupãara 'gã Moisesi 'ga muajãni etee. A'eramũ 'ga 'jau: “Awỹja 'wyrriaramũ ene mogou oree ki 'ei? Awỹja ene mua mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei? ‘Tajuka 'ga amũ kaaruwauwarera 'jawe', ere te? Kaaruwamũ ako Egitu wyy pewara 'ga erejuka ai'i.

28 “Ga 'jawe tajuka amũ nũ', ere te?” 'jau 'ga 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

29 –Aipo ojeupe 'erauwe Moisesi 'ga ojepe'au 'gã nui oka'jama awau ajepeja wyy pe Mitiã 'jaw ipe akou. Peu futat 'ga wemirekoramũ. Wemireko re 'ga wa'yramũ. Mukũi 'ga ra'yra 'gã— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

30 –Kwarẽta kwara magwaw ire Moisesi 'ga awau akou jũ myterimũ watau. Ywytyra pyri 'ga awau watau, Sinai 'jawa pyri 'ga awau. Peu jũ pype tata wenyramũ erujewi 'ga upe. Ka'a'ia wenyramũ 'ga upe. A'ea tata eny wwyteripe ywagipewara 'ga ojesaukaa 'ga upe.

31 “Kuu. Ma'ja te nũ'ũ?” 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga epejãna esaka. A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe:

32 “Je te ako eneruwaretea jepi”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe. “Enepytuna 'gã ako je rerowiat iypy we ikue. A'eramũ je 'ã eneruwaretea tekou”, 'jau 'ga 'ga upe. “Abraão, Isaki, Jako. Mĩmera 'gã ako je

rerowiat ikue”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe oje'ega—
'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'ere Moisesi 'ga kyjei etee 'ga je'eg awi. Oyyita
u'ama. Awawe'em 'ga 'ga pyri katu katu. 'Ga kyjea
'ga mamã'jãukare'ema ee.

³³ A'eramũ Janeruwarete 'ga oje'ega 'ga upe:
“Ere epyapaawa mososoka. Je te 'ã pãjẽrete.
A'eramũ pẽẽ je pyri pejejua pejepyapaawa
mososoka. A'eramũ je pẽ nerowiaa. Na pa je
'gã je rerowiari ra'e, ta'e pẽ nupe 'jau”, 'jau 'ga
Moisesi 'ga upe— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã
nupe.

³⁴ —“Aenup je tejemiayuwa wayrũ rerofaema
te'ỹina. Egitu ywy pewara 'gã jeremiayuwa 'gã
wereko tywerete. A'eramũ je 'au tejua tejypa
teporogytau enee. Tomono ene 'gã nenũ'jãukaa
peuwara 'gã nui 'jau”, 'jau 'ga Moisesi 'ga upe— 'jau
Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁵ —Ymã te 'ga amũ Moisesi 'ga upe 'ga 'i rakue:
“Awỹja ene mut 'wyriaramũ oree? Awỹja ene mua
mama'e tywera apoukare'ema oree ki 'ei?” 'jau 'ga
amũ 'ga upe rakue, 'ga reroyrũmũ rakue. A'ere
'ga futat Janeruwarete 'ga imogoi 'ga pytuna 'gã
nenũ'ẽawamũ Egitu ywy awi. Janeruwarete 'ga
futat 'ga omogo 'wyriaramũ pẽ nupe rakue— 'jau
Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama.

—Janeruwarete 'ga 'jau ywagipewara 'ga upe:
“Ekwap eje'ega Moisesi 'ga upe. 'Jeremiayuwa
'gã 'ga too erua enũ'jãu jee Egitu ywy awi 'jau',
e'i 'ga enee, ere ewau 'ga upe”, 'jau 'ga 'ga upe.
A'eramũ ywagipewara 'ga 'ua tata eny 'jawe-
wara ywyteripe ojesaukaa oje'ega Moisesi 'ga upe
rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁶ —Moisesi 'ga futat janeyppy 'gã nenũ'jãu Egitu ywy awi rakue. Peu futat Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukaru'jau'japa Moisesi 'ga upe, opãjê resaukaawamũ. A'eramũ Egitu ywy pewara 'gã oporesagamũ ajemogyau ee. 'Y pytag ipe nanê 'ga iapou 'gã nupe nũ. Amunawe'em ipe nanê 'ga aeremiapoe'ema apou akou 'gã nupe. Awau 'gã akou watau. Kwarêta kwara rupi 'gã awau akou watau.

—Peu 'ga 'gã ataaw ipe mama'e apou 'gã nupe, aeremiapoe'ema apou 'gã nerekou pe rupi.

³⁷ Ymã te Moisesi 'ga poromũ oje'ega opytuna 'gã nupe rakue. “Anure nipo Janeruwarete 'ga 'ga amũ muri jerekwawer ipe pẽ nupe oje'ega mome'waramũ pẽ nupe. Sã'ã 'ga je mura pẽ nupe. Nan tee futat nipo 'ga 'ga amũ muri pẽ nupe. Pẽpytuna 'ga futat nipo 'ga poromũ amut pẽ nupe”, 'jau 'ga opytuna 'gã, Israeu juapyrera 'gã nupe rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

³⁸ —Moisesi 'ga futat opytuna 'gã nerawaara rakue. Awau 'gã owaẽma ywytyra upe, Sinai 'jawa upe. Ywytyra upe owaẽm ire 'gã opytau. A'eramũ futat 'gã ajatykau. A'ere Moisesi 'ga ojeupia ywytyra rupi 'gã nui. Awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe ywytyra apyte'rarimũ. A'eramũ Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua 'ga moporogytaukaa Moisesi 'ga upe: “Tajuowajat kasi 'gã nee ne. Amunarũme'em nanê nũ. Mama'e tywera nanê 'gã iapowe'em. Akowe'em nanê 'gã ajuemireko are”, 'jau ywagipewara 'ga Moisesi 'ga upe rakue. Nateepawa'uweri futari Janeruwarete 'ga je'ega. Namutamutat 'ga je'ega rekoi— 'jau Estevão 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—Ojeupe ywagipewara 'ga imome'upaw ire Moisesi 'ga ojewyraipa 'ua ywytyra apyte'rar awi 'ga je'ega mome'wau opytuna 'gã nupe.

³⁹ A'ere janeypy 'gã niporenuwiweri Moisesi 'ga je'eg are rakue. 'Ga reroyrũmũ etee 'gã nakue. “Pe'je ajee soo jarejewya jarejemogyau Egitu ywy pe nũ”, 'jau 'gã ajaupe rakue.

⁴⁰ —Ojewyru'jaw ire 'ga oporomukuramũ 'gã nupe rakue. A'eramũ 'gã oporonupa Arão 'ga upe ee: “Manamũ ajee jane reruarera 'ga ki 'ei? Moisesi 'ga ki 'ei?” 'jau 'gã Moisesi 'ga reki'yra 'ga upe rakue. “Tee. Maran gatu nipo 'ã 'ga reko'i rai'i”, 'jau 'ga 'gã nupe. “Amanũ nipo 'ã 'ga rai'i. Ere ajee itaa siapo jaremairamũ 'ũ, jarejee jarejerekwaramũ 'ũ, pea jarejeupe esaukaawamũ 'awamũ 'ũ”, 'jau 'gã 'ga reki'yra 'ga upe, Arão 'ga upe rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁴¹ —A'erauwe 'gã opo'yra mua 'ga upe. Ita mo'yra rerekwara 'gã imua 'ga upe. A'eramũ 'ga kwataua'yra a'agawa apou mairamũ 'gã nupe. A'ere 'gã weymawa apisi iapyau jupe. Saa'e 'gã Janeruwarete 'ga upe weymawa rapya rakue. Nan futat 'gã kwataua'yra a'agawa upe weymawa rapyau ekoete. A'eramũ 'gã maraka apou jupe.

⁴² A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. Sã'ã ae Janeruwarete 'ga rerowiara. Nan futat 'gã kwataua'yt maira'me rerowiari jaytata retee. Jay, kwat. Mĩmera 'gã erowiaa imuorypa— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

—A'eramũ Janeruwarete 'ga opoiraipa 'gã nui. A'ere anure 'ga ojewya 'gã nupe nũ. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga nupe inuga janee rakue.

“Israeu juapyreramũ pẽẽ jeremiayuwa futat numiamũ. A'ere naje upe rũi pejejeymawa peapy rakue.

Kwarẽta kwara rupi amunawe'em ipe pejekou maira'me a'agawa upe etee pejejeymawa peapy rakue, pejejemiapofera upe etee futat rakue, 'jau 'ga wemiayuwa 'gã nupe rakue.

Pẽmaira mũ rera Moroki. Ajepeja rera Rẽfã. Rẽfã jaytata.

⁴³ Moroki ro'gi erawau Rẽfã a'agawa retee futat. Naje muorywi pejepe rakue.

A'eramũ je futat pẽ monou kwe pe, Papironi atykupe katy pẽ monou.

A'eramũ je pẽ nerekou tyweaete, 'jau 'ga janeypy upe rakue”,

'jau 'ga 'gã nupe, ka'arana kwasiari inuga janee rakue— 'jau Estevão 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁴⁴ —Amunawe'em ipe watau awau taityoga rerawau wogamũ najuejue etee. Jarejuwarete 'ga upe nanẽ amũ rerawau nũ 'ga mogytaawamũ. 'Ga je'eg imũ etee futat Moisesi 'ga taityoga apoukaa 'gã nupe. A'e pype 'gã oporogytau Jarejuwarete 'ga upe. Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga resaka 'gã 'jau ajaupe: “A'jea futat. Janeruwarete 'ga rekoĩ jane pype. 'Aga taityoga pype 'ga resei oporogytau janee”, 'jau 'gã ajaupe.

⁴⁵ Nuetygi futari 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga. Moisesi 'ga manũ re Josue 'ga akou Moisesi 'ga rekwawer ipe. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga mogytaawa taityoga nuetygi futari. Erawau Kanaã ywy pe erowaẽma. Peu owaẽm ire 'gã

judeue'ema 'gã nesaka. A'ere Janeruwarete 'ga 'gã wyw pojekaukari janeypy 'gã nupe. A'eramũ 'gã judeue'ema 'gã mũ'jãu ojewi. A'eramũ 'gã etee futat 'upa peu. Janeruwarete 'ga mogytaawa taityoga 'gã peu etee futat imỹina ojepyri Jarejuwarete 'ga mogytaawamũ. Nuetygi futari 'gã 'ga mogytaawa taityoga— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁶ —Kanaã wyw pe janepytuna 'gã nekoramũ Davi 'ga akou 'wyriaramũ 'gã nupe rakue. Janeruwarete 'ga oporomutaramũ nanimenime Davi 'ga ree. A'eramũ Davi 'ga 'jau 'ga upe: “Awamũ ore naruatau'jawi”, 'jau 'ga 'ga upe. “A'eramũ je 'oga mũ apou Enemogytaawamũ”, 'jau 'ga 'ga upe. “Jako 'ga jeypya rakue. 'Ga 'ã ene rerowiat rakue. 'Awamũ je nanẽ ene rerowiaa tekou”, 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe. “Ma'eramũ je 'ã 'oga mũ apoi enee, Enemogytaawamũ, ki Ku'jyp”, 'jau Davi 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

⁴⁷ A'ere Davi 'ga 'oga nuapoi. 'Ga ra'yra 'ga te wapo rakue. Mama'e tesirũmera etee 'ga ima-jatykau wa'yra 'ga upe, Sarumãu 'ga upe. A'eramũ 'ga manũ re 'ga ra'yra 'ga iapou rakue— 'jau Estevão 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁴⁸ —A'ere Janeruwarete 'ga nokoa'uweri 'oga pype, aeremiapofera pype— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga te 'ã Janeruwaretea futat. 'Ga te 'ã eteetea. Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga upe rakue:

⁴⁹ “Napytaa'uweri je pẽnemiapofera 'oga pype. Ywaga jeapykawa. Ywya jepyrugawa”, e'i 'ga rakue.

“Maran a'e pe je rekoi pẽnemiapofera pype nũ?

Maranuara katu nipo 'oga peapo jee?

Ma'ape a'eramũ jepytu'wawa?

⁵⁰ Naje rũi nipo 'agera mama'ea aapo rakue ki sa?
Jeremiapofera te 'ã 'agera mama'ea.

Je te 'ã 'agera mama'ea aapo katu katu”, 'jau

Ku'jywa 'ga 'gã nupe rakue,

'jau 'ga ikwasiaa inuga janee rakue— 'jau Estevão
'ga imome'wau mainana 'wyrriara 'gã nupe.

⁵¹ —A'ere nipo 'ã pẽẽ nanẽ nepeenuwi etee Jarejuwarete 'ga je'ega nũ. Jareypy 'gã 'jawerimũ etee futat nipo 'ã nepeenuwi etee 'ga je'ega. Nepẽapyai futari nipo 'ã pẽẽ. “Naani. Narafutari ore”, 'jau etee 'ã pẽẽ 'ga 'Agesage upe— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe.

⁵² —Janeypy 'gã na'ne 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nerekou tyweaete rakue, 'gã apisau rakue. Anure nipo Ku'jywa 'ga ojepyriwara 'ga muri pẽ nupe. Pẽnemiapesaga 'ga muri pẽ nupe 'eramũ 'gã 'gã nerekou tyweaete rakue— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe, u'ama imome'wau. —A'ere ako Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee ai'i. A'ere ako 'ga pejuka ai'i. Mama'e tywer apoare'ema 'ga te ako ai'i numiamũ. A'etea ako 'ga pemonoukat ipokutugukaa 'ypeywar are ai'i— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga ra'yra 'ga ako pẽẽ imonou 'ga ree iporomutare'ema 'gã nupe ijukaukaa ai'i.

⁵³ Ymã te 'ã ywagipewara 'ga Janeruwarete 'ga je'ega reruri janeypy 'gã nupe rakue. A'ea 'gã 'ã omome'u pẽ nupe numiamũ. A'etea nipo 'ã nepeenuwi futari 'ga je'ega— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe u'ama.

Estevão 'ga jukaawet

54 Aipo ojeupe Estevão 'ga 'eramũ 'gã amara'neeteeteramũ 'ga ree kwaiwete. 'Gã mara'nea 'gã nerekou.

55 A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesagea Estevão 'ga rerekoi. A'eramũ 'ga amã'jãu ywau. Tata eny 'jawewara resaka ywag ipe. Owerapa 'ga upe. Sã'ã tupã werawa ypytunaiwayay pype. A'eramũ 'ã ae ajuesaka aju'amamũ. Nan 'ga Janeruwarete 'ga renyfuga pype Jejui 'ga resaka 'ga jakwatawa katy 'ga 'amamũ. Enyfunyfuk 'ga upe. Janeruwarete 'ga wi te turi.

56 A'e resakawe 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pemã'ẽ ywau. Ywaga ojeawopytymo'wok jee— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe. —Jejui 'ga, Jare-juwarete 'ga remimurera 'ga je aesak. 'Uwarete 'ga yse katy 'ga fu'ami u'ama— 'jau Estevão 'ga 'gã nupe.

57 A'ere aipo 'ga 'eramũ 'gã joywaemi etee. A'eramũ futat wapya rawopytyma 'ga je'eg awi.

—Kasi ore 'ga je'ega renuwi ne— 'jau 'gã wapya rawopytyma 'ga je'eg awi. —O'meramũ futat.

58 A'erauwe 'gã jãni awau 'ga repejãna ojope-jopepa awau 'ga pyyka 'ga jywa are. 'Ga rerawau 'ga reroyryryryka amunaw awi. 'Ga rerawau 'gã muku'i amunawarete awi. A'erauwe 'ga je'ega renupara 'gã waity ju'ara mososoka imonou kunumĩũ 'ga upe, Saulo 'ga upe. Niaturi 'gã naitya. A'eramũ 'gã imososoka imonou 'ga upe.

—Earũ oreraitya oree— 'jau 'gã Saulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã ita pyyka imomopoa imonou 'ga ree ojeme'yita.

⁵⁹ Ita ojee imomopor ypyrauwe Estevão 'ga 'jau Jejui 'ga upe:

—Ene 'ã jejararetea. Ere ejua je'aga rerawau ejepyri— 'jau 'ga Jejui 'ga upe.

⁶⁰ A'erauwe Estevão 'ga apygi wenupy'ãu wafukaita oje'ega monou Jejui 'ga upe:

—Je repyat kasi ape ne. Tene ki 'gã jemogyi nan etee futat. Ejejuka etee ki 'gã nee. Nafutari je tejepyara, ki Ku'jyp— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe.

'Ga upe oje'ẽmaw ire 'ga amanũmũ. Saulo 'ga upe nanẽ Estevão 'ga manũa esageramũ rakue.

8

Saulo 'ga 'gã nereko tyweawet

¹⁻² 'Ga manũ re Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ Estevão 'ga reumera rerawau imonou inuga ita kwara pype. A'eramũ 'gã ajaa'wau 'ga ree.

Estevão 'ga manũawa rupi we futat Jerusareg ipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã okwasi'wau awau Jerusareg awi. Jejui 'ga remimonofera 'gã ajemogyau 'wyriraramũ 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'eramũ 'gã etee futat opytawau Jerusareg ipe. 'Ga rerowiar yau 'gã te ajee okwasi'opap 'gã nui. Amumera 'gã awau okwasi'wau Judeja ywy pe. Amumera 'gã awau Samari ywy pe.

³ A'ere Saulo 'ga 'jau ojeupe: “Oo pa je Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete kwy. A'eramũ 'gã opoia Jejui 'ga rerowiar awi kwy”, 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga awau Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nog ipe 'ga rerowiaara 'gã pyyka. 'Gã noga moy-moyka akou 'gã pyyka. Kũima'efera 'gã kũjãmera 'gã we futat erua ipyyka ijaga moromunepawa pype. A'eramũ 'gã opytuna pyygamũ oka'jama Saulo 'ga wi.

Samari ywy pe Filipe 'ga oawet

⁴ Jerusareg ipe Saulo 'ga rekoramũ kwaiwete 'gã awau oka'jama 'ga wi. A'eramũ futat ok-wasi'o ma'efera 'gã awau kwe pe akou Jejui 'ga mome'wau tesirũmera 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega retee futat 'gã imome'wau 'gã nupe.

⁵ Estevão 'ga 'gã ijuka re 'gã okwasi'wau awau. 'Gã kyjea 'gã nerekou. A'eramũ Filipe 'ga awau Samari ywy pe, Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶⁻⁷ A'eramũ 'gã kwaiwete wapyakau 'ga je'eg are ojeupe Jejui 'ga mome'uramũ. Ojero'wu ma'e 'gã 'ga ikatu'ogamũ 'gã nesakara 'gã ajemogyau oporesagamũ 'gã nee. Iteu ma'e 'gã katu'oka. Werekwara 'gã nui omoiramũ mama'eukwaawa wafukaita ũ'jãu 'gã nui. Mĩmera 'gã esaka 'gã nui imoiramũ.

⁸ A'eramũ Samari ywy pewara 'gã aku'iramũ ee.

⁹ A'e pe futat kũima'e 'ga amũ ako. Simão 'jawa 'ga. Pãjētywera 'ga poromũ.

—Je pãjēretea 'ũ— 'jau futatee akou 'gã nupe rakue.

¹⁰ A'eramũ Samari ywy pewara 'gã 'ga rerowiaa.

—Janepãjēretea koromũ. Janeruwarete 'ga remi-apoa 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe 'ga rerowiaa.

¹¹ Namutamutat 'ga mama'e apoi opãjē mũ 'gã neape. A'eramũ 'gã oporesagamũ 'ga ree.

¹² A'ere Filipe 'ga Jejui 'ga mome'ui 'gã nupe:

—Ymã we te 'ã jane Jarejuwarete 'ga remimura 'ga rapesagi jarejemogyau ikue. A'eramũ ako 'ga 'awamũ 'ga mua janee ai'i. Jejujamũ futat ako 'ga ai'i. A'ere ako 'gã 'ga jukai ai'i. Amanũmũ 'ga jane-tywera mepyawamũ etee ai'i. A'ere 'ga mukũja 'ara rupi etee 'ga ruwi ita kwara pype. Imuapyra 'ara rupi Janeruwarete 'ga 'ga moferapa nũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'eramũ ki pẽẽ 'awamũ 'ga rerowiaa. Werowiamũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ— 'jau Filipe 'ga 'gã nupe.

Aipo ojeupe 'ga imome'uramũ 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. A'eramũ 'gã 'jau:

—Jejui 'ga rerowiaaramũ je rekoi 'awamũ. Arowiat je 'ga tekou 'awamũ— 'jau 'gã najuejue etee Filipe 'ga upe.

Aipo 'e re 'gã ojepymĩãukaa 'y pe Filipe 'ga upe. Jejui 'ga rerowiara resaukaawamũ 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Kũima'efera 'gã, kũjãmera 'gã nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe Jejui 'ga rerowiara resaukaawamũ.

¹³ A'eramũ ipãjẽ ma'efera 'ga, Simão 'ga nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ 'ga nanẽ ojepymĩãukaa 'y pe 'ga upe. Opymĩ re 'ga akou Filipe 'ga rewiri etee futat. Filipe 'ga remiapoa 'ga esaka. Ojero'wu ma'e 'gã katu'oga 'ga esaka nũ. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui mama'eukwaawa moira nanẽ 'ga esaka nũ. A'eramũ 'ga oporesagamũ akou ee. “Kuu. Okwaap futat nipo 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'oga”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁴ A'eramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'gã nera renupa Jerusareg ipe. “Samari ywy pewara 'gã

nanē Jeju 'ga werowiat nū” 'e renupa. Najudeu joporemū arūi Samari ywy pewara 'gã. Ojopy-pepype 'gã. A'etea 'gã Jeju 'ga werowiat. A'eramū Jeju 'ga remimonofera 'gã aja mū monou 'gã nesaka. Pedro 'ga 'gã imonou Juã 'ga retee. A'eramū 'gã awau owaēma 'gã nupe.

¹⁵ Owaēm ire 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—E'agesage emut 'gã nupe— 'jau 'gã Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁶ —Ene'agesagea nitywi we 'gã nee. “Ore arako Jeju 'ga rerowiaaramū”, e'i 'gã nai'i. A'eramū 'ga 'gã pymiãu 'y pe rai'i. A'ere Ene'agesagea nuri we 'gã nupe.

¹⁷ A'eramū ene 'awamū E'agesage mua 'gã nupe, 'gã nerekwaramū— 'jau Pedro 'ga Juã 'ga retee oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Aipo 'ga upe 'e re 'gã opo monou Jeju 'ga rerowiaara 'gã apyte'rarimū. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage ruri osou 'gã pype 'gã nerekwaramū.

¹⁸ 'Ga 'Agesagea 'gã pype isea Simão 'ga esaka. “Kuu. 'Gã apyte'rarimū 'gã opo monorauwe Ku'jywa 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁹ A'eramū 'ga 'jau Pedro 'ga upe, Juã 'ga retee:

—Afutat je nanē Jarejuwarete 'ga pãjêa pē 'jawe. Ka'aranũũa je omono ape pē nupe ee. Jarejuwarete 'ga 'Agesagea je nanē tajag 'gã pype tekou 'jau— 'jau 'ga Pedro 'ga upe.

²⁰ Aipo ojeupe 'eramū Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—“Ka'aranũũ pyu nipo 'ga Janeruwarete 'ga 'Agesage jagi ae pype”, ere nipo kũi. Janeruwarete

'ga tene mono mama'eukwaawa rapyaw ipe, eneka'aranũũ reewe 'jau 'ũ— 'jau Pedro 'ga 'ga upe oje'ega moywyrafena'i. —Ae ifutaramũ te Janeruwarete 'ga U'agesage muri ae upe. Naka'aranũũ pyu rũi 'ga U'agesage muri ae upe.

²¹ A'ere nerekoï ore rewiri ra'e nũ'ũ. Nerepouri we etywer awi ra'e nũ'ũ.

²²⁻²³ Akwaap je enetywera, ene porerekoaywera nanẽ nũ. Epoit eporerekoaywer awi. Eporogyta Jarejuwarete 'ga upe ejee ra'ne: “Jetywera emoit je wi”, ere 'ga upe ra'ne kũi— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

²⁴ “Mama'eukwaawa rapyaw ipe Janeruwarete 'ga tene mono eneka'aranũũ reewe 'jau 'ũ”, ojeupe Pedro 'ga 'erauwe 'ga ajemuaẽma.

—Naani. Peapoukat kasi aipoa Jarejuwarete 'ga upe jee ne— 'jau Simão 'ga 'gã nupe, ajemuaẽma rerekou.

²⁵ A'ere Pedro 'ga Juã 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe nũ. A'eramũ 'gã awau pe ywyriwara amunawa pype Jejui 'ga mome'wau akou 'gã nupe.

Etiopi ywy pewara 'ga upe Filipe 'ga 'eawet

²⁶ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe:

—Ekwap ajepeja pe jo'okawa rupi. 'Yẽ'ẽ katy oo ma'e rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega 'ga ywyteripe 'ga upe. —Jerusareg ipyriuu ijo'ogi. A'e awau Gasa 'jaw ipe. Nu-ataypeypei 'gã aipoa pe rupi. A'ea pe rupi ekwap— 'jau Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga upe.

²⁷⁻²⁸ A'erauwe Filipe 'ga awau akou aipoa pe rupi. Pe rupi kũiima'e 'ga amũ rekoa, Etiopi ywy

pewara 'ga rekoaa. Jerusareg ipe 'ga awau oporogytau Jarejuwarete 'ga upe rai'i. A'efera 'ga 'ut akou oje'wyr ipe nũ. 'Ga ywy pewara 'gã 'wyrara kũjã ěě. Kātasi ěě rera. A'eramũ 'ga ěě remiayuwa. 'Ga futat ka'aranũũ are omaenuna ěě upe. A'e 'ga Filipe 'ga wekoat pe aje. 'Ga 'ywa'yata 'arimũ 'ga 'ua akou ka'arana mogyttau. Janeruwarete 'ga je'ega rerekwara ka'arana rerua erekou imogytau pe rupi. Isai 'ga remikwasiarera rerua erekou imogytau.

²⁹ A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'jau Filipe 'ga upe nũ:

—Ere emỹemỹina'ĩ ewau 'ga rupisika— 'jau 'ga 'Agesagea 'ga upe.

³⁰ A'erauwe 'ga awau 'ga rupisika 'ga ka'arana 'ga imogyta renupa. A'erauwe Filipe 'ga oporonupa ee 'ga upe:

—Enereapyo te ejemimogyta are?— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

³¹ —Naani nũ'ũ. Nakwaawi je nũ'ũ. Nitywi ee je mueapyoara 'ga amũ— 'jau 'ga 'ga upe. —Terejot je rupi? Ere ejua e'aa 'au eapyka je pyri. Tajemu'e ape ee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Filipe 'ga awau ojeupia 'ywa'yata 'arimũ wapyka 'ga pyri. A'eramũ 'ga 'ga mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

³² Aipo 'jau ka'aran are 'upa:

“Sã'ã karupa'mĩ raeme'ema weroo ajukaramũ.

Amumera 'ã wawa monoogamũ miamũ
waeme'emamũ.

Nan tee futat nipo 'ga.

Noje'egi wereko tywereteramũ.

33 “Ga te futat te 'ã nia'wryri akou’, 'jau nipo 'gã ajaupe.

A'ere nipo 'gã 'me ate.

Nokoi'i futari nipo 'ga amũ jaruete 'ga 'jara 'ga.

Nitywi 'ga amũ 'ga ra'yra mome'wara. ‘Kweramũ 'ga ra'yra’, na'jawi nipo 'ga upe.

'Ga ra'yre'emaue 'gã 'ga jukai”,

'jau Isai 'ga ikwasiaa ka'aran are rakue, aipoa 'ga imogytau Filipe 'ga wupisigamũ erekou.

34 A'eramũ 'ga oporonupa ee Filipe 'ga upe:

—Ojee futat te 'ga ka'arana kwasiari inuga rakue? 'Gã amũ nee te ra'u nũ?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

35 —Naani. Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue. Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga rakue— 'jau Filipe 'ga 'ga upe imome'wau.

A'eramũ futat Filipe 'ga 'ga mu'jau Jejui 'ga ree 'ga rerawau erekou pe rupi.

36 Poje 'gã awau 'y upe owaẽma.

—Koromũ 'y rakwawi ra'e kũi. Eneporopymĩwet te 'y pe je ree?— 'jau 'ga Filipe 'ga upe.

37 —Jejui 'ga rerowiamũ je 'y pe ene pymĩ futari nũ'ũ— 'jau Filipe 'ga 'ga upe.

—A'jea futat je 'ga rerowiari. A'jea futat Jejui 'ga Janeruwarete 'ga ra'yra— 'jau 'ga 'ga upe.

38 A'eramũ 'ga 'jau wemiayuwa 'ga upe:

—Emory'we ore— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'ywa'yata mory'weukaa 'y 'arimũ. A'erauwe 'gã awau ojypa 'y pe. Peu futat Filipe 'ga 'ga pymĩau 'y pe rakue.

39 'Ga pymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau 'ga wi. A'eramũ ipymĩmyrera 'ga

'ga resagu'jape'ema. A'eramũ 'ga awau akou nũ. Aku'iramũ 'ga awau akou pe rupi oje'wyr ipe nũ. A'eramũ 'ga tee awau oporogytau akou pe rupi Jarejuwarete 'ga upe.

—Nitywi 'ga amũ ene 'jawe jee. Ene etee te 'ã eneresage— 'jau 'ga awau akou oporogytau pe rupi 'ga upe.

⁴⁰ 'Ga pymĩ re Janeruwarete 'ga 'Agesagea Filipe 'ga rerawau pe awi. A'eramũ Filipe 'ga ajepeja amunaw ipe ojesaukaa erujewi 'gã nupe, Asoto 'jaw ipe nũ. Peu 'ga akou 'gã mu'jau Jejui 'ga je'eg are nũ. A'eramũ 'ga awau akou pe rupi, pe ywyriwara amunaw ipe 'gã mu'jau Jejui 'ga je'eg are. Awau Sesaria upe owaẽma.

9

Saulo 'ga upe Jejui 'ga jesaukaawet

¹ Kwe pe Filipe 'ga rekoramũ, Saulo 'ga akou Jerusareg ipe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete. 'Gã apisi are 'ga afueweramũ. A'eramũ 'ga awau oporogytau mainana 'wyrirarete upe:

—Oo je kwe pewara 'gã nerua ipyykapap.

² A'eramũ ene ka'arana kwasiaa jee. Toroo Damasco pe 'jau. Judeu 'gã jatykaawa raarana 'gã nupe, 'gã 'wyriri 'ga upe toroo esaukaa 'jau. “Saulo 'ga oreremiayuwa. A'eramũ pẽe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerawau esaukaa 'ga upe” 'ea ene ikwasiaa inuga ka'aran are jee. A'eramũ 'gã ka'arana mogyta re Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaukaa jee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ je 'gã pyyka imunepa moromunepawa pype 'jau. A'eramũ je tejeupe 'gã pyypaw ire, 'gã pofaa, 'gã

nerua 'au ene upe 'jau. Kūima'efera 'gã, kūjãmera 'gã we futat nipo je erua— 'jau Saulo 'ga mainana 'wyrriararete 'ga upe.

—Nai'i. Takwasiat enee 'jau— 'jau mainana 'wyrriararete 'ga Saulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa. A'ere 'ga imonou Saulo 'ga upe. Ojeupe imono re Saulo 'ga awau.

³ Damasco pe 'ga waẽm ja'wyja'wyrarauwe tata eny 'jawewara 'ua ojypa 'ga upe. A'ere natata arũi. Ywag awi 'ua wenyramũ 'ga upe.

⁴ A'e reny awi Saulo 'ga okyjau u'aa ywyu. Awau 'ũina ooyita ywyu. A'eramũ weny awi 'ga kyjeramũ Jeju 'ga oje'ega mua 'ga upe:

—Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?— 'jau 'ga 'ga upe.

⁵ A'eramũ

—Awỹja poromũ oje'ega jee 'ũ?— 'jau Saulo 'ga.

—Jejujamũ je je'egi enee. Je te 'ã je rereko tywerete ape— 'jau Jeju 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ te nanuara ereapo ekou?

⁶ Ere efu'ama ewau amunaw ipe. Peu 'ga amũ tene mu'e eneremiaporam are jee 'jau— 'jau Jeju 'ga 'ga upe.

⁷⁻⁸ A'eramũ Saulo 'ga afu'ama amã'jãu numiamũ. A'ere 'ga rea wewi.

'Ga rupi oo ma'e 'gã enupa futat numiamũ. A'ere 'gã nuesagi Jeju 'ga. A'eramũ 'gã Saulo 'ga popyyka 'ga rerawau eruatau. Erawau erowaẽma amunaw ipe.

⁹ Muapyyra 'ara rupi 'ga nuesagi futari mama'ea. Mama'e resake'ema 'ga ojemi'ware'ema futat. 'Ya miamũ futat 'ga itykure'ema.

10 Aipo amunaw ipe kũima'e 'ga amũ akou. Jejui 'ga rerowiaara 'ga. 'Ga upe Jejui 'ga ojesaukaa.

—Ananiasi.

—Ma'ja 'ũ?

11 —Peu ekwap ukawõ'õ esage katy kũima'e 'ga amũ rekaa. Judas 'ga rog ipe 'ga ruwi. Sauloa 'ga rera. Tarsu pewarera 'ga. Peu 'ga reni oporogytau jee.

12 A'ea 'ga renaw ipe futat Ananiasi 'jawa 'ga ojesaukaa 'ga upe opo monou 'ga reakwaara 'arimũ. A'eramũ 'ga amã'jãu nũ— 'jau Jejui 'ga 'ga upe imome'wau. —A'eramũ ene ewau 'ga resaka— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe.

13 —Tee nũ'ũ. Akwaap je 'ga rera nũ. Kwaiwete 'gã 'ga rera mome'ui jee jepi nũ'ũ. “Jerusareg ipe 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga opyyk imunepa moromunepawa pype” 'ea je aenup jepi nũ'ũ.

14 A'ere 'ã 'ga ruri 'auwaramũ ore pyyka ore rerawau Jerusareg ipe. Mainana 'wyriara 'gã 'ã 'ga mut ene rerowiaaramũ ore pyyka— 'jau Ananiasi 'ga Jejui 'ga upe.

15 A'ere Jejui 'ga 'i etee 'ga upe:

—A'jea futat aipoa. A'ere 'ã je te Saulo 'ga pyyrũi tejeupe. Toporowyky 'ga jee 'jau. Jeje'ega 'ga tomome'u Israeu juapyrera 'gã nupe 'jau. Judeue'ema 'gã nupe, 'gã 'wyriara 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe 'ga toje mome'u 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe.

16 —Sã'ã ene je rerowiaara 'gã nereko tyweretea. Nan tee futat nipo je rerowiare'ema 'gã ene rereko tyweretei, ta'e 'ga upe 'jau. 'Awamũ ene jeremi-ayywa. A'eramũ 'gã ene rerekou tyweaete nipo

ene je rerowiaara 'gã nereko tyweawera 'jawerimũ etee futat, ta'e 'ga upe 'jau— 'jau Jejui 'ga Ananiasi 'ga upe. —A'eramũ ene ewau 'ga katu'oka— 'jau Jejui 'ga 'ga upe.

¹⁷ A'erauwe Ananiasi 'ga awau 'ga upe:

—'Au je ruri ene resaka ki 'ei. Janejararete 'ga je mut ene resaka ki 'ei. Jejui 'ga 'ã Janejararetea. Saa'e ene 'ga resaga pe aje rai'i. A'e 'ga je mut ene resaka ki 'ei. 'Awamũ ene Jejui 'ga rerowiaaramũ ereko je 'jawe— 'jau Ananiasi 'ga Saulo 'ga upe. —Ojeupe je porogyta re Janeruwarete 'ga ene mamã'ëi. U'agesagea nanẽ 'ga imua ene upe nũ, enererekwaramũ nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo monou 'ga reakwara 'arimũ.

¹⁸ A'erauwe ipirapefera 'jawewara u'aa 'ua Saulo 'ga rea awi. A'eramũ futat 'ga amã'jãu nũ. Janeruwarete 'ga 'Agesage osou 'ga pype 'ga rerekwaramũ. 'Ga mã'ë re 'ga 'ga rerawau 'ga pymiãu 'y pe, Jejui 'ga 'ga erowiara resaukaawamũ.

¹⁹ Opymĩ re 'ga ojemi'waa. A'eramũ futat opi-fuakaramũ nũ.

Damasco pewara 'gã nupe Saulo 'ga 'eawet

A'eramũ 'ga akokou'i peu Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã pyri.

²⁰ A'eramũ 'ga judeu 'gã jatykaaw ipe awau Jejui 'ga rerowiaar ymanera 'gã netee. A'e pe Saulo 'ga 'jau:

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹ —Kuu. Poromũ nipo Jejui 'ga rerowiaara 'gã apisi are ifuewet ma'efera 'ga 'i ki sa— 'jau 'gã ajaupe. —Jerusareg ipe 'gã apisi are ako 'ga

fueweramũ ikue re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ ĩ— 'jau 'gã ajaupe. —'Au na'e 'ga ruri 'gã pofaa 'gã neroo are afueweramũ mainana 'wyriara 'gã nupe rai'i re'ã. A'e reewi pa 'ã aipo 'ga 'i nũ ĩ— 'jau 'gã ajaupe oporesagamũ 'ga ree.

²² Janeruwarete 'ga opãjẽ monou 'ga upe. A'eramũ taetu Saulo 'ga ojero'waro'wau etee futat 'ga mome'wau.

—A'jea futat. Jejuu 'ga Janeruwarete 'ga ra'yraretea futat. 'Ga futat Janeruwarete 'ga amut janee, janetywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat 'ga 'ga muri janee rakue— 'jau Saulo 'ga judeu 'gã nupe u'ama.

A'ere aipoa amunaw ipewara judeu 'gã nije'egawarũ 'ga upe.

²³ A'eramũ 'gã anurenure'i ojemajatykau Saulo 'ga ree numiamũ.

—Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

²⁴ A'eramũ 'gã amunawa osoma rokware rarũmũ 'ga ree numiamũ. Wojere'emamũ 'gã iarũmũ 'ga ree. A'ere Saulo 'ga ikwaawi ojee. A'eramũ 'ga uẽme'ema.

²⁵ Poje 'ga jekoty'aawa 'gã 'jau 'ga upe:

—Paneru pype ese. Toromono ene kwe katy iosoma apyraapa 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga reseu paneru pype. A'erauwe 'gã 'ga monoi iupia 'ga monou 'ga mojjpa kwe katy iosoma atykupe katy.

A'eramũ 'ga awau Jerusareg ipe 'gã nui.

Jerusareg ipe 'ga oawet

26 Damasco awi Saulo 'ga awau oka'jama Jerusareg ipe. “Too teje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee”, 'jau 'ga numiamũ. A'ere 'gã kyjei 'ga wi.

—O'meramũ te 'ga 'i. “Too etee 'gã nerekou tyweaete 'jau”, e'i te 'ga janee— 'jau etee 'gã ajaupe.

Okyjau etee 'gã Saulo 'ga wi.

27 A'ere Panape 'ga 'ga rerooi Jejui 'ga remi-monofera 'gã nupe, 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Damasco pe 'ga waw ipe Janejararete 'ga je-saukari 'ga upe rai'i, oje'ega 'ga 'ga upe rai'i. A'eramũ 'ga a'eramũ akou Jejui 'ga rerowiaa rai'i— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe. —A'eramũ 'ga a'eramũ Jejui 'ga mome'wau Damasco pewara 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga imome'wau 'gã nupe— 'jau Panape 'ga 'ga mome'wau 'gã nupe.

A'erauwe futat 'gã okyjawe'em 'ga wi.

28 A'eramũ futat Saulo 'ga oje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee. A'erauwe futat Saulo 'ga akou Jejui 'ga mome'wau Jerusareg ipewara 'gã nupe. 'Gã moy moyka imome'wau 'gã nupe. Nokyjei futari 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe, Jarejararete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

29 Grego je'ega apoara 'gã nupe nanẽ 'ga Jejui 'ga je'ega mome'wau akou nũ. Judeu 'gã futat. A'ere 'gã grego je'ega tee iapoi. Saulo 'ga nanẽ grego 'gã je'ega apou nũ. A'eramũ 'ga a'eramũ Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe akou. A'ere aipo 'gã mara'neramũ etee Saulo 'ga ree. Niporenuwiweri 'gã 'ga ree.

—Iro 'ga Jejui 'ga mome'ui oree. Pe'je ajee sijuka 'ga— 'jau 'gã ajaupe, Saulo 'ga ree amara'neramũ.

³⁰ A'e renupawe Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã Saulo 'ga rerawau Sesaria pe. Pe awi 'gã 'ga monou Tarsu pe.

—E'aawer ipe, Tarsu pe ekwap ra'ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ Saulo 'ga awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

³¹ A'eramũ peuwara 'gã opota'waramũ Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã nee. Nuereko tywera'uweri futari 'gã 'gã. Judeja ywy pewat, Garireja ywy pewat, Samari ywy pewat. Mĩmera 'gã opota'waramũ 'gã nee.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã poaa akou, Jeju'i 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. A'eramũ Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete. Kwaiwete 'gã 'ga rerowiaa. Janeruwarete 'ga 'Agesagea wejue 'gã poaa. A'eramũ 'gã a'eramũ ojemomytuna kwaiwete.

Pedro 'ga ataawet

³² Pedro 'ga watau akou amunawa moyka akou. Jeju'i 'ga rerowiaara 'gã nesaka akou. Poje 'ga awau Lida 'jaw ipe.

³³ Peu ika'na ma'e 'ga amũ 'upa kama pype. Oito 'ga kwara mu'aa 'upa kama pype. Nuatai futari 'ga. Nojywi futari 'ga okama awi.

³⁴ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'ga upe:

—Jeju'i 'ga ene majaruete, ki Eneiasi. Ere efu'ama, ekama nuga gatu— 'jau Pedro 'ga Eneiasi 'ga upe.

A'erauwe Eneiasi 'ga afu'ama.

³⁵ A'eramũ 'ga majaruete resakara 'gã Jeju'i 'ga rerowiaa ajemogyau. Lida pewara 'gã, Saron ipewara 'gã 'jau Jeju'i 'ga rerowiaa ajemogyau.

³⁶ Jope 'jaw ipe kūjã ãẽ mũ akou, wesageramũ. ãẽ rera Tabita. Grego je'eg imũ Torika ãẽ rera. Jejui 'ga rerowiaara ãẽ. A'eramũ ãẽ mama'e apou imonou ikaraemãe'ema 'gã nupe.

³⁷ Poje ãẽ ojero'wau. A'eramũ ãẽ amanũmũ. A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ãẽ reumera pire-ita iauwana taity pyu. A'ere 'gã ãẽ rerawau inuga 'og ywate pype.

³⁸ Poje 'gã Pedro 'ga rera renupa.

—Lida 'jaw ipe Pedro 'ga rekoĩ— 'jau 'gã ajaupe.
—Pe'je ajee sienũi 'ga— 'jau 'gã ajaupe.

Ipyriuu'i Lida ruwi. A'eramũ 'gã mukũja kũima'e 'gã monou 'ga renũina. Awau 'gã owaẽma 'ga upe:

—Ene poreawua ore ruri, ki Pedro. “Emÿemÿi'ĩ ejua Jope 'jaw ipe, ere ki 'ga upe”, e'i 'ga oree— 'jau 'gã 'ga upe.

³⁹ A'eramũ Pedro 'ga awau 'gã nupi. Jope pe 'ga rerowaẽm ire 'gã 'ga rerawau erojeupia 'og ywate pype. Peu imen manũ ma'efera 'gã 'upa taity resaukaa ajaupe, ajaa'wau 'upa.

—Sã'ã jeraitya. Tabita kynu wapo imua jee ikue— 'jau 'gã ajaa'wau 'upa, ãẽ remiapofera resaukaa Pedro 'ga upe.

⁴⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pekwap peje'jãu ra'ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau ã'jãu. 'Gã 'ẽ re Pedro 'ga wapyka wenupy'ãu oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'ga amã'jãu amanũ ma'efera ãẽ ree.

—Ère ewya nũ— 'jau Pedro 'ga ãẽ upe.

A'erauwe ãẽ wojejerawamũ Pedro 'ga resaka. A'eramũ futat ãẽ owya.

⁴¹ A'eramũ Pedro 'ga ãẽ powatãu ãẽ mojjypa kama awi.

A'erauwe Pedro 'ga wafukaita ù'ẽ ma'efera 'gã nupe:

—Pe'je pejejua ẽẽ resaka. Koromũ ẽẽ ferawi nũ—
'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴² A'eramũ 'ga rera okwasi'wau amunawa pype.
“Kũjã ẽẽ Pedro 'ga omoferap Jejui 'ga rer imũ” 'ea
okwasi'wau Jope pe. A'eramũ kwaiwete 'gã Jejui
'ga rerowiaa.

⁴³ A'e pe futat Pedro 'ga opytawaipa Simão 'ga
rog ipe. Simão 'ga wyra pirera apoara. 'Ga rog ipe
'ga opytawaipa.

10

Koneriu 'ga Pedro 'ga renũinawet

¹ Sesaria 'jawa amunaw ipe kũima'e 'ga amũ
akou. Koneriu 'ga rera. Jefaruu 'gã 'wyrria'ria
poromũ. Itari ywy pewara 'gã 'jau 'gã aipo jefaruu
'gã nupe.

² Najudeu arũi 'ga. A'etea 'ga oje'ega monou
akou Jarejuwarete 'ga upe. 'Ga pytuna 'gã nanẽ
Jarejuwarete 'ga muorypa nũ. Ikaraemãe'ema 'gã
nupe nanẽ 'ga mama'e monou nũ.

³ Kwara jerewamũ ywagipewara 'ga ojesaukaa
oje'ega 'ga upe:

—Koneriu!— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁴ Koneriu 'ga okyjau ywagipewara 'ga resaka.
A'etea 'ga 'jau:

—Ma'ja?— 'jau 'ga.

—Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene
kwaap 'ga ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e
monoramũ. A'eramũ 'ga wea'aramũ ene ree.

⁵ A'eramũ ki ene 'gã amũ monou Jope pe. Simão
Pedro 'ga rerurukaa 'gã nupe.

⁶ Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe. 'Yē'ē pyri teni— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁷⁻⁸ A'erauwe ywagipewara 'ga awau 'ga wi. A'erauwe Koneriu 'ga wemiayuwa 'gã amũ nenũina. A'eramũ 'ga ojeupe ywagipewara 'ga jesaukaawera mome'wau 'gã nupe:

—Ywagipewara 'ga ojesaukat jee ko. “Kũima'e 'gã amũ emono Jope pe. Peu Pedro 'ga rekoi Simão 'ga rog ipe”, e'i 'ga jee ko. “A'eramũ ene 'gã amũ monou 'ga rerua”, e'i ywagipewara 'ga jee ko. A'eramũ pēē pejewau 'ga rekaa, 'ga rerua jee— 'jau Koneriu 'ga 'gã nupe.

A'erauwe muapyra 'gã oi. Mukũja 'gã 'ga remi-ayuwa etee 'gã. Ajepeja 'ga jefaruua. Jefaruu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaara. A'eramũ 'ga awau 'gã nupi.

⁹ Ai'iwe 'gã waēm enune Pedro 'ga awau ojeupia 'og ywate 'arimũ 'ũina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Aje kwara ruwamũ 'ga 'ũina oporogytau 'ga upe.

¹⁰ Opy'arayparamũ Pedro 'ga awau 'ũina oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Nojemi'wari we 'ga. Kumia 'gã wapo je erekou. A'eramũ 'ga opy'arayparamũ 'ũina.

¹¹ A'e pype mama'e resaka. Taity aparasiga 'ua ojypa ywag awi 'ga upe. Tuwiiuu taitya. Taity apou imotatusĩmũ.

¹² A'e pype 'ga wyra tesirũmera resaka. Wata ma'e, owewe ma'e, oyryryk ma'e. Mĩmera 'ga esaka kwaiwete. Judeu 'gã nupe i'upyre'ema juejue 'ua ojypa taity pype 'ga upe. A'e pype 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega renupa.

13 —Ere amũ jukau i'wau, ki Pedro— 'jau Janeruwarete 'ga 'ga upe.

14 —Naani nũ'ũ. Na'ui je mama'e tywera jepi nũ'ũ.

15 Aipo 'ga 'eramũ Janeruwarete 'ga 'jau 'ga upe:
—Naani. Oreremi'ue'ema ere awi jeremiapofera upe— 'jau Ku'jywa 'ga 'ga upe.

16 Muapyr etee 'ga oje'ega 'ga upe. A'ere taitya ojewya awau ywag ipe 'ga wi nũ.

17 A'eramũ 'ga 'ũina wea'aramũ ee. “Ma'eramũ sipo Janeruwarete 'ga esaukari jee 'wei? Ma'ja are sipo 'ga poromũ 'eweramũ je ree 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'e are Pedro 'ga rea'at 'ga renamũ Koneriu 'ga remimonofera 'gã 'ua pe rupi.

18 —Ma'ape te Simão 'ga roga reni?— 'jau 'gã 'gã amũ nupe.

—Peu teni— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ua owaẽma. Owaẽm ire oporonupa 'ga ree:

—'Au te Simão Pedro 'ga rekoi?— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Ëẽ. 'Au futat 'ga rekoi— 'jau peuwara 'gã 'gã nupe.

19-20 A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega Pedro 'ga upe:

—Pedro, ekwap ejypa. Muapypa kũima'e 'gã 'ut akou ene rekaa. Ere ewau ejypa emÿemÿina'ĩ. Tereo 'gã nupi 'jau. Ere ki ewau ejuãge'emamũ futat. Je te 'ã 'gã amut 'au enee— 'jau 'ga 'ga upe.

21 A'erauwe 'ga awau ojypa kamẽsĩete futat.

—Koromũ je pẽnemiekaramũ je rekoi— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Ma'ja are te peko?— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

²² —Naani. Ore'wyrriara 'ga te ore mut. Koneriu 'ga te ore mut ene upe. 'Ga nanē Jarejuwarete 'ga werowiat nū. 'Ga esage ma'ea. Judeu 'gã juejue 'ga opojeup. A'eramū Janeruwarete 'ga ojepyriwara 'ga mua 'ga moporogytaukaa 'ga upe rai'i. A'eramū 'ga ore mua enee— 'jau 'gã 'ga upe imome'wau.

²³ A'erauwe Pedro 'ga 'i 'gã nupe:

—Pe'je ajee pejejua pejesou pejesea 'au. Ai'iwe soo 'jau— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

A'eramū 'gã awau osou. Ai'iwe 'gã Pedro 'ga rerawau aipo awi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã amū nanē awau 'gã nupi nū. Awau 'gã osea pe aje.

²⁴ Ai'iwe 'gã awau nū. Awau 'gã owaēma Sesaria pe. Peu judeue'ema 'gã 'upa ajatykau kwaiwete, 'gã waēma rapesaka.

²⁵ 'Gã waēm 'gã oramū Koneriu 'ga 'ua wenupy'āu wapyka Pedro 'ga rowase. A'ere Pedro 'ga 'i 'ga upe:

²⁶ —Naani. Ereapo awi nanuara. Ku'jywa 'ga rowase etee te ae nan iapoi. Aerefetee te je pē 'jawe. NaJejui 'ga rūi je— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ere efu'ama etee— 'jau Pedro 'ga 'ga upe.

A'erauwe Koneriu 'ga fu'ami.

²⁷ Oporogyta pype 'ga 'gã nerawau erosou wog ipe. Kwaiwete Pedro 'ga 'gã nesaka 'gã jatyka 'gã nuwamū.

²⁸ A'eramū Pedro 'ga 'jau 'gã nupe:

—Ore 'ã judeuramū norosearūi judeue'emamū pē'wyr ipe. Najudeuramū orejekoty'aawa rūi agawewi judeue'emamū pēē— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'ere 'ã Janeruwarete 'ga te 'ga 'i jee. A'eramū je 'ã 'agamū tejua tesou pē'wyr ipe. “Norosea'uweri ore pē'wyr ipe”, ere kasi 'gã nupe

ne, 'jau Janeruwarete 'ga jee. “Nepěa'wryri pěě”, 'jawe'em naně ene 'gã nupe nũ, 'jau Janeruwarete 'ga jee— 'jau Pedro 'ga oporogytau 'gã nupe.

²⁹ —A'eramũ je 'ã tejua pěě tejenũjamũ pě ne-saka. Tefere'emamũ tejua— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —A'eramũ je 'jau pě nupe: Ma'eramũ ajee je renũi pejepe rai'i ki 'ei? Pe'je imome'wau jee— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³⁰ A'erauwe Koneriu 'ga imome'wau 'ga upe:

—Ikokaru'wi je teje'ega monoi te'ỹina Jarejuwarete 'ga upe, kwara jerewamũ ai'i— 'jau 'ga 'ga upe. —A'eramũ ywagipewara 'ga amũ ojesaukaa erujewi jee. Waity enyfuga rerua erojypa jee.

³¹ A'eramũ 'ga 'jau jee: “Janeruwarete 'ga eneje'ega wanup. Ene kwaap 'ga ikaraemãe'ema 'gã nupe mama'e monoramũ”, 'jau 'ga jee.

³² “Jope pe kũima'e 'ga amũ rekoi, Simão Pedro 'ga rekoi. Ajepeja Simão 'ga rog ipe 'ga rekoi, wyra pirera apoara 'ga rog ipe 'ga rekoi. 'Yě'ě pyri 'ga roga reni. A'eramũ ene 'gã amũ monou 'ga upe”, e'i ywagipewara 'ga jee ai'i— 'jau Koneriu 'ga imome'wau Pedro 'ga upe.

³³ —A'eramũ je 'gã monou kaměšiete enee ai'i. Au'je katu ajee 'ã erejot. A'eramũ 'ã 'awamũ jarejupa jarejatykau Jarejuwarete 'ga ree— 'jau 'ga 'ga upe. —Maran ajee ene ma'ja ki emome'u 'gã nupe, e'i ajee Janeruwarete 'ga enee rai'i?— 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe. —Ere imome'wau oree. Taruenup 'jau— 'jau Koneriu 'ga Pedro 'ga upe.

'Gã nupe Pedro 'ga 'eawet

³⁴ —A'jea futat rai'i— 'jau Pedro 'ga Koneriu 'ga upe. —Ÿmã te ako Janeruwarete 'ga judeuramũ etee 'ga jejukai ore ree ikue.

³⁵ A'ere 'awamũ 'ga jejukai pãwẽ pãwẽi ae ree. A'jea futat ae wemifutara apoaramũ 'ga a'jea futat 'ga jejukai ae ree. Wemifutara apoare'ema 'gã nee te aje 'ga nojejukai futari— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'ga upe, 'ga pytuna 'gã netee futat.

³⁶⁻³⁷ —Pẽẽ 'ã judeue'ema agawewi. A'etea 'ã pekwaap “Jarejuwarete 'ga oje'eg judeuramũ oree” 'ea. Jejui Kristu 'ga Jarejuwarete 'ga mota'wau werowiaaramũ janee. 'Awamũ ore Jejui 'ga rerowiaa nanẽ nũ. A'eramũ 'awamũ Janeruwarete 'ga amara'ne'emamũ ore ree. Jejui 'ga futat te 'ã Janejararetea— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

—Pẽnea'at te Juã Batista 'ga rekwawer are, Judeja ywy pe ako ma'efera 'ga rekwawer are? 'Ga ra'ne futat ako akou oje'ega 'gã nupe ikue: “Pejetywer awi pepoit. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup”, 'jau ako 'ga akou Judeja ywy pe ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

³⁸ —'Ga futat ako Jejui 'ga, Nasare pe waranup ma'efera 'ga pymĩ 'y pe ikue. A'eramũ ako Janeruwarete 'ga 'ga pymĩ re U'agesage mua 'ga upe ikue. Opãjẽ esage mua ako imojypa Jejui 'ga upe ikue. A'eramũ ako 'ga watau amunawa moyka akou ikue. Aeteu katu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã nui 'ga mama'eukwaawa moia. 'Uwa 'ga pãjẽ mũ te ako 'ga mama'e apoi ikue.

³⁹ Aipoa ajee je 'ã amome'u pẽ nupe. Je 'ã 'ga resakarera— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Ga

poromofera pawera nanē je 'ã esaka nũ. Israeu juapyreramũ oreywy pe 'ga iapou futat. Jerusareg ipe nanē 'ga ojero'wu ma'e 'gã katu'ogi kwaiwete nũ. A'ere ako 'gã 'ga monoi imu'ama 'ypeywar are 'ga jukau ikue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe, Jejui 'ga rekwawera mome'wau 'gã nupe.

⁴⁰ A'eramũ Pedro 'ga 'jau nũ:

—Jejui 'ga manũ re ako 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee ikue nũ. Imuapya 'ara rupi 'ga 'ga moferapa. A'eramũ 'ga 'ga resaukaa oree.

⁴¹ Najuejue etee rũi 'gã 'ga resagi poromũ ikue. Wemiayuwamũ etee te 'ga jesaukari oree ikue. Oferaw ire 'ga 'ua ojemi'waa ore pyri ikue— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴² —A'ere 'ga 'jau oree ikue: “Morogyta esagea pemokwasi'o 'gã nupe”, 'jau 'ga oree ikue. “Tejerowiamũ je 'gã katu'ogi”, e'i 'ga pẽ nupe ai'i, pe'je ki 'gã nupe imome'wau— 'jau 'ga oree ikue. —“Pejetywer awi pẽpouriweramũ je imoiri pẽ nui”, e'i 'ga pẽ nupe, pe'je ki 'gã nupe, 'jau 'ga oree ikue— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga futat Janeruwarete 'ga imogou ae mojo'okaramũ. Amanũ ma'eferamũ, ajemogy ma'eramũ. Mĩmeramũ 'ga jane mojo'oka jarejau. 'Ga futat nipo anure 'ut ojewya 'awa ywy pe nũ. A'eramũ nipo 'ga ae mojo'oka. “Agera 'gã oo ywag ipe je pyri. Ko 'gã te ajee oo mama'eukwaawa rapyaw ipe”, 'jau nipo 'ga. Werowiamũ nipo 'ga ae monou ywag ipe ojeypyri. Werowiare'ema 'gã nipo 'ga imonoukaa mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁴³ —Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanē 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. “Werowiamũ

Jejui 'ga aetywera moiri ae wi opājē mū”, 'jau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā Jejui 'ga upe rakue— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama.

Judeue'ema 'gā nupe U'agesage monoawet

⁴⁴⁻⁴⁶ Pedro 'ga porogyta 'ga 'amamū Janeruwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gā pype 'gā nerekwaramū. A'erauwe 'gā oje'eg amuteeramū Jarejuwarete 'ga muorypa.

—Nitywi 'ga amū ene 'jawe. Ene etee te 'ā eneresage oree— 'jau 'gā oje'ega 'ga upe 'ga muorypa.

'Gā nemikwaawe'ema je'ega 'ga 'Agesage iapoukaa 'gā nupe. A'eramū judeu 'gā, Jope awi Pedro 'ga rupi 'ut ma'efera 'gā erowiaa.

—Kuu. Jane upe etee te sipo 'ga U'agesage muri pa, sa'e nā'ā jane re'ā. A'ere pa 'ga 'ā judeue'ema 'gā nupe we U'agesage muri nū— 'jau judeu 'gā ajaupe, oporesagamū ee.

A'eramū Pedro 'ga 'jau opytuna 'gā nupe:

⁴⁷ —Jane upe 'ga U'agesage muawera 'jawerimū 'ga U'agesage muri 'gā nupe. A'eramū 'gā 'awamū jane 'jawe futat ajemogyau— 'jau 'ga opytuna 'gā nupe. —Nepefutari nipo pēē mū 'gā pymīa 'y pe jareje'jawe?— 'jau 'ga 'gā nupe.

—Naani nū'ū. Jaruete futari nū'ū— 'jau 'gā Pedro 'ga upe. —Jejui 'ga 'gā erowiar ire jane 'gā pymīau 'y pe, Jejui 'ga rerowiara resaukaawamū— 'jau 'gā Pedro 'ga upe.

A'eramū 'gā 'jau:

—A'jea futat ore Jejui Kristu 'ga rerowiari— 'jau 'gā Pedro 'ga upe.

48 A'eramũ Pedro 'ga 'gã pymĩaukaa 'y pe 'ga amũ upe. Opymĩ re 'gã 'jau Pedro 'ga upe:
 —'Au ekoeko'i ore pyri— 'jau 'gã 'ga upe.
 —Nai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.
 A'eramũ 'ga akokou'i 'gã pyri.

11

Pedro 'ga wekwawera mome'uawet

1 Poje judeue'ema 'gã nera okwasi'wasi'wau Judeja ywy pe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, Jejui 'ga remimonofera 'gã netee 'gã nera renupa. “Judeue'ema 'gã nanẽ 'awamũ Jejui 'ga rerowiaaramũ” 'e renupa.

2 A'eramũ 'gã amũ ifutare'ema. Jerusareg ipe 'ga jewyramũ peuwara 'gã amũ oje'egayau Pedro 'ga upe:

3 —Ma'eramũ sipo ene ewau esou judeue'ema 'gã nog ipe rai'i? Imojewagipyre'ema 'gã nog ipe rai'i?— 'jau 'gã Pedro 'ga upe. —Jane 'ã nisearũ judeuramũ judeue'ema 'gã nog ipe. Ma'eramũ sipo ene ejemi'waa 'gã pyri rai'i ki 'ei? Imojewagipyramũ etee sipo Ku'jywa 'ga ae katu'ogi pa, sa'e nã'ã jane re'ã. A'ere 'ã ereo ijewage'ema 'gã pype ekou rai'i— 'jau 'gã Pedro 'ga upe oje'ega 'upa.

4 A'erauwe Pedro 'ga wekwawera mome'waupap 'gã nupe u'ama.

5 —Naani. Jope pe tekou je teje'ega monoi Jarejuwarete 'ga upe te'yina ai'i. A'e pype je taityuu resaka ai'i. Ae fayuwa 'jawe etee futat je esaka. Ywag awi ijyp turamũ. Tuwi te taitya. Taity apou imotatusĩmũ. A'e pype je wyra tesirũmera resaka.

⁶ Wata ma'e, oyryryk ma'e, owewe ma'e 'jau je esaka ipype ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau.

⁷ —A'e pype Janeruwarete 'ga oje'ega jee: “Ere efu'ama amũ jukau i'wau”, 'jau 'ga jee.

⁸ A'ere je 'i 'ga upe: “Naani. Wyrailwa 'agamũ jee. Nara'ui ore 'aga wyra jepi”, 'jau je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁹ —A'eramũ 'ga aipo je 'eramũ oje'egu'japa jee nũ: “Naani. Aipo ere awi jeremiapofera mama'e upe. Je te 'ã aapo eneremi'uramamũ. A'eramũ ene aipo 'javarũ'em jeremiapofera mama'e upe. Wyrailwa ere awi jeremiapofera upe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁰ —Muapyr etee 'ga oje'ega jee. Muapyt je upe 'ga je'eg ire taityuua wyra rerojewya erawau ywag ipe je wi nũ— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Tejewi ijeupir ire je te'ỹina tejea'aramũ ee.

¹¹⁻¹² A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega jeywyter ipe. “Muapyra 'gã 'ut owaẽma enee”, 'jau 'ga oje'ega jee. “Ekwaw iki 'gã nupi, ejuãge'emamũ futat. ‘Oo te je judeue'ema 'gã nupi?’ ere kasi ne. Ere ki ewau futat 'gã nupi”, 'jau 'ga jee. A'e pype muapyra kũima'e 'gã 'ua owaẽma jee— 'jau Pedro 'ga imome'wau 'gã nupe. —Sesaria awi Koneriu 'ga 'gã mua jee. A'eramũ je tewau 'gã nupi, tejuãge'emamũ futat. Jope pewara 'gã amũ awau ore rupi. Seis 'gã awau ore rupi. Jejui 'ga rerowiaara 'gã, judeu 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe. —Sesaria pe orowaẽm ire arawau orosou Koneriu 'ga rog ipe.

¹³⁻¹⁴ Oje'wyr ipe ore waẽmauwe 'ga wemiesagera mome'wau oree:

—“Ywagipewara 'ga 'ut amũ ojypa jee ai'i”, 'jau Koneriu 'ga imome'wau jee. “Jope pe 'gã amũ emono Simão Pedro 'ga rekaa. 'Ga tene mu'e Jejui 'ga ree 'jau”, 'jau 'ga jee. “A'eramũ ene ejekatu'oka epytuna 'gã netee”, 'jau ywagipewara 'ga jee. “A'eramũ je 'gã amũ monou ene rekaa ai'i”, 'jau Koneriu 'ga jee imome'wau— 'jau Pedro 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

15 —A'erauwe je Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea je amome'u 'ga 'gã nupe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —'Gã nupe je porogyta je 'amamũ Janerwarete 'ga U'agesage mua imogeu 'gã pype 'gã nerekwaramũ. Sooko 'ga jane upe imura ikue. Nan futat 'ga imua 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

16 —A'erauwe je tejea'aramũ Jarejararete 'ga je'eg are. “Juã 'ga ako pëẽ mũ pymiãu 'y pe ikue. A'ere nipo je anure te Jarejuwarete 'ga 'Agesage muri imogeu pë pype pënerewaramũ” 'ga 'eawer are. “Nanuara upe pa 'ga 'i rakue”, 'jau je esaka ai'i— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

17 —A'jea futat ajee 'ga U'agesage muri judeue'ema 'gã nupe nanë ai'i nũ. Sooko 'ga wa'yra 'ga rerowiaaramũ U'agesage mura janee ikue. Nan tee futat 'ga U'agesage muri 'gã nupe ai'i— 'jau Pedro 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. —Je na'earũi Jarejuwarete 'ga upe “Ereapo awi nan”, na'ea'uweri je 'ga upe— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

18 Aipo ojeupe 'ga 'eramũ Pedro 'ga upe oje'ega moywyrafenarera 'gã opika etee futat ajemogyau.

A'ere 'gã 'jau Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã eneresage ore. Judeue'ema 'gã agawewi 'ã. A'etea 'ã 'gã tywera eremoit 'gã nui— 'jau 'gã 'ga upe. —Otywer awi 'gã poiriweramũ 'ã ene 'gã katu'oka. A'eramũ 'gã nanẽ awau amanũ re ene pyri nũ. Ore 'jawe futat 'gã ajemogyau ene pyri nakwaparimũ ete rũi futat— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe, Pedro 'ga aipo mome'u re.

Panape 'ga Saulo 'ga rerooawet

¹⁹ Estevão 'ga 'gã ijuka re Jejui 'ga rerowiaara 'gã okwasi'wau amunawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe rakue. Jejui 'ga rerowiare'ema 'gã wereko tywereterauwe futat 'gã okwasi'wau awau 'gã nui. Fensia ywy pe, Sipiri 'ypõ'õ me, ãtioki 'jawa amunaw ipe. Mĩmera pype 'gã okwasi'wau awau Jejui 'ga mome'wau. Judeu 'gã nupe etee futat 'gã awau ajemogyau imome'wau.

²⁰ A'ere amumera 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe we. Sipiri pewarera 'gã, Sirene pewarera 'gã netee 'gã oi imome'wau Judeue'ema 'gã nupe.

—Werowiamũ Jejui 'ga pẽ katu'ogi— 'jau 'gã 'gã nupe.

²¹ Jarejuwarete 'ga pãjẽa wejue te 'gã wereko. A'eramũ Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga rerowiarukaa peuwara 'gã nupe. Kwaiwete ãtioki pewara 'gã Jejui 'ga rerowiaa, ajemogyau 'ga remiayuwamũ.

²² Anure Jerusareg ipewara 'gã Jejui 'ga rerowiaar ypyarera 'gã 'gã nera renupa. “Kwaiwete ãtioki pewara 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiari nũ. Judeue'ema 'gã nanẽ 'ga rerowiaa

nũ” 'e renupa. A'eramũ 'gã Panape 'ga monou ãtioki pe 'gã nesaka.

²³⁻²⁴ Esage ma'e 'ga te poromũ, Panaperamũ. Werowiat te 'ga Jejui 'ga. A'eramũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga a'eramũ wesageramũ akou.

A'eramũ 'ga awau ãtioki pe Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka etee ra'ne 'ga akou. “A'jea futat Janeruwarete 'ga esageramũ 'gã nupe”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga aku'iramũ 'gã nee. A'eramũ futat Panape 'ga 'gã mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are.

—Pe'je Jejui 'ga rerowiaa a'jea futat pejejemogyau. Pepoit kasi Jarejuwarete 'ga rerowiar awi ne— 'jau Panape 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

Peu Panape 'ga rekoramũ amumera 'gã nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ, kwaiwete.

²⁵ A'eramũ Panape 'ga awau Tarsu pe Saulo 'ga rekaa.

²⁶ 'Ga rekoar ire 'ga 'jau Saulo 'ga upe:

—Ere iruukwe je rupi ãtioki pe. Najepoirũ je teje'ega 'gã nupe— 'jau Panape 'ga Saulo 'ga upe.

—Ere ajee iruukwe— 'jau Saulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gã awau ojewya ãtioki pe nũ. Peu 'gã kwara mũ mu'aa ãtioki pe. Peuwara 'gã 'gã imu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramũ ãtioki pe ra'ne 'gã 'jau “Kristu 'ga remiayup” 'jau 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe rakue.

²⁷ Peu 'gã nekoramũ 'gã amũ awau Jerusareg awi ãtioki pe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã awau. A'eramũ 'gã ajatykau 'gã nee.

28 Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga amũ rera Agapu. A'eramũ 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'ga rerekou. A'eramũ 'ga 'Agesagea 'ga mu'eukaa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Anure nipo mama'ea teepawamũ jane wi. A'eramũ nipo jane najuejue etee futat ty'ara rerekou— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

'Ga 'eawer imũ etee futat ojeapou 'gã nupe anure. Krautiu 'ga 'wyrriaramũ 'ga renamũ ojeapou 'gã nupe rakue.

29 A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'jau ajaupe:

—Janepytuna 'gã ty'ara wereko, Judeja ywy pe-wara 'gã. A'eramũ jane ka'aranũũ monou jarepytuna 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã ka'aranũũ mono'oga 'gã nupe imonopyramũ. Ika'aranũũe'ema 'gã inãinãni'i etee imonou. Ika'aranũũ kwai ma'e 'gã e'yjuu imonou 'gã nupe.

30 A'eramũ 'gã 'jau Panape 'ga upe Saulo 'ga retee:

—Pe'je jareka'aranũũ rerawau 'gã nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ka'aranũũ rerawau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nupe Jerusareg ipe.

12

Tiago 'ga jukaawet

1 Anure Erote 'ga teewi Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete nũ. Erote 'ga judeu 'gã 'wyrriara.

2 A'eramũ 'ga Tiago 'ga ajuwonogukaa jyu pyu. Juã 'ga reki'yra 'ga Tiagoramũ.

³ Judeu 'gã nupe Tiago 'ga jukaa esage futat. A'eramũ Erote 'ga “esage nã'ã judeu 'gã nupe re'ã”, 'jau 'ga ojeupe.

⁴ A'eramũ 'ga Pedro 'ga pyygukaa imunewukaa jefaruu 'gã nupe. Irũpãwẽa jefaruu 'gã 'ga rarũmũ ajemogyau. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ nũ. A'ere 'gã py'rawara 'gã 'ga rarũmũ nũ. Ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga rarũmũ.

Judeu 'gã ajatykau 'araiwa rupi, mani'oko'o jopype'ema 'wawa rupi. A'eramũ Erote 'ga 'jau ojeupe: “Judeu 'gã maraka teepaw ire Pedro 'ga tarurukat 'gã nupe 'gã nowase 'jau kwy. Tomogyta 'ga 'gã neape 'jau kwy. Nia'wyri 'ga, 'gã 'eramũ je 'ga jukaukaa”, 'jau Erote 'ga ojeupe numiamũ.

⁵ A'eramũ 'ga Pedro 'ga munewukaa moromunepawa pype. 'Ga pofaa itaju pyu. Mukũja itaju pyu 'gã 'ga pofaa 'ga nuga. Kwaiwete jefaruu 'gã 'ga resakara. Tesiseis jefaruu 'gã 'ga resakara. A'eramũ ojopy'rapy'rau etee futat 'ga ree 'ga resaka 'ga rerekou.

—Kasi iẽmi ne— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã nuwi oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe Pedro 'ga ree.

—Emuẽmukat 'ga oree, ki Ku'jyp. Kasi 'gã a'e pe 'ga jukai ne. Narafutari ore 'ga jukaa— 'jau 'gã 'upa, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

Moromunepaw awi Pedro 'ga renuẽmawet

⁶⁻⁸ “Ai'iwe pa je Pedro 'ga rerurukari 'gã nowase kwy” Erote 'ga 'eawera ypytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga mua Pedro 'ga renuẽmukaa jui. Tata 'jawe futat ywagipewara 'ga

wenyfugamũ 'ua Pedro 'ga upe. Jefaruu põ'õ me Pedro 'ga 'ũina moromunepawa pype osea. Mukũ itaju pyu 'gã 'ga pofaa 'gã nee. Moromunepawa rokwar ipe nanē jefaruu 'ga 'ami iarũmũ nũ. A'etea ywagipewara 'gã 'ut ojesaukaa Pedro 'ga upe. A'eramũ ywagipewara 'ga Pedro 'ga jasi'ywyyka 'ga momaka 'jau 'ga upe:

—Ere ejua, ki Pedro— 'jau ywagipewara 'ga Pedro 'ga upe.

A'erauwe futat Pedro 'ga pofaawa jerawi 'ga wi ojetee futat.

—Ere epyapaawa munepa, eku'afaawa nanē nũ— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

A'erauwe Pedro 'ga iapou.

—Epiara munepa ere ejua je rupi— 'jau ywagipewara 'ga 'ga upe.

⁹⁻¹¹ A'eramũ Pedro 'ga afu'ama awau jefaruu põ'õ awi futat, awau ywagipewara 'ga rewiri. Tuwiiu moromunepawa. A'erauwe ywagipewara 'ga 'upa tenune Pedro 'ga upe, 'ga rerokwapa jefaruu pyu. A'eramũ 'gã awau okwapa ajepeja jefaruu pyu. Awau 'gã owaēma itaju 'okwara upe. Pook. Ojeawopytymo'woka ojetee futat 'gã nupe. Awau 'gã uēma ukawõ'õ me. Ukawõ'õ mũ rupi awauwe ywagipewara 'ga opojo'ogamũ 'ga wi awau ojeupia ywag ipe nũ.

A'erauwe Pedro 'ga apyakwafugamũ. “Kuu. A'jea futat nipo ajee je ēmi ra'e. Afayup sipo je pa a'e nakwe je re'ã”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Janeruwarete 'ga pa ywagipewara 'ga amut je renuēma ra'e, Erote 'ga wi ra'e”, 'jau Pedro 'ga ojeupe. “Toroo 'ga ijukau 'jau, e'i Erote 'ga jee numiamũ. Judeu 'gã nanē je juka are ifuwet nũ.

A'ere Ku'jywa 'ga naje jukaukari 'gã nupe”, 'jau Pedro 'ga ojeupe.

¹² Ee weapyo re Pedro 'ga awau Mari ëë rog ipe, Juã Maku 'ga y ëë rog ipe. Peu 'gã kwaiwete 'upa Jarejuwarete 'ga mogytau Pedro 'ga ree.

—Emuëm 'ga imua oree— 'jau 'gã 'upa Jarejuwarete 'ga upe.

¹³ A'e pype Pedro 'ga 'ua 'okwara mopoga 'gã nupe u'ama. Pog pog pog. A'eramũ 'gã nemi-ayuwã ëë, Rode ëë awau 'okwar ipe.

—Awÿja te poromũ ako?— 'jau ëë.

A'ere ëë 'okwara nuawopytymo'wogi esaka.

Aipo ojeupe 'eramũ Pedro 'ga oje'ega ëë upe:

—Je ako Pedroramũ— 'jau 'ga ëë upe.

¹⁴ Aipo ojeupe 'eramũ ëë 'ga je'ega kwaapa. A'eramũ ëë aku'iramũ 'ga ree awau ujãna 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Pedro kĩa 'ut u'ama 'okwar ipe— 'jau ëë 'gã nupe.

A'ere 'gã nuerowiari etee ëë.

¹⁵ —Ene'me awi ï— 'jau etee 'gã ëë upe.

—A'jea futat— 'jau etee ëë 'gã nupe.

—Ywagipewara 'ga nipo! Pedro 'ga ree ojejuka ma'e 'ga nipo!— 'jau etee 'gã ëë upe.

—Naani. Pedro kĩa futat— 'jau etee ëë 'gã nupe.

¹⁶ A'ere Pedro 'ga niojeri futari u'ama 'okwara mopoga pog pog pog.

Poje 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. A'jea futat nipo aipo kũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'okwara rawopytymo'woka 'ga resaka.

—Kuu. A'jea futat ra'e kūi. Pedro 'ga futat ra'e kūi. O'meramũ sipo eẽ 'i pa, sa'e nã'ã jane re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁷ A'erauwe Pedro 'ga opo mowyri 'gã nupe, 'gã momika.

—Pe'je pejepika. Jeje'ega tepeenup 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga uẽmawera mome'wau 'gã nupe. Imome'upaw ire

—Enupare'ema 'gã nupe nanẽ ki pemome'u nũ. Ajepeja Tiago 'ga upe nanẽ ki pemome'u pejewau nũ— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

Imome'upaw ire Pedro 'ga awau 'gã nui.

¹⁸ Ai'iwetetewe jefaruu 'gã opaka. 'Ga faawera etee esaka.

—Tÿÿ. Marupi 'ga uẽma ra'e 'ũ?— 'jau 'gã. —Uẽm 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã 'ga rekaa.

—Ojeawopytym agawewi futat nã'ã re'ã— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁹ A'eramũ 'gã 'wyriara 'ga, Erote 'ga 'gã monou 'ga rekaa. A'ere 'gã nuesagi 'ga. A'eramũ 'ga resake'emamũ Erote 'ga jefaruu 'gã apisaukaa.

Erote 'ga manũawet

Jefaruu 'gã apisiukar ire Erote 'ga awau Judeja ywy awi. Sesaria pe 'ga awau ajakawau.

²⁰ A'ere Erote 'ga mara'neramũ Tiro pewara 'gã nee, Sidom ipewara 'gã nee we ra'e jepi. A'eramũ 'gã awau oporogytau 'ga upe. Sidom ipewat, Tiro pewat. Mĩmera 'gã awau oporogytau. Sidom ipe nitywi mama'ea. Tiro pe nanẽ nitywi nũ. A'eramũ pewara 'gã amũ awau Erote 'ga upe.

Erote 'ga roga raarana 'ga upe ra'ne, Parasitu 'ga upe ra'ne 'gã awau oporogytau, 'ga mojrũmũ ojee. Parasitu 'ga esage 'gã nupe. Nimara'nei 'ga 'gã nee. A'eramũ 'gã 'ga upe ra'ne awau oporogytau.

—Ma'eramũ te 'wyrriara 'ga mama'ea namurukari oree? Nitywi mama'ea ore'wyr ipe. Ekwap eje'ega e'wyrriara 'ga upe oree— 'jau 'gã awau 'ga upe.

A'eramũ Parasitu 'ga awau oje'ega Erote 'ga upe:

—Sidom ipewara 'gã, Tiro pewara 'gã netee 'ut oporogytau enee ra'e numiamũ— 'jau 'ga awau 'ga upe.

²¹ —A'jea. “Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau, e'i 'ga pẽ nupe”, ere ewau 'gã nupe— 'jau etee Erote 'ga 'ga upe.

A'erauwe Parasitu 'ga ruri 'jau 'gã nupe nũ:

—“Ikoai'i 'gã tut oporogytau jee 'jau”, e'i etee 'ga pẽ nupe ko— 'jau 'ga awau 'gã nupe nũ.

A'eramũ 'gã awau etee nũ. Muapyt oser ire 'gã 'ua nũ. 'Gã nurauwe Erote 'ga 'wyrriara raity munepa. 'Wyrriara raity munew ire 'ga awau 'wyrriara renawa 'arimũ wapyka 'ũina oporogytau 'gã nupe.

²² Peu Erote 'ga pyriwara 'gã kwaiwete futat ajemogyau. 'Ga porogyta 'ga renamũ 'ga pyriwara 'gã wafukaita.

—Maira futat 'ga. Naae 'jawewara 'ga rũi. Maireteete 'ga 'jawewara te nipo 'ã 'ũi oporogytau janee— 'jau 'gã ajaupe wafukaita.

Aipo ojeupe 'gã 'eramũ Erote 'ga aku'iramũ etee futat 'ũina. “Naani. Aipo pe'je awi. Namaira rũi je. Aerefetea te je pẽ 'jawe”, 'jawe'em futat 'ga 'gã nupe. Aku'iramũ etee 'ũina 'gã 'eawer are.

23 A'erauwe Janeruwarete 'ga ojeypyriwara 'ga mua. Ewo'iuu upe 'ga py'a monoogukaapap 'ga wi furuk furuk furuk. A'eramũ 'ga monou 'ga retyka wenawa 'ar awi pōpēn amanũmũ awau. “Ku'jywa 'ga 'jawewara 'ga futat 'ga” 'e are Erote 'ga ku'iramũ, Janeruwarete 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ ewo'iuu upe Erote 'ga py'a monoogukaapap.

24 A'eramũ 'gã Janeruwarete 'ga mome'u mokwasi'wau, kwaiwete. A'eramũ amumera 'gã a'eramũ futat Janeruwarete 'ga rerowiaa kwaiwete. Erote 'ga manũnamũ 'gã Jarejuwarete 'ga pojeupa ajemogyau.

—Nia'wryi 'ga aipo 'eramũ ra'e— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã Erote 'ga rera mokwasi'wau amunawa pype. “Erote 'ga amanũ erujewi” 'ea 'gã imokwasi'wau amunawa pype, amunawa moyka.

25 Erote 'ga manũ re Panape 'ga Saulo 'ga retee awau ojewya Jerusareg ipe. Ka'aranũ rerawau Jerusareg ipewara 'gã nupe.

—Ãtioki pewara 'gã ka'aranũũa werurukat oree pẽ nupe— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Ty'ara upe 'gã nekoi” 'ea 'gã wanup. A'eramũ 'gã ka'aranũũ rerurukaa oree pẽ nupe— 'jau 'gã imonou 'gã nupe.

Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wryiara upe ka'aranũũ mono re Panape 'ga ojewya awau Ãtioki pe Saulo 'ga retee nũ. Pe awi 'gã kunumũũ 'ga rerawau ojeupi, Juã Maku 'ga rerawau.

13

Saulo 'ga retee Panape 'ga ataawet

1 Peu Ātioki pe Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ajemogyau. 'Ga je'eg are moromu'jara 'gã nanē nū. Panape 'ga, Saulo 'ga, Simão 'ga, Lusu 'ga, Manaē 'ga. Mīmēra 'gã Janeruwarete 'ga je'eg are moromu'jara 'gã ajemogyau Ātioki pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gã pype. Simão 'ga ipiūnūū. A'eramū 'gã Piūnūū 'jau 'ga upe. Lusu 'ga Sirene pewarera. Manaē 'ga waranupa Erote 'ga retee rakue. Aipo Erote 'ga 'ūina 'wyriaramū Garireja ywy pewara 'gã nupe rakue.

2 Aipo 'gã ajatykau oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Ojemi'ware'ema futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe oporogyta enune. A'e pype Janeruwarete 'ga 'Agesage oje'ega 'gã nupe:

—Pemū'ē 'gã amū jee, je upe oporowyky ma'eramū— 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega 'gã nupe. —Panape 'ga, Saulo 'ga. Mīmēra 'gã etee ki pemū'ē jee. Toporowyky 'gã jee 'jau— 'jau 'ga oje'ega 'gã nupe.

3 Ojemi'ware'emawe futat 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. A'ere 'gã opo monou 'gã apyte'rarimū. A'ere 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau kwe pe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe Panape 'ga awau Saulo 'ga retee.

4-5 Janeruwarete 'ga 'Agesagea 'gã monou kwe pe.

—Pe'je pejewau kwe pe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe— 'jau Ku'jywa 'ga 'Agesagea 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau. Serusia pe 'gã awau. Juā Maku 'ga awau 'gã nupi 'gã poaawamū. A'e awi 'gã awau yaru pype u'aa 'ypō'ōūū me awawamū,

Sipiri pe awawamũ. 'Gã awau Saramina 'jawa amunaw ipe ra'ne ra'ne awau ojekoka. Owaẽm ire 'gã awau Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaaw ipe 'gã awau osou imome'wau.

⁶ 'Gã nupe imome'upaw ire 'gã awau 'ypõ'õũũ raapa. Awau owaẽma Pafusi 'jawa amunaw ipe nũ. Peu owaẽm ire 'gã pãjětywera 'ga rekoa. Barjesusi 'ga rera. Judeua 'ga. A'ere grego 'gã je'eg imũ Erimasi 'ga rer irũa.

—Je Jarejuwarete 'ga je'ega mome'waramũ—
'jau futatee o'meramũ 'gã nupe ra'e jepi.

⁷ Aipoa pãjětywera 'ga Sergiu Paulo 'ga jekoty'aawa. Sergiu Paulo 'ga 'wyrriaramũ 'ypõ'õ mewara 'gã nupe. 'Wyrriara esage 'ga te poromũ. I'akwaap te 'ga.

A'eramũ 'wyrriara 'ga Panape 'ga renũina Saulo 'ga retee.

—Pe'je pejejua 'au je pyri Jarejuwarete 'ga porogyta mome'wau jee. Taenup Jarejuwarete 'ga porogytafera 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁸ A'ere pãjětywera 'ga nafutari 'gã nura 'gã porogytaa 'ga upe. Nafutari 'ga Sergiu 'ga Jeju 'ga rerowiara. A'eramũ 'ga oporenuwiwere'emamũ 'gã nee.

—Ereapyaka awi 'gã nee. O'meramũ te 'gã 'i akou— 'jau pãjětywera 'ga ojekoty'aawa 'ga upe.

⁹ Aipo 'ga 'eramũ Saulo 'ga amã'jãu 'ga ree. Saulo 'ga mukũ 'ga rera. 'Ga rer irũa Paulo. A'eramũ Paulo 'ga 'ga resaka katu katu u'ama. Amara'neramũ 'ga ree.

—Ma'eramũ ene aipo 'jau ki 'ei— 'jau Paulo 'ga 'ga upe, 'ga reakwara resaka u'ama.

Janeruwarete 'ga 'Agesagea Paulo 'ga rerekou. A'eramũ 'ga 'ga pojeupe'ema futat oje'ega 'ga upe:

¹⁰ —Ene mama'eukwaawa 'wyrara upe oporowyky ma'eramũ epije ete ekou kũi — 'jau Paulo 'ga pãjetywera 'ga upe. —Ene te 'ã mama'eukwaawa 'wyrara remiayuwa. Enetywerete ene ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã e'me are te ereko. Ajee 'ã nerefutari esage ma'ea. Nereapoa'uweri futari 'ã esage ma'ea ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Mama'e tywera etee tãmējē 'ã ereapo ekou. Jarejuwarete 'ga 'ã ereje'ẽwu'jag ekoete ekou— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ ene epoire'ema etywer awi 'ũ?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

¹¹ —Ma'eramũ nipo 'ã Janeruwarete 'ga ene rereko tyweri. Enerea mowewaiwi ene wi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo ojeupe 'erauwe 'ga weawewamũ. A'eramũ futat 'ga akou ojerowarowaka etee futat.

—Tÿÿ. Maran te 'awamũ je rekoi nũ? Pe'je pejejuwa je popyyka je rerawau je'wyr ipe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga amũ 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe.

¹² Aipo 'ga rea wewa resaka Sergiu 'ga Jarejuwarete 'ga rerowiaa akou. Jarejuwarete 'ga je'eg are amu'eramũ 'ga 'jau: “Janeruwarete 'ga esage”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga a'eramũ 'ga rerowiaa.

¹³ Aipo re Paulo 'ga awau pe awi nũ, Pafusi 'jaw awi nũ, opytuna 'gã netee. Yaruu pype 'gã u'aa awau Periga 'jaw ipe. Pãfiria ywy pe Periga 'upa.

A'ere Juã Maku 'ga nooi kwe pe 'gã nupi. Pãfiria ywy awi futat 'ga jewyri 'gã nui, 'ua oje'wyr ipe nũ, Jerusareg ipe nũ.

¹⁴ A'eramũ Paulo 'ga etee awau Panape 'ga retee Ñtioki pe. Pisiri ywy pe aipoa Ñtiokia amunawa 'upa.

Morowykye'ema rupi 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe. 'Gã awau osou wapyka enupa. 'Ga amũ Moisesi 'ga remikwasiarera pe mogytaw 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera pe nanẽ imogytaw 'gã nupe nũ.

¹⁵ Imogytapaw ire peuwara 'gã 'wyrara 'gã oje'ega monou 'gã nupe:

—Ityp te mama'e mũ pñemimome'ua oree ore muekõẽãjawamũ? Pejejemikwaawa pemome'u oree— 'jau 'gã oje'ega monou 'gã nupe.

¹⁶ Aipo 'eramũ Paulo 'ga afu'ama opo mowya 'gã momika.

—Pe'je pejeapyakau jeje'eg are. Pẽẽ mũ judeua. Judeue'ema pẽẽ mũ nanẽ nũ. Najuejue etee futat 'ã perowiat Jarejuwarete 'ga. Judeue'emamũ nanẽ 'ã perowiat 'ga nũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

¹⁷ —Ymã te Janeruwarete 'ga judeuramũ oreypy 'gã mũ'ẽi 'gã nui rakue. Ojeupe futat 'ga 'gã mũ'jãu, 'gã momytuna. Egitu ywy pe 'gã nekoramũ 'ga 'gã momytuna ojeupe wemiayuwamũ— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —Na'gã ywya rũi agawewi peu Egitu ywya. A'etea 'gã ajemogyau peu. Pe awi Janeruwarete 'ga 'gã nerua opãjẽ mũ futat rakue. A'ere 'gã awau watau kwe pe ajemogyau.

¹⁸ Kwarẽta kwara mu'aa 'gã awau ajemogyau watau amunawe'em ipe futat. Nitywi amunawa 'gã waw ipe. Nia'wyrri agawewi futat 'gã Jarejuwarete 'ga upe. A'etea Janeruwarete 'ga oje-

juka 'gã nee rakue— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

¹⁹ —Kanaã ywy pe 'gã waẽm ire Janeruwarete 'ga peuwara 'gã apisaukaa 'gã nupe. Sete amunawa pype Janeruwarete 'ga 'gã motaukarukaa rakue, mama'e tywera apoaramũ rakue. 'Gã ywy pojekaukaa 'gã nupe. A'eramũ Janeruwarete 'ga aipo ywy monou judeu 'gã nupe, wemiayuwa 'gã nupe, 'gã nupawamũ. A'eramũ 'gã ma'ea futat aipo ywya. Namutamutat 'gã ajemogyau aipo ywy pẽ.

²⁰ Kwaturu sẽtu sĩkwẽta kwara mu'aa ajemogyau aipo ywya ojeupe imonopyrera pype. 'Awamũ je judeuramũ oreypy 'gã nee Jarejuwarete 'ga jejukaawera mome'ui pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'ere Janeruwarete 'ga 'gã amũ monou imogou 'wyrĩa'rĩramũ 'gã nupe. Anure Janeruwarete 'ga Samueu 'ga mogou 'wyrĩa'rĩramũ 'gã nupe. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'ga, Samueu 'ga.

²¹ 'Ga sawa'erauwe 'ga pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe: “Ga amũ emỹi 'wyrĩaramũ oree”, 'jau 'gã 'ga upe rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

—A'erauwe Janeruwarete 'ga Sau 'ga mogoi 'wyrĩarareteramũ 'gã nupe. Sau 'ga Kisi 'ga ra'yra 'ga. Pẽjamĩ 'ga juapyrera 'ga. Kwarẽta kwara rupi 'ga akou 'wyrĩaramũ. A'ere 'ga nuenuwi Jarejuwarete 'ga je'ega. A'eramũ Janeruwarete 'ga opoĩa Sau 'ga wi. A'eramũ 'ga Davi 'ga etee imogou 'ga py'rau nũ. Davi 'ga 'ga imogou 'ga renawer ipe nũ.

22 “Davi 'ga Jese 'ga ra'yra 'ga. 'Ga jeremifutara wapo a'jeteetewi jee”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe. “Ma'eramũ je 'ã jeporomutaramũ 'ga ree. Jeje'ega 'ga 'ã wenup akou. A'eramũ je 'ga mogou 'wyriaramũ pẽ nupe”, 'jau Janeruwarete 'ga 'gã nupe.

23 —Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe rakue: “Davi 'ga juapyrama nipo je amut amũ pẽ nupe, pẽtywera moiawamũ”, 'jau 'ga 'ã rakue. A'eferupi te aje ako 'ga Jejui 'ga muri rakue, Israeu juapyr-eramũ ore rakue, oretywera moiawamũ rakue. U'eawer imũ etee futat ako 'ga Jejui 'ga muri rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

24 —Jejui 'ga rur enune 'ã Juã Batista 'ga awau judeu 'gã mu'jau rakue. “Pejetywer awi pepoit. Pejetywer awi pepoiramũ tapymĩ pẽ 'y pe 'jau”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

25 —Oporowykypaw enune 'ã Juã 'ga oporonupa ee 'gã nupe rakue: “Je kwaap te pejepe? Naje rũi Janeruwarete 'ga remimurera. A'ere te 'ga ruri je rewiri”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue. “Je rewiri te 'ga rekoi. Kũima'eeteete 'ga. Je akotee ma'ea te. A'ere 'ga te kũima'eeteetea. Apoat te je 'ga tekou”, 'jau 'ã Juã 'ga 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

26 —Nan Janeruwarete 'ga oje'ega mua janee. Abraão 'ga juapyreramũ, judeuramũ ore 'ga imua rakue. Pẽ nupe judeue'emamũ nanẽ 'ga oje'ega mua 'awamũ nũ. A'eramũ pẽ 'awamũ pẽ nanẽ 'ga rerowiaa nũ. A'eramũ pejemogyau ore 'jawe. A'eramũ 'ga oje'ega mua janee: “Pejetywer

awi pēpoiwiweramū je imoiri pē nui”, 'jau 'ga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama.

27 —A'ere Jerusareg ipewara 'gã nokwaawi “Jejui 'ga aetywera moiara” 'ea. 'Gã 'wyrri'ri miamū futat nokwaawi 'ga imoira. Morowykye'ema rupi 'gã ajatykau, Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiarera mogytau. A'ere 'gã naeapyoi futari 'gã porogytafer are. Ymã te 'gã Jejui 'ga juka are ka'arana kwasiari inuga janee rakue. A'eferupi tee futat ajee ako 'gã 'ga jukaukari Piratu 'ga upe rai'i. Jarejuwarete 'ga je'egawer imū etee futat 'gã 'ga jukau rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã esage agawewi futat. A'etea 'ã 'gã amū “nia'wyrri 'ga akou” 'gã e'i futatee Jejui 'ga upe rai'i.

28 A'eramū 'gã 'jau Piratu 'ga upe: “Ejukaukat 'ga”, 'jau 'gã 'ã Piratu 'ga upe 'ga jukaukaa ekoete rai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

29 —A'ere Janeruwarete 'ga oje'egawer imū etee futat 'ga jukaukari. Ymã we futat te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukari ka'aran are inuga janee rakue. A'eramū 'gã a'eferupi tee futat 'ga jukau 'awamū rai'i. 'Ga manū re 'gã 'ga mua 'ga mojjypa 'ypeywar awi. 'Ga mojjyw ire 'gã 'ga rerawau ita kwara pype 'ga nuga.

30 A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee nū. Amanū agawewi futat 'ga. A'etea 'ga oferaw etee futat. Janeruwarete 'ga 'ga moferapa etee futat nū— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau.

31 —Omoferaw ire 'ga ojesaukaa ojeupi Garireja ywy awi 'ut ma'efera 'gã nupe. Kwarēta 'ara rupi 'ga ojesaukaru'jau'japa akou 'gã nupe. 'Awamū 'ga

resakarera 'gã awau akou 'ga mome'wau judeu 'gã nupe.

³² Ore nanē nū arajua 'awamū 'ga mome'wau pē nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³³ —Ymā te 'ã Janeruwarete 'ga 'i rakue: “Ga manū re je te 'ã teja'yra 'ga amoferap”, e'i 'ga janeypy 'gã nupe rakue. “A'eramū 'ga amanūu'jape'ema”, 'jau Janeruwarete 'ga oje'ega kwasiarukaa 'gã nupe rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau. —U'eawer imū etee futat 'ga Jejui 'ga moferawi. Ymā 'ga amū Jarejuwarete 'ga je'ega kwasiari inuga ka'aran are janee rakue, Saumu 'jaw are rakue:

“Awamū je ene mogoi teja'yramū.

'Awamū je rekoi eneruwamū”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga Saumu 'jaw are rakue. Jejui 'ga upe 'ga aipo nuga rakue— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ —A'ere Janeruwarete 'ga oje'ega wa'yra 'ga feraw are rakue nū.

“Amoferaw etee nipo je ene nū eneme'emamū futat nipo”, 'jau 'ga 'ga upe,

'jau 'ga 'ã inuga ka'aran are janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

—“Ymā te je 'i Davi 'ga upe ikue: Mama'e esagea tomono ene upe 'jau, a'e je 'ga upe ikue.

A'eramū je 'awamū mama'e esage monou 'ga juapyreramū pē nupe te'eawer imū etee futat”,

'ea nanē Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe rakue. Aipoa nanē 'ga Jejui 'ga ree inuga rakue nū.

³⁵ —A'ea Davi 'ga inuga rakue nū:

“Ene te 'ã ejemiayuwa 'ga reumera neremone-
mukari, esage ma'e 'ga reumera neremone-
mukari”,

'jau Davi 'ga inuga ikwasiaa rakue nũ— 'jau Paulo
'ga imome'wau u'ama 'gã nupe.

³⁶ —Amanũme'ẽwe Davi 'ga akou Jarejuwarete
'ga remifutar imũ etee futat oporowykyau rakue.
A'ere 'ã Davi 'ga manũi rakue. A'eramũ 'gã 'ga
rerawau ityma rakue, 'ga pytuna pyri rakue. One-
mamũ 'ã 'ga opytunera 'gã 'jawe etee futat rakue.
A'eramũ 'ga naojee rũi ka'arana kwasiaa inuga
janee rakue.

³⁷ Jejui 'ga ree te 'ga ikwasiari inuga janee rakue.
Jejui 'ga manũ re 'ã Janeruwarete 'ga 'ga moferawi
rakue. A'eramũ 'ga 'ã oneme'emamũ rakue— 'jau
Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³⁸⁻³⁹ —Peenuw esage ki je 'ga mome'ua pejeje-
upe. 'Ga etee futat aetywera ope'a ae wi. Ae
werowiamũ 'ga ipe'ai ae wi— 'jau Paulo 'ga
u'ama 'gã nupe.

—Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega monoi Moi-
sesi 'ga upe rakue. A'ea Moisesi 'ga okwasiat inuga
janee rakue. A'ere 'ga remikwasiarera nomoiri
aetywera ae wi. Jejui 'ga etee werowiamũ aety-
wer awi ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã
nupe.

⁴⁰⁻⁴¹ —Ymã te Janeruwarete 'ga oje'ega
kwasiarukari oje'ega mome'wara 'ga amũ upe
rakue, Apakuki 'ga upe rakue.

“Je te 'ã Pẽnuwaretea.

Oporowyky agawewi je ako tekou pẽ pype ikue.

A'etea 'ã naje rerowiari pejepe.

Pẽ mu'e agawewi nipo 'ga amũ.

A'etea nipo jeje'ega neperowiari futari.

Perekoemã etee nipo jeje'ega.

A'eramũ nipo pẽẽ pejemanũmũ futat je rerowiare'emamũ. Naje rerowiaara rũi pẽẽ.

A'eramũ ki pẽẽ pejekyjau pejejemogyau peje-manũ awi”,

'jau 'ga 'ã ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Pejea'gu ki pejejemogyau 'ga je'ega rerekoemã awi. 'Ga je'ega rerekoemã awi pejejea'gue'emamũ ywawuje futat pemanũ, 'ga 'eawer imũ etee futat— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

⁴² Oporogytapaw ire Paulo 'ga uẽma Panape 'ga retee judeu 'gã jatykaaw awi nũ. Jui 'gã ãmamũ 'gã amũ 'jau 'ga nupe:

—Iko morowykye'ema rupi ki pejot 'au nũ, aipo morogyta mome'wau oree nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Nai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴³ A'eramũ aipo mome'u renuparera 'gã amũ awau 'gã nupi. Judeu 'gã awau 'gã nupi. Judeue'ema 'gã nanẽ amũ awau 'gã nupi nũ. Janeruwarete 'ga 'gã werowiat. A'eramũ 'gã a'eramũ awau 'gã porogyta renupa 'gã nupi. 'Gã nerawaw ipe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe Panape 'ga retee.

—Janeruwarete 'ga 'ã esage janee. Werowiaaramũ 'ga ojejukau esage jane ree. Werowiare'ema 'gã nee te ajee 'ga 'ã nojejukai futari. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa a'jea futat pejejemogyau— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau pe rupi 'gã nerekou.

⁴⁴ Iko morowykye'ema rupi 'gã ojewya 'ua nũ, Judeu 'gã jatykaaw ipe nũ. A'eramũ peuwara 'gã ajatykau 'gã nee, 'gã porogyta renupa nũ. A'eramũ 'gã awaupap ja'wyja'wy 'gã nupi Jarejuwarete 'ga porogyta renupa.

⁴⁵ A'eramũ 'gã ojewi opytuna 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ judeu 'gã amũ 'gã nerekoayau.

—O'meramũ 'gã 'i akou pẽ nupe. Nia'wyrĩ 'gã. Pẽ mu'e tyweruu 'gã akou. O'meramũ te 'gã 'i akou— 'jau judeu 'gã opytuna 'gã nupe, ojewi 'gã opap ja'wyja'wyrãmũ 'gã poromũ 'jau.

⁴⁶ A'ere aipo ojeupe 'eramũ Paulo 'ga je'egi etee 'gã nupe, Panape 'ga retee.

—Neperowiari 'ã Jarejuwarete 'ga. Nepẽoweri etee 'ã 'ga pyri. Pẽ nupe ra'ne agawewi ako ore 'ga mome'ui ai'i. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee ako ai'i— 'jau Paulo 'ga oje'ega judeu 'gã nupe, 'gã pojeupe'ema futat. —Au'je ajee ore pẽ nupe imome'u re. Oropoir ore 'awamũ pẽ nui. Judeue'ema 'gã nupe te ore oi 'ga mome'wau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁷ —Ymã te Janeruwarete 'ga 'i janee rakue:
 “Amũ'ẽ je pẽẽ 'gã nupe teje'ega mome'waramũ,
 judeue'ema 'gã nupe teje'ega
 mome'waramũ.

'Ga 'ã ae katu'ok, pe'je ki 'gã nupe.

Oje'ega rerowiaaramũ 'ga ae katu'ogi, pe'je ki 'gã nupe”,

'jau 'ga ikwasiarukaa inuga janee rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁴⁸ A'e renupa judeue'ema 'gã wekõẽãjamũ ajemogyau.

—Esage te 'ã Janeruwarete 'ga je'ega— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga je'eg are. A'eramũ 'gã amũ Jarejuwarete 'ga rerowiaa. Jarejuwarete 'ga remipyürümera 'gã 'ga rerowiaa. 'Gã amũ Janeruwarete 'ga ipyürümü ojepyriwaramũ nakwaparimũ warãu rüi. Aipo 'gã futat 'ga rerowiaaramũ ajemogyau.

⁴⁹ A'eramũ futat 'gã awau Jejui 'ga mome'wau kwe pewara 'gã nupe. Jarejararete 'ga je'ega mok-wasi'wau awau 'gã nupe.

⁵⁰ A'ere judeu 'gã amũ mara'neramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ 'gã awau 'wyrìa'ri 'gã nanẽ imamara'neukaa 'gã nee nũ. Peu 'gã pyri kũjãmera 'gã amũ ajemogyau. Ka'aranũü kwai ma'e 'gã. Judeue'ema agawewi. A'etea 'gã Jarejuwarete 'ga rerowiaa. 'Gã nanẽ 'gã imamara'neukaa Paulo 'ga ree nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ 'gã nerekou tyweaete. A'eramũ 'gã 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'gã Paulo 'ga upe Panape 'ga retee.

⁵¹ A'erauwe 'gã awau. O'wyawe 'gã opyapaawa mososoka opy awi inupãnupãu ajuee, 'yja mototoka jui. 'Gã nee Janeruwarete 'ga jejukae'ema resaukaawamũ 'gã opyapaawa nupãnupãu ajuee 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã ore oromome'u arakou pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã 'ga neperowiari etee. A'eramũ nipo Janeruwarete 'ga amara'neramũ pẽ nee. Werowiare'emamũ 'ga pẽ katu'oke'ema futat— 'jau 'gã 'gã nupe. —A'eramũ nipo pẽẽ mama'eukwaawa rapyaw ipe futat pejewau— 'jau 'gã 'gã nupe opyapaawa nupãnupãu ajuee.

A'eramũ futat 'gã awau Ikoniu 'jaw ipe.

⁵² A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã ku'iramũ ajemogyau, Ātioki pewara 'gã. Janeruwarete 'ga 'Age-sagea 'gã nerekou.

14

¹ Ikoniu 'jaw ipe nãñewējēmĩ nũ. Ikoniu 'jaw ipe owaēm ire 'gã awau osou judeu 'gã jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Judeu 'gã judeue'ema 'gã netee Jejui 'ga rerowiaa nũ.

² A'ere judeu 'gã amũ Jejui 'ga nuerowiari. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'ẽwu'jaga futatee 'gã nupe. Panape 'ga nanẽ 'gã ije'ẽwu'jaga nũ. Judeue'ema 'gã nupe 'gã je'ẽwu'jaga. A'eramũ judeue'ema 'gã nanẽ 'gã futare'ema nũ.

³ A'etea futat 'gã ako namutamutat peu Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe, okyjawe'em futat akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Janejararete 'ga 'ã ojejuka esage jane ree. Werowiamũ 'ga ae katu'ogi— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ taetu Janeruwarete 'ga aku'iramũ 'gã nee. “A'jea futat 'gã jeje'ega mome'ui ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ taetu 'ga opãjẽ esage mua 'gã nupe. A'eramũ taetu 'gã aeremiapoe'ema apou akou. A'e resakara 'gã oporesagamũ 'gã nee. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—A'jea futat 'gã 'ea. Sã'ã Janeruwarete 'ga aeremiapoe'ema apoukara 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe.

⁴ A'ere naju'jaju'jawe tee rũi 'gã poromutaramũ Paulo 'ga ree Panape 'ga retee. A'eramũ amumera 'gã etee oporomutaramũ judeu 'gã nee.

⁵ A'eramũ 'gã ajatykau ojemoywyradena 'gã nee. Judeu, judeue'em. Mĩmera 'gã ajatykau o'wyrira'ri 'gã netee. Ita pyu 'gã juka are 'gã afuweramũ.

—Pe'je ajee ita pyu sijuka 'gã 'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

⁶ A'ea 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe.

—Ita pyu pẽ juka are 'gã fuweramũ ki 'ei— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Pe'je ajee soo jareka'jama 'gã nui— 'jau 'ga 'ga upe.

—Nai'i. Ere ajee iruukwe— 'jau Panape 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'gã oka'jama jui. Likonia ywy pe 'gã awau oka'jama. Listra 'jawa 'upa Likonia ywy pe. Teripe 'jawa nanẽ 'upa Likonia ywy pe futat nũ.

⁷ Kwe pe 'gã awau akou morogyta esage mome'wau 'gã nupe.

—Werowiamũ Jejui 'ga aetywera pe'ai ae wi— 'jau 'gã awau akou imome'wau 'gã nupe.

⁸ Listra 'jaw ipe ipyteu ma'e 'ga 'ũina wapyka. Nuatai futari 'ga u'aa ypy we futat.

Peuwara 'gã nupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ ipyteu ma'e 'ga nanẽ 'ũina enupa nũ.

⁹ A'eramũ ipyteu ma'e 'ga 'jau ojeupe 'ũina. “Kuu. Arowiat pa je 'ga kwy. Tajekatu'ok 'ga 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina ojeupe tee futat.

Poje Paulo 'ga amã'jãu iteu ma'e 'ga ree. “Werowiat pa ipyteu ma'e 'ga Jejui 'ga 'ũina ra'e”, 'jau 'ga ojeupe.

¹⁰ A'eramũ 'ga 'jau 'ga upe:

—Efu'am jui— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

A'erauwe ipyteu ma'e 'ga poru pym afu'ama awau watau.

¹¹ A'eramũ futat 'ga fu'ama resakara 'gã wafukaita:

—Kuu. Nakũima'e 'gã nũi ra'e nũ'ũ. Maira 'gã te 'ut owaẽma janee ra'e— 'jau 'gã Paulo 'ga upe, iteu ma'e 'ga mafu'amamũ.

Oje'eg imũ etee 'gã ajemogyau wafukaita. A'eramũ Paulo 'ga 'gã afukaja kwaape'ema.

¹² A'eramũ 'gã omaira rera nuga 'gã nee. Jupete 'gã inuga Panape 'ga ree. Paulo 'ga oje'ega u'ama 'gã nupe. A'eramũ 'gã Mekuriu nuga 'ga ree.

¹³ 'Gã maira roga, Jupete roga, 'ũina amunawa rowase. 'Gã maira rog are omaenun ma'e 'ga mukũja kwatau rerawau 'ywotyra reewe. 'Ywotyra monou kwatau are.

—Simuoryp Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau. Maira futat 'gã na'e. Sijuka kwataua iapyau 'gã nupe— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

¹⁴ A'e resakawe Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Kuu. Maran te 'gã “kwataua sijuka 'gã nupe”, 'gã 'i janee 'wei?— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga upe etee te 'ã ae kwatau jukai iapyau rakue. Jane upe niapyawarũi— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

A'erauwe 'gã awau ujãna wafukaita 'gã nupe.

¹⁵ —Pẽ'me eteete awi nũ'ũ. Pẽ 'jawewara te ore. Namaira rũi ore— 'jau 'gã 'gã nupe.

Waity monoroka awau 'gã nepejãna wafukaita. 'Gã jemuaẽma 'gã nerekou 'gã naity monorogukaa 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau kwatau apisi are ifuwet ma'e 'gã nupe:

—Jejui 'ga je'eg are te ore ruri pē mu'jau— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Au'je ki maira'me rerowiar ire 'awamū. Jejui 'ga 'ã ako ma'ea. A'eramū pēē 'ga etee erowiaa ete Jarejuwarete 'ga retee. 'Gã te ako ma'ea. 'Gã nupe etee peporogyta etee. 'Gã te aeje'ega wanup— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. — 'Aga maira'me a'agawa peje'ega nuenuwa'uweri. A'eramū pēē pejepoia jui. Jarejuwarete 'ga te perowiat. 'Ga te namanūa'uweri. Aeje'ega wanup ojeupe aeje'egamū— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Ga te 'agamū ywya wapo rakue. Mama'ea wapo katu katu rakue. Ywaga 'ga iapou. Wyra, wyra'i, ipira, 'y. Nitywi futari mama'e mū 'ga remiapoe'emera. Ma'eramū 'ã ae 'ga remiapofer imū etee futat 'ga kwaawi— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁶ —Ymã te Janeruwarete 'ga janeremifutara apoukari etee janee rakue.

¹⁷ A'ere jane 'awamū 'ga remiapofera esage re-sagi. A'eramū jane 'ga remiapofer imū etee futat 'ga kwaapa. 'Ga te 'ã amana amut janee. 'Ga te 'ã mama'e motyarūmū ityarama rupi etee futat. Aeremi'ua nanē nū. 'Ga te 'ã imua janee nanē nū. Mīmera 'ga 'ã iapou katu katu ae maku'iawamū— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁸ A'ere aipo 'gã 'eramū miamū 'gã kwatau juka are 'gã fueweramū etee futat.

¹⁹ A'e pe judeu 'gã amū 'ua owaēma 'gã nupe. Ātioki 'jaw awi 'gã 'ua. Ikoniū 'jaw awi 'jau. Ikoniū 'jaw ipe 'gã nekoramū judeu 'gã amara'neramū 'gã nee rai'i. A'eramū Paulo 'ga ojee 'gã mara'neramū awau ajepeja amunaw ipe Panape 'ga retee. A'ere 'gã nee imara'ne ma'e 'gã oi tee 'gã newiri. A'e

'gã poromũ 'ut o'meramũ 'gã nekwaw ipewara 'gã nupe.

—Nia'wuri noko 'gã— 'jau futatee 'gã 'gã nupe.

A'eramũ aipo amunaw ipewara 'gã nanẽ amara'neramũ 'gã nee nũ. “Nia'wuri noko 'gã”, 'ga 'e futateeramũ.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga apiau ita pyu 'ga rerekou. A'eramũ 'gã Paulo 'ga jukawaipa ita pyu.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau eroyryryka amunaw awi. 'Ga rerawau inuga yty apy'rarimũ. “Amanũ nipo 'ga re'ã”, 'jau 'gã 'ga rerawau inuga ejaa.

²⁰ A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã oi 'ga ywuri ajatykau. Ojeywuri 'gã jatykaramũ 'ga oferapa 'gã nupe nũ. Afu'ama awau amunaw ipe osou nũ, Panape 'ga retee nũ. Ai'iwe Paulo 'ga Panape 'ga retee awau pe awi. Ajepeja amunaw ipe Teripe 'jaw ipe awau ajukaaiw ire nũ.

²¹ Peu Teripe 'jaw ipe Paulo 'ga Panape 'ga retee Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ:

—Jejui 'ga werowiamũ 'ga ae katu'ok— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, Teripe 'jaw ipewara 'gã nupe.

A'eramũ kwaiwete 'gã Jejui 'ga rerowiaa.

A'ere 'gã awau ojewya wekwawera amunaw ipe nũ. Listra, Ikoni, Ætioki. Mĩmera amunaw ipe 'gã awau ojewya nũ. Ætioki 'upa Pisiri ywy pe.

²² A'ea wekwaw ipewara 'gã nupe oporogytau, Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pěẽ 'ã Jejui 'ga rerowiaara. A'eramũ pěẽ pejeku'iramũ, peje'arasige'emamũ. Jejui 'ga rerowiaare'ema 'gã nipo “O'meramũ te 'gã 'i”, e'i pě nupe. “Nia'wuri Jejui 'ga rerowiaara”, e'i pě nupe, pě nerekou tyweaete— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere kasi Jejui 'ga rerowiara peetyg ine.

Pejelijemogypyyka etee Jejui 'ga ree. “Ga rerowiar awi oropoire'em ire ore oi ywag ipe anure”, pe'je etee ki pejejaupe— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe. —“Janeruwarete 'ga ore'wyrriara”, pe'je ete ki pejejaupe, aipo 'gã 'eramũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

Akou amunawa moyka, awawera amunaw ipe etee te futat 'gã awau akou 'gã mu'jau nũ.

²³ A'eramũ futat 'gã amunaw ipe owaẽmawe 'gã 'ga amũ muẽma imogou 'wyrriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe, pastor 'jawa mogou 'gã nupe. Peu amunaw ipe owaẽmawe nanẽ nũ nãnwẽjẽmĩ futat imuẽma imogou 'gã nupe. Aipo apo re 'gã ojemi'ware'ema Ku'jywa 'ga upe oporo-gytaawamũ:

—Ku'jyp. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nee ore oroje'ega monoi enee. Ojemogypyyk 'gã ene ree. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee— 'jau 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee.

²⁴ A'ere Jarejuwarete 'ga upe oje'ega mono re awau nũ. Awau Pisiri ywy raapa. Awau Periki 'jawa amunaw ipe, Pãfiria ywy pe 'up ma'e pe.

²⁵ A'e pe 'gã Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe nũ. A'e awi 'gã awau Ataria 'jawa amunaw ipe nũ. Ataria 'upa 'yẽ'ẽ 'arimũ.

²⁶ A'e pe 'gã yaru pype u'aawa mepya. Awau ojewya 'uawera amunaw ipe Ātioki pe nũ, Siria ywy pe 'up ma'e nũ. A'ea amunaw awi 'gã o enune Jejui 'ga rerowiaara 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe rai'i: “Ejejuka esage ki 'gã nee 'gã nerekou. Eneje'ega 'gã oo imome'wau akou kwe pe. A'eramũ ene ejejukau 'gã nee”, 'jau 'gã oje'ega Ku'jywa 'ga upe rai'i. Aipo Jarejuwarete 'ga upe

'gã 'e re Paulo 'ga awau watau Panape 'ga retee akou Jejui 'ga mome'wau rai'i. A'ere 'gã aipo 'gã porowyky teepawamũ 'awamũ. A'eramũ 'gã 'ua ojewya nũ Ātioki pe nũ.

²⁷ A'eramũ 'gã owaẽm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. A'eramũ futat 'gã wekwawera mome'wau, Jarejuwarete 'ga ojeupe iapoawera mome'wau 'gã nupe:

—A'jeteetewi te 'ga iapoi oree. Judeue'ema 'gã we futat werowiat— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nanuara futat te 'ã Ku'jywa 'ga afutat Jejui 'ga rerowiaara. Najudeu 'gã etee rũi erowiaara futat te 'ã 'ga afutat. Judeue'ema 'gã erowiaara nanẽ futat te 'ã 'ga afutat nũ. Nanuara futat te 'ã esage 'ga upe— 'jau 'gã ajaupe, worrywamũ 'gã imome'u are.

²⁸ A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee akou fukuu 'gã pyri peu.

15

Jerusareg ipe 'gã oawet

¹ Anure judeu 'gã amũ 'ua oje'wyr awi, Judeja ywy awi. Ātioki pe awau. A'e pe 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã mu'jau tyweruu.

—“Pe'je pejewau pejemojewagukaa 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee futat peapo. Kasi a'e pe Ku'jywa 'ga nepẽ katu'ogi ne”, e'i Moisesi 'ga rakue— 'jau 'gã 'gã nupe.

² A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee 'jau 'gã nupe:

—Naani. O'meramũ te 'gã 'i. Perowiat kasi 'gã ne. Judeu 'gã nupe etee te Moisesi 'ga 'i rakue— 'jau 'ga 'gã nupe. —A'ere pẽẽ naani. Nepemojewakawi.

Judeu 'gã 'jawe 'e re amunipo 'ã nan tee futat peje-mojewak. A'ere naani. Niapoawi aipoa. Jejui 'ga ae erowiaramũ te Janeruwarete 'ga ae katu'ogi—'jau Paulo 'ga Panape 'ga retee 'gã nupe.

A'eramũ 'gã ajamueu kwaiwete aipoa morogyta are. A'ere 'gã nojomojerowiari etee. A'eramũ Paulo 'ga awau Panape 'ga retee Jerusareg ipe oporonupa ee Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. A'eramũ peuwara 'gã 'gã amũ monou 'gã nupi. Peu Jerusareg ipe 'gã 'gã monou aipoa morogyta are 'gã momoranuwukaa.

—Pe'je pejewau peu Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe pejeporonupa ee. “A'jea te ae judeuramũ etee aejemojewagi?” tepe'je 'gã nupe 'jau. “A'jea te ae ijewak ma'eramũ etee ae jekatu'ogi?” pe'je pejewau Jejui 'ga remimonofera 'gã nupe. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'gã nupe nanẽ pẽẽ pejeporonupa ee nũ— 'jau 'gã 'gã nupe 'gã monou peu.

³ A'eramũ 'gã awau Jerusareg ipe oporonupa ee. ãtioki 'jaw awi 'gã awau. Awau 'gã Fenisia ywy raapa. A'ere Samari ywy raapa nũ. Awaw ipe 'gã akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Amunawa moyka.

—Ymãwarera 'gã 'awamũ wetypap. Jejui 'ga ete 'gã 'awamũ werowiat. Judeue'ema 'gã we futat 'ga werowiat— 'jau 'gã Samari ywy pewara 'gã nupe imome'wau.

Aipo ojeupe imome'uramũ 'gã aku'iramũ.

—A'jea futat. Nanuara futat te 'ã Janeruwarete 'ga afutat— 'jau 'gã 'gã nupe.

⁴ Nan futat awau akou kwe pe imome'wau. Awau 'gã owaẽma Jerusareg ipe. Jerusareg ipe 'gã

waēm ire Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã napeje'ega. Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'wyriat, Jejui 'ga remimonofet. Mĩmera 'gã 'gã napeje'ega.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau 'gã nupe.

—Kwe pe ore oi arakou Jejui 'ga mome'wau amunawa moyka ikue. A'eramũ 'gã Jejui 'ga rerowiaa kwaiwete. Judeue'ema 'gã we futat erowiaa. Ymãwarera 'gã etykapap. A'eramũ 'gã 'awamũ Jejui 'ga rerowiaa ojekatu'okawamũ— 'jau 'gã 'gã nupe, wekwawera mome'wau.

⁵ A'eramũ fariseu 'gã amũ afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Naani. Jejui 'ga rerowiar ire judeue'ema 'gã we futat 'awamũ 'gã jemojewagi Moisesi 'ga je'eger imũ etee futat. 'Ga 'eawer imũ etee futat 'gã nanẽ mama'e apoi ore 'jawe nũ— 'jau fariseu 'gã 'gã nupe.

⁶ A'ere Paulo 'ga nafutari etee futat. A'eramũ 'gã oporogytau kwaiwete aipoa morogyta are. “Simu'e wẽjẽmĩ futat nipo aje jane 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer are nũ? Naani futari te ra'u nũ?” 'e are 'gã ajamueu kwaiwete.

⁷ A'eramũ kwaiwete 'gã jamue re Pedro 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe:

—Kunumĩmet, Peapyaka je ree. Je te ako Jejui 'ga je mogo judeue'ema 'gã nupe morogyta esage mome'waramũ ikue. A'eramũ pẽẽ ikwaapa 'ga 'eawera. “Tejerowiamũ te je 'gã katu'ogi”, e'i 'ga ikue. A'eramũ 'ga werowiamũ te ae katu'oka— 'jau Pedro 'ga 'gã nupe.

⁸ —Janeruwarete 'ga okwaap katu katu mama'ea. A'eramũ 'ga ikwaapa werowiamũ.

A'eramũ ako 'ga U'agesage mua judeue'ema 'gã nupe nanẽ futat ai'i nũ. Sooko 'ga judeuramũ imura janee ikue. Nan futat ako 'ga imua 'gã nupe ai'i.

⁹ A'eramũ 'ga werowiaramũ te ae katu'oka—'jau Pedro 'ga 'gã nupe. —Jarejuwarete 'ga upe jane aju'jaju'jawe etee futat. A'eramũ ako 'ga 'gã werowiar ypyrauwe 'gã katu'oka ikue—'jau Pedro 'ga 'gã nupe, u'ama oporogytau.

—Sooko 'ga jane upe iapoa ikue nũ. Nan futat ako 'ga iapoi 'gã nupe ai'i.

¹⁰ Ma'eramũ sipo ajee Jarejuwarete 'ga je'ega erekoemãpyra 'jawe etee pereko? “Simamara'neukat 'ga jarejee”, pe'je 'ã—'jau Pedro 'ga 'gã nupe u'ama oporogytau.

—Ymã miamũ 'ã janepyy 'gã nuenupawa'uweri Moisesi 'ga je'egeera rakue. Jane nanẽ nienu-pawa'uweri nũ. A'etea 'ã pẽẽ “Simu'e 'gã 'ga je'egeera are”, pe'je 'gã nupe.

¹¹ Na'ga je'egeera renuparamũ rũi Jejui 'ga ae katu'ogi. Jejui 'ga ipota'wata'wa ae ree. A'eramũ 'ga ae werowiaramũ etee ae katu'oka—'jau Pedro 'ga oje'ega 'gã nupe u'ama.

¹² A'eramũ 'gã opika etee ajemogyau Pedro 'ga je'ega renupa. Wea'aramũ ajemogyau aipoa morogyta are.

A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee wekwawera mome'wau nũ:

—Kwe pe Janeruwarete 'ga ore monoi ai'i. A'eramũ judeue'ema 'gã 'ga rerowiaa kwaiwete. Aeremiapoe'ema nanẽ 'ga iapoukaa ore 'gã neape ai'i—'jau 'gã 'gã nupe imome'wau.

13 'Gã porogytapaw ire Tiago 'ga afu'ama oporogytau 'gã nupe nũ:

—Peapyaka je ree nanẽ nũ.

14 Simão Pedro 'ga je'ega jane ako sienup ko. Janeruwarete 'ga a'jea futat opãjẽa wesaukat judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'ga opota'waramũ 'gã nee. A'eramũ 'ga 'gã amũ mũ'jãu werowiamũ a'jea futat— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe.

15 —Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari aipo are oje'ega mome'wara 'gã nupe rakue:

16 “Je Pẽnuwaretea.

Ymã te je Davi 'ga mogoi 'wyririamũ tejemiayuwa 'gã nupe ikue.

A'ere 'ga manũ re jeremiayuwa 'gã poiri je wi.

A'eramũ je 'gã mokwasi'waukaa.

A'ere nipo je anure 'gã majatykai nũ”, 'jau 'ga rakue.

17 “Omajatykaramũ te nipo 'gã je rerowiari nũ.

Towajat tesirũmeretea we futat nipo je rerowiaa.

Tejemipyrrũmera 'gã tejerowiaara futat, te je 'ã afutat”,

18 'jau Janeruwarete 'ga rakue— 'jau Tiago 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

19 —Ma'eramũ je 'ã aipo je 'i pẽ nupe: Tene judeue'ema 'gã jemogyi. Jarejuwarete 'ga 'gã werowiat. Nanuara futat te 'ã esage Ku'jywa 'ga upe.

20 A'eramũ jane ka'arana etee amũ monou ikwasiaa 'gã nupe aipo 'jau:

—Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Ajepeja aipo 'jau. Wyra rya ki pe-monykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o

peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanē pēē i'wawe'em nū. Ajepeja aipo 'jau. Kūima'eramū ae ajuemireko are akowe'em. Kūjā nanē nū. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanē wemirekoa etee futat erekou nū. Aipoa sa'e imonou ikwasiaa ka'aran are 'gā nupe—'jau Tiago 'ga 'gā nupe.

²¹ —Ymā we futat 'gā 'ā Moisesi 'ga remikwasiar-era mogyta renuwi ajemogyau judeu 'gā jatykaaw ipe rakue, morowykye'ema momagwamagwapa rakue. A'eramū 'gā ikwaapa futat Jarejuwarete 'ga je'ega—'jau Tiago 'ga u'ama 'gā nupe.

A'eramū 'ga pytuna 'gā Tiago 'ga 'e futaa. A'eramū 'gā 'jau ajaupe:

—A'jea futat aipo resageramū. A'eramū jane nan iapou—'jau 'gā ajaupe.

Judeue'ema 'gā nupe 'gā 'eawet

²² A'eramū Jejui 'ga remimonofera 'gā amū, Jejui 'ga rerowiaara 'gā, 'gā 'wyriara 'gā netee ajatykau oporogytau ajaupe:

—Simono jarepytuna 'gā amū 'gā nupi Ātioki pe 'jau—'jau 'gā ajatykau oporogytau.

A'eramū 'gā 'gā monou 'gā nupi. Paulo, Panape. Mīmera 'gā nupi 'gā 'gā monoi. 'Ga amū rera Judas. Mukūi aipo 'ga rera. Pasapasi 'ga rer irūa. Ajepeja 'ga rera Silasi. Aipo kūima'e 'gā nee Jerusareg ipewara 'gā ojemogypyka. A'eramū 'gā 'gā mū'jāu Ātioki pe 'gā monoawamū.

²³ A'eramū 'gā najuejue etee futat ka'arana kwasiaa imonou Ātioki pewara 'gā nupe:

Ore mũ Jejuĩ 'ga remimonofera, ore mũ 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara, ore mũ 'ga rerowiarypya. A'eramũ ore ka'arana kwasiaa imonou pẽ nupe. Oropytuna 'gã amũ nanẽ ore imonou pẽ nupe nũ. “Jarujete te pejemogy” 'ea ore imonou pẽ nupe, 'ga rerowiaar yauramũ Ātioki pewaramũ, Siria ywy pewaramũ, Sirisia ywy pewaramũ nanẽ nũ. Pẽẽ judeue'ema juejue.

²⁴ Morogyta mũ ore aruenup. Orepytuna judeu 'gã amũ a'e oo peu Ātioki pe pẽ mu'jau tyweruu rai'i. A'eramũ 'gã a'e “pejemojewag iki”, 'jau pẽ nupe rai'i. “Kasi a'e pe Janeruwarete 'ga nepẽ katu'ogi ne”, 'jau 'gã a'e pẽ nupe rai'i. A'ere 'gã naoreje'eg imũ rũi 'gã oi. Ojetee futat 'gã oi ekoete pẽ mu'jau tyweruu akou rai'i.

²⁵⁻²⁷ A'eramũ ore a'eramũ oropytuna 'gã amũ monou 'gã moporogytaukaa pẽ nupe. Paulo 'ga futat ako 'ut Panape 'ga retee rai'i. 'Gã ã jarejekoty'aaw esagea futat. A'eramũ 'gã nupi ore oropytuna 'gã monou. Silasi 'ga, Judas 'ga. Mĩmera 'gã ore imonou 'gã nupi. Oroporogytafera nipo 'gã imome'wau pẽ nupe nũ, 'jau 'gã imonou ikwasiaa ka'aran are.

Paulo 'ga Panape 'ga retee akou Jejuĩ 'ga mome'wau 'gã nupe. Afueweramũ agawewi 'gã 'gã nee rai'i. A'etea 'gã Jejuĩ 'ga omome'u amunawa moyka rai'i. A'eramũ a'e 'gã kwaiwete Jejuĩ 'ga rerowiaa rai'i.

²⁸ A'eramũ ore porogyta ore ruwamũ Janeruwarete 'ga 'Agesagea ore poaa, ore mu'akwaapa. A'eramũ ore Jarejuwarete 'ga

'eawer imũ imonou ikwasiaa ka'aran are pẽ nupe.

²⁹ Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera kumia ne. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanẽ pẽẽ i'wawe'em nũ. Kũima'eramũ ae ajuemireko are akowe'em. Kũjã nanẽ nũ. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanẽ wemirekoa etee futat erekou nũ.

Aipo renuw ire nipo a'jea futat pejemogy esage. Pejejuka esage ki pejejuee. Teepap ore 'ea.

Aipo e'i ete ore je'ega ka'aran are.

³⁰ A'ere 'gã wemimuẽmera 'gã monou judeue'ema 'gã nupe. A'eramũ 'gã awau Paulo 'ga rupi, Panape 'ga reewe. 'Gã ka'arana rerawau Ātioki pewara 'gã nupe.

Ātioki pe owaẽm ire 'gã Jejui 'ga rerowiaara 'gã majatykau. Ka'arana monou 'gã 'wyriara 'ga upe.

³¹ A'eramũ 'gã 'wyriara 'ga imogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã 'ga je'ega renupa. A'eramũ futat 'gã aku'iramũ ajemogyau. Kwaiwete 'gã ku'iramũ.

³² Imogytapaw ire Judas 'ga Silasi 'ga retee oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã poromũ. A'eramũ 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejemogypyyka Jejui 'ga je'eg are. 'Ga je'ega peenup. A'eramũ pẽẽ erowiaa futat. Peetyk futat kasi 'ga rerowiara ne— 'jau Judas 'ga Silasi 'ga retee 'gã nupe.

³³ A'eramũ 'gã akou fukuu'i 'gã pype. A'ere 'gã pype ako fukuu'i re 'gã o'wya akou 'gã nui nũ.

—Ko ore oi arakou pẽ nui nũ— 'jau 'gã 'gã nupe.

—Pe'je 'wei. Jaruete nipo peo pejekou 'ja. “Jaruete te pejemogy” 'ea 'gã amut pẽ nupe, pe'je ki jarejewirera 'gã nupe— 'jau Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awau ojewya oje'wyr ipe nũ.

³⁴⁻³⁵ A'eramũ Paulo 'ga Panape 'ga retee ete akou fukuu'i peu, 'gã mu'jau nũ, opytuna Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee. A'eramũ 'gã kwaiwete Jejui 'ga rerowiaa ajemogyau.

Panape 'ga wi Paulo 'ga pojo'okawet

³⁶ Anure Paulo 'ga 'jau Panape 'ga upe:

—Soo jarewawera amunawa momyrũmũ jarekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'jau nũ. “Werowiat je sipo 'gã 'ga ajemogyau” 'e resaka 'jau— 'jau Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁷ A'eramũ Panape 'ga 'jau 'ga upe:

—Juã Maku 'ga ki ajee siroo jarejeupi nũ— 'jau Panape 'ga Paulo 'ga upe.

³⁸ A'ere Paulo 'ga niparuerooweri Juã Maku 'ga ree.

—Nanuara ako 'ga ojewyt etee jane wi ikue. Pãfiria ywy pe jane rekoramũ ako 'ga jewyri jane wi ikue— 'jau etee Paulo 'ga Panape 'ga upe.

³⁹ A'eramũ 'gã a'eramũ ajamueu Juã Maku 'ga rerooe'em are. A'eramũ 'gã opojo'ogamũ ajai. A'eramũ Panape 'ga Juã Maku 'ga retee awau yaruu pype. 'Ypõ'õũ me 'gã awau, Sipiri pe.

⁴⁰ A'eramũ Paulo 'ga Silasi 'ga etee erawau oirũnamũ nũ. A'eramũ 'gã pytuna 'gã oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'gã nee:

–Ku'jyp. Kwe pe 'gã oi watau akou. Esag iki 'gã e'ÿina. Emu'akwaaw iki 'gã imogyau— 'jau 'gã oje'ega Jarejuwarete 'ga upe, 'gã o enune 'gã nee.

⁴¹ A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga rerawau erekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe eroporogytau. Awau 'gã Siria ywy raapa. A'eramũ 'gã awau Sirisia ywy raapa nũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã maku'iu 'gã awau oporogytau 'gã nupe.

16

Paulo 'ga rupi Timoteo 'ga oawet

¹ A'ere Paulo 'ga Silasi 'ga retee awau owaẽma Teripe 'jaw ipe, Listra 'jaw ipe 'jau. Listra 'jaw ipe Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ akou. 'Ga rera Timoteo. 'Ga y ãẽ judeua. Ëẽ nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'ere 'ga ruwa 'ga gregoa.

² Listra 'jaw ipe ajemogy ma'e, Ikoniu 'jaw ipewara 'gã netee oporomutaramũ Timoteo 'ga ree. A'eramũ 'gã oporogytau esage Timoteo 'ga ree Paulo 'ga upe.

³ A'eramũ Paulo 'ga Timoteo 'ga reroo are afuew-eramũ ojeupi. A'eramũ 'ga 'ga mojewaka judeu 'jawe. Peu ajemogy ma'e 'gã judeu 'gã okwaapap, “Gregoa Timoteo 'ga ruwa 'ga” 'e kwaapa. A'eramũ 'ga ruwa 'ga Timoteo 'ga mojewake'ema rakue.

–Judeu 'gã pyri soo 'jau. A'eramũ je ene mojewaka ra'ne— 'jau Paulo 'ga Timoteo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga 'ga mojewaka. 'Ga y ãẽ judeua wejue. A'eramũ 'gã 'ga mojewaka.

⁴ 'Ga mojewag ire 'gã awau. Paulo, Silasi, Timoteo. Mĩmera 'gã awau akou amunawa moyka Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Jerusareg ipewara 'gã 'eawer are 'gã 'gã mu'jau awau akou. Jejui 'ga remimonofera 'gã 'eawera mome'wau 'gã nupe.

—Pěẽ 'ã judeue'ema. A'ere 'ã pěẽ jẽmĩ Jejui 'ga perowiat. A'eramũ ki pěẽ 'gã 'eawera renupa pejemogyau— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁵ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã opoire'ema futat 'ga rerowiar awi. Ywawuje futat 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ futat 'gã awau ajamu'jau Jejui 'ga je'eg are. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga rerowiaa, kwaiwete. Ai'iwe amũ nũ, ai'iwe amũ nũ, ai'iwe amũ nũ. Kaměsĩete futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau ojemomytuna.

Masetoni ywy pewara 'ga Paulo 'ga mo'wyawet

⁶ 'Gã mu'epaw ire 'gã awau ajepeja ywy pe nũ. Frigia ywy raapa awau. Garasi ywy pe nanẽ 'gã awau nũ, peuwara 'gã mu'jau nũ. Asia ywy pe te 'gã awau etee numiamũ. A'ere Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi 'gã nupe:

—Kwe pe peo awi— 'jau 'ga 'Agesagea oje'ega 'gã nupe.

A'eramũ 'gã awawe'em Asia ywy pe. Misia ywy pe etee 'gã awau.

⁷ Pe awi 'gã o'wya Pitinia 'jaw ipe numiamũ. A'ere nãnẽwějẽmĩ Janeruwarete 'ga 'i 'gã nupe nũ:

—Peo awi kwe pe— 'ga 'i etee 'gã nupe nũ. —Ajepeja amunaw ipe te pekwap— 'jau etee 'ga 'gã nupe nũ.

A'eramũ 'gã awau ajepeja ywy pe etee nũ.

⁸ Awau 'gã Misia ywy raapa etee. Awau 'gã owaëma Troate 'jawa amunaw ipe. Peu etee Janeruwarete 'ga 'gã oo futari. 'Yē'ē 'arimū aipoa 'gã wawa 'upa.

⁹ Ypytunimū kūima'e 'ga amū ojesaukaa Paulo 'ga upe, Masetoni ywy pewara 'ga ojesaukaa 'ga upe.

—Ejot ore pyri 'au. Ejot 'au ore mu'jau— 'jau 'ga u'ama 'ga upe.

A'eramū Paulo 'ga wea'aramū wemiesager are. “Janeruwarete 'ga 'ga wesaukat jee. Masetoni ywy pe ekwap Jejui 'ga mome'wau peuwara 'gã nupe, e'i 'ga jee”, 'jau 'ga ojeupe wea'aramū ee.

¹⁰ “Janeruwarete 'ga pa je renūi ra'e. Jejui 'ga ekwap imome'wau 'gã nupe, e'i pa 'ga jee ra'e”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga wemiesagera mome'wau opytunamū oree. Imome'u re, Paulo 'ga 'jau:

—“Werowiamū Jejui 'ga pētywera moiri pē nui, ere ewau imome'wau 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ai'i— 'jau Paulo 'ga oree imome'wau.

Troate 'jaw ipe Lukaramū je rekoi ikue. A'eramū je tewau 'gã nupi, pe awi 'gã oramū.

Firiposi pe 'ga Jejui 'ga mome'uawet

¹¹ Ai'iwetetewe Paulo 'ga ore reru'aa yaruu pype. Arawau 'yē'ē raapa. Arawau orowaëma 'ypō'ōū mū pe, Samutrasia 'jaw ipe. Peu ore orosea yara pype etee futat. Ai'iwetetewe ore arawau 'y raapa nū. Arawau 'y owajara katy orojekoka. Neaporisi 'jaw ipe orojekoka. Peu ore yara rejaa arawau ywyri etee futat nū.

¹² Arawau ore orowaëma amunawa upe, Firi-posi 'jawa upe. Amunawaretea futat poromū.

Nitywi peu amunaw amũ nũ. Aipoa tãmẽjẽ futat 'up rakue. Roma pewara 'gã poromũ iapou rakue, oje'wyrarete apou rakue. 'Gã 'wyrareterea te poromũ. Peu futat ore arakorakou'i ikue.

¹³ Morowykye'ema rupi ore aruẽma arawau 'y 'arimũ oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

—Jarejatykaawa tywe'emamũ 'ã jane judeu-ramũ jane porogytai 'y 'arimũ 'ga upe jepi— 'jau ore arajaupe.

A'eramũ ore arawau 'y 'arimũ oroje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Peu ore arawau aru-apyka oroporogytau kũjãmera 'gã nupe. Nitywi kũima'e 'gã. Kũjãmera 'gã etee futat 'up. A'eramũ ore kũjãmera 'gã nupe etee futat ore Jejui 'ga mome'wau.

¹⁴ Paulo 'ga renupara mũ, Lidia ẽẽ. Jarejuwarete 'ga muorypara mũ ẽẽ. Taity esage me'egara ẽẽ. Tiatira pewarera ẽẽ. ẽẽ poromũ 'ũina Paulo 'ga Jejui 'ga mome'u renupa 'ũina. A'erauwe futat Jejui 'ga ẽẽ mueapyou Paulo 'ga je'eg are. A'eramũ ẽẽ Jejui 'ga rerowiaa.

¹⁵ 'Gã nupe oroporogytapaw ire ore Lidia ẽẽ pymĩau 'y pe, ẽẽ pytuna 'gã netee futat.

—Pẽẽ 'ã Jejui 'ga perowiat. A'eramũ ore pẽ pymĩau 'y pe— 'jau ore 'gã nupe, 'gã pymĩnamũ.

Opyĩ re ẽẽ oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe jerog ipe. “A'jea futat sipo ẽẽ Jejui 'ga rerowiari ra'e”, pe'je jee ne. Jejui kĩa rerowiaara futat je 'awamũ. A'eramũ pẽ pejejua jerog ipe 'awamũ pejepytu'wawaipa ore'wyr ipe. Tepekopeko'i ore pyri 'jau— 'jau ẽẽ oree.

A'erauwe ore oi ẽẽ rog ipe.

Paulo 'ga Silasi 'ga retee

¹⁶ Poje ore arawau arajemogyau Jarejuwarete 'ga upe oroporogytaaw ipe. Pe aje kūjāmuku ēē ore rowosōu 'ua. Ēē mama'eukwaawa wereko opir are. Ēē rupiwara ēē mu'jau mama'e jeaporam are. A'eramū tesirūmera 'gā 'ua oporonupa ijeaporam are ēē upe. A'eramū ēē rupiwara imome'waukaa ēē upe 'gā nupe. Kūima'e 'gā amū ēē jara. Ojeupe imome'u re ee oporonup ma'e 'gā ēē mepyau. Ēē futat ka'aranūū pyyka imonou ujara 'gā nupe.

¹⁷ Ēē poromū 'ut ore rowosōu. 'Ua ēē ore rewiri wafukaita ekoete.

—Koa kūima'e wā Ku'jywa kīā amut ae katu'oga mome'wau janee. “Jejui 'ga futat aetywera omoit ae wi, ae katu'oka”, e'i wā akou imome'wau. “Werowiarāmū Jejui 'ga janetywera moiri jane wi, jane katu'oka”, e'i wā akou imome'wau janee—'jau ēē akou wafukaita 'gā nupe, 'ua ore rewiri.

¹⁸ Namutat ēē rekoi iapou. Ai'iwe nū, ai'iwe nū, ai'iwe nū.

Poje Paulo 'ga amara'neramū ēē ree. Omopiro'ysā'ysagamū 'ga ojerowaka ēē ree 'jau ēē upe:

—Jejui 'ga rer imū je 'i enee: Ere ejepe'au ēē wi, ēē tyweramū, 'jau je enee— 'jau 'ga mama'eukwaawa upe.

A'erauwe mama'eukwaawa ojepe'au ēē wi.

¹⁹ A'eramū ēē jara 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree.

—Ēē pirewara eremoit ēē wi ra'e. 'Awamū pa ajee 'gā ka'aranūū namuri ore ra'e— 'jau 'gā amara'neramū Paulo 'ga ree.

A'eramũ aipoa kũjã ãẽ jara 'gã Paulo 'ga pyyka Silasi 'ga retee 'gã nerawau ajatykaaw ipe 'wyrriara rowase.

²⁰ —Ko 'gã 'ã kũima'e 'gã a'jea futat judeua ra'e— 'jau kũjã ãẽ jara 'gã 'gã nerawau 'gã mome'wau 'wyrriara 'gã nupe. —A'ere 'ã 'gã nur ekoetei 'au mama'e tywera apou jane'wyr ipe— 'jau 'gã 'gã nupe. —'Gã 'ut ajamamara'neukaa. 'Gã nemimu'ea 'gã mamara'neukat 'gã nee— 'jau futatee 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

²¹ —Wemiapo are 'ã 'gã nuri jane mu'jau ekoete. Jane 'ã romanũ 'wyrriara 'ga remiayuwa. A'eramũ jane jarejemu'jawe'em 'gã nemiapo are. 'Gã nemiapo are jane jemu'eramũ jane 'wyrriararete 'ga amara'neramũ jane ree. A'eramũ jane jarejemu'jawe'em 'gã nemiapo are— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

²² A'erauwe futat peu ajatyka ma'e 'gã afukai:

—A'jea futat te 'ã 'gã mama'e tywera apo ekoetei 'ua 'au— 'jau 'gã wafukaita. —Pe'je ajee sinupã 'gã— 'jau 'gã wafukaita.

A'erauwe 'wyrriara 'gã fu'ami 'gã naity monorogukaa 'gã nui.

²³ A'ere 'gã 'gã mopimopika ywyr'a'i pyu. 'Gã mopig ire 'gã 'gã nerawaukaa imunewukaa moromunepawa pype. A'ere 'gã 'jau moromunepawa jara 'ga upe:

—Esag iki 'gã. Eremũ'ẽukat kasi 'gã ne— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga rekoi peu moromunepaw ipe 'gã nesaka.

²⁴ Aipo ojeupe 'erauwe, 'ga 'gã nerawau myter ipewara pype 'gã munepa. 'Gã pyju'ã munepa

'yjepanũũ kwara pype. A'ere 'ga imotywi 'gã nee. Tyyp 'jau agawewi futat. 'Gã pofaa itaju pyu. Typ.

²⁵ Awau ypyajeaje katu. A'eramũ 'gã 'upa oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe. Amaraka'aga nanẽ 'gã 'upa 'ga upe nũ. Ajepeja moromunepawa pype-wara 'gã enupa 'upa.

²⁶ Poje ywy oyyita. Moromunepawa otomoga. Toomog. A'erauwe 'okwara ojeawopytymo'woka. 'Gã pofaawa nanẽ oia 'gã nui nũ. Wit.

A'ere moromunepawa jara 'ga seri 'upa.

²⁷ Poje 'ga opaka amã'jãu moromunepawa 'okwar are.

—Tÿÿ. Te i'ëi ra'e 'ũ— 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga fu'ami jyyu rekyita ojee.

—Ajejuka pa je kwyl— 'jau 'ga.

²⁸ A'eramũ Paulo 'ga wafukaita 'ga upe:

—Naani. Ereapo awi. Erejuka ekoete awi. Naru'ëi ore mũ ko— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁹ A'erauwe moromunepawa jara 'ga je'egi wemiayuwa 'ga upe:

—Tata erut amũ jee 'wei— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe moromunepawa jara tata rerooi 'gã nepejãna. Ojeyyjamũ 'ga Paulo 'ga wi. 'Ga kyjea 'ga moyyita 'gã nui. Te 'ga oi ty'y wenuy'ãu wapyka 'gã nowase.

³⁰ A'erauwe moromunepawa jara 'ga 'i 'gã nupe:

—Pe'je pejejua ukupepe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'ere 'ga ukupepe 'gã neroo re 'jau 'gã nupe:

—Ma'ja je iapou tejee 'ũ, tejekatu'okawamũ 'ũ?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³¹ —Jelui 'ga erowiat. Janejararete 'ga futat. Werowiarãmũ 'ga tene katu'ok 'jau enepytuna 'gã netee 'jau— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³² A'erauwe Paulo 'ga Jejui 'ga je'ega mome'ui moromunepawa jara 'ga upe, 'ga pytuna 'gã netee futat. A'eramũ 'gã najuejue etee futat Jejui 'ga rerowiaa.

³³ A'erauwe moromunepawa jara 'ga Paulo 'ga kupe pirei 'ga ry awi. Silasi 'ga kupe nanë ipireita nũ. A'ere 'ga muaga monou 'gã kupe are. 'Gã kupe peruga muaga pyu.

Okupe pireipaw ire Paulo 'ga moromunepawa jara 'ga pymĩãu 'y pe, 'ga pytuna 'gã netee. Ojemu'jagamap 'gã Jejui 'ga remiayuwamũ.

³⁴ 'Y pe opymĩ re moromunepawa jara 'ga 'gã nerawau wog ipe 'gã mojemi'waa. A'erauwe futat moromunepawa jara 'ga ku'iramũ akou. 'Ga pytuna 'gã nanë aku'iramũ nũ. Jarejuwarete 'ga 'gã maku'iukaa ojee.

³⁵ Ai'iwetetewe 'wyrriara 'gã oje'ega jefaruu 'gã amũ nupe:

—Pekwap 'jau moromunepawa jara 'ga upe: Topoit 'ga 'gã nui 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã oi.

—“Ere epoia 'gã nui”, e'i 'wyrriara 'gã enee ko— 'jau 'gã moromunepawa jara 'ga upe.

³⁶ A'erauwe moromunepawa jara oje'ega Paulo 'ga upe:

—“Epoit esage ki 'gã nui, e'i 'wyrriara 'ga enee”, e'i 'gã 'ua jee ra'e. A'eramũ pẽ pejewau. Nepẽ mujãni futari 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁷ —Naani nũ'ũ. Norooi futari ore nũ'ũ. Jemime nipo 'gã ore mogeukari rai'i? Naani. 'Gã neape 'gã ore mogeukari ai'i— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã nupe. —Naruapoi agawewi ako ore mama'e tywera ai'i. Romanũa agawewi ore, pẽ 'jawe. A'etea

ako 'ga ore nupãnupãukat 'gã neape ai'i. A'eramũ 'ga 'gã neape futat 'ua ore renũ'jãu nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga oje'ega moywyradena'i jefaruu 'gã nupe.

³⁸ Aipo ojeupe 'erauwe jefaruu 'gã awau ojewya 'wyrriara 'gã nupe 'jau:

—“Tene 'gã nuri. 'Gã futat ore monou”, e'i etee 'ga pẽ nupe ko— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe. —“Ore 'ã romanũ 'wyrriara 'ga remiayuwa agawewi. A'etea 'gã 'ã ore nupã ekoete ako ai'i”, e'i etee 'ga ko— 'jau 'gã 'wyrriara 'gã nupe.

Romanũ 'wyrriara 'ga remiayuwa 'gã ae nanupã ekoetei. A'eramũ 'gã okyjau etee 'gã nui nũ.

³⁹ A'erauwe 'wyrriara 'gã awau moromunepaw ipe 'gã pyri:

—Ma'ja ere te ra'e?— 'jau 'gã awau 'gã nupe.

—Pe'je pejejua ore renũ'jãu pẽẽ futat, aru'e ore pẽ nupe ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—A'jea. Pe'je ajee pejewau— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejewau kwe pe ore wi. Ajepeja amunaw ipe pekwap nũ— 'jau 'gã 'gã nupe. —Ore 'ã aruereko tywerete pẽẽ. A'ere kasi pẽmara'ne ore ree ne. Pe'je pejewau ore wi— 'jau 'wyrriara 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ A'erauwe Paulo 'ga jewyri awau Silasi 'ga retee Lidia ãẽ 'wyr ipe nũ. Peu 'ga wekwawera mome'wau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. A'erauwe 'gã aku'iramũ ajemogyau 'gã nee 'gã nekwawera renupawe.

'Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau ajepeja amunaw ipe Silasi 'ga retee nũ. A'eramũ 'gã a'eramũ aku'iramũ ajemogyau.

17

Amunawa moyka Paulo 'ga oawet

¹⁻² A'ere mukūja amunawa pyu 'gā kwawi etee. Anfipolisi 'jawa pyu, Apolonia 'jawa pyu. Awau 'gā Tesarūna 'jaw ipe etee opytau. Muapyra 'gā morowykye'ema magwapa aipo pe akou. A'e pe 'gā awau judeu 'gā jatykaaw ipe morowykye'ema rupi. Namutat 'ga akou Jarejuwarete 'ga mogytaawa upe owaēmawe iapou jepi. A'eramū 'ga poromū awau aipo amunaw ipe judeu 'gā nupe oporogytau nū.

³ Namutat Paulo 'ga akou oporogytau judeu 'ga jatykaawa pype jepi. Jejui 'ga mome'wau judeu 'gā nupe jepi. A'ere aipoa amunaw ipewara 'gā judeu 'gā nokwaawi Jejui 'ga. 'Ga Ruwarete 'ga etee te 'gā werowiat. A'eramū Paulo 'ga 'gā mu'jau Jejui 'ga ree.

—Ymā te 'ā Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gā ka'arana kwasiari inuga janee rakue. “Jarejuwarete 'ga remimura 'ga nipo ayrū 'ua janee amanūmū. A'ere nipo 'ga ruwa 'ga 'ga moferawi etee nū”, 'jau 'gā ikwasiaa inuga janee rakue. U'eawer imū etee futat aje 'ā Janeruwarete 'ga 'ga muri janee rai'i. 'Ga futat Jejujamū. 'Ga futat Janeruwarete 'ga remimurera 'ga— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gā nupe.

⁴ Paulo 'ga Silasi 'ga retee Jejui 'ga mome'uramū 'gā amū Jejui 'ga rerowiaa. A'eramū 'gā ajemogyau Paulo 'ga rewiri.

Kwaiwete futat grego 'gā ajemogyau Janeruwarete 'ga rerowiaa rai'i. A'ere 'gā nokwaawi te 'ga ra'yra 'ga rai'i. Kūjāmera 'gā nanē Jarejuwarete 'ga rerowiaa nū. Ika'aranū

kwai ma'e 'gã poromũ kũjãmera 'gã. A'ere 'gã nokwaawi te Jejui 'ga. A'eramũ 'gã Paulo 'ga ojeupe 'ga mome'uramũ te 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã oje'aa Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee.

⁵ A'eramũ 'ga rerowiare'ema 'gã ajemogyau peu oje'wyr ipe etee futat. A'eramũ 'gã opytuna ojewi ipojo'ogamũ 'gã nerekoayau ee.

—Ma'eramũ 'gã Paulo 'ga rerowiaa 'ũ? Ma'eramũ 'gã opoia ekoete jane wi 'ũ?— 'jau 'gã ajaupe amara'neramũ.

A'eramũ 'gã awau iarũe'ema 'gã amũ majatykau erua. A'eramũ aipo 'gã awau 'gã nekaa. Paulo, Silasi. Mĩmera 'gã nekaa 'gã awau.

—Sipyk 'gã jarewau— 'jau 'gã 'gã nupe numi-amũ.

A'ere 'gã nuekoari 'gã. A'eramũ 'gã awawayau Jasãu 'ga rog ipe 'gã nekaa.

—Ma'ape te 'gã nekoi?— 'jau 'gã Jasãu 'ga upe. —Ma'ape te 'gã na'e? Ere 'gã mũ'jãu oree— 'jau 'gã wafukaita Jasãu 'ga upe.

A'ere Jasãu 'ga 'i:

—Nitywi futari 'gã 'au— 'jau etee Jasãu 'ga 'gã nupe.

⁶ A'eramũ 'gã Jasãu 'ga etee ipyyka erawau. 'Ga pytuna 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee erawau o'wyrriara 'gã nupe.

'Gã nerawau 'gã neruafukaita erekou:

—Ekoay kũima'e 'gã amũ mama'e tywerete apou akou jane'wyr ipe. Kwe pe 'gã oi amunawa moyka, mama'e tywera apou akou. A'ere 'ã 'awamũ 'gã nuri jane'wyr ipe mama'e tywera apou nũ.

⁷ Jasãu 'ga futat mama'e tywera mome'wara 'gã wereko oje'wyr ipe— 'jau 'gã wafukaita 'gã nerawau. —“NaSesa 'ga rũi pẽ'wyrararetea”, e'i 'gã oree ai'i. “Jejui 'ga te pẽ'wyrara”, e'i 'gã oree ai'i— 'jau futatee 'gã Jasãu 'ga rerawau erekou eruafukaita o'wyrara 'ga upe.

⁸ A'e renupawe 'wyrara 'gã amara'neramũ. Peu ajatyka ma'e 'gã nanẽ amara'neramũ nũ.

⁹ A'erauwe 'wyrara 'gã oje'ega Jasãu 'ga upe 'ga pytuna 'gã netee:

—Pe'je ajee ka'aranũũ pe mua oree, pejejewi ore paira repyamũ. A'ere tepeo 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã ka'aranũũ monou 'gã nupe ojemepyau. A'erauwe 'gã poiri 'gã nui, 'gã monoukaa.

¹⁰ Awau opytunaiwamũ. A'erauwe Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'egi Paulo 'ga upe, Silasi 'ga retee:

—Pe'je pejewau 'aw awi, ore'wyr awi— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe 'gã 'gã monoi Pereja 'jawa amunaw ipe ojewi.

Owaẽma ypy we 'gã awau judeu 'gã jatykaaw ipe. A'erauwe Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

¹¹ Peuwara 'gã naTesarũn ipewara 'gã 'jawe rũi. 'Gã wapyaka etee ajemogyau ee. Kwaiwete 'gã ajatykau 'ga je'ega renupa. Paulo 'ga porogytapaw ire 'gã ka'arana pypekau esaka. Ymã te Janeruwarete 'ga ka'arana kwasiarukari oje'eg are rakue. Aipo ka'arana pypekau esaka.

—A'jea futat te Paulo 'ga 'ga je'ega mome'ui? Naani te ra'u nũ?— 'jau 'gã.

A'erauwe 'gã ka'arana pypekai esaka.

—A'jea futat ra'e nũ'ũ. A'jea futat 'ga 'ga je'eg imũ etee futat imome'ui ra'e. Sã'ã 'awamũ 'ga je'ega ruwa ka'aran are— 'jau 'gã imome'wau ajaupe.

¹² A'erauwe futat 'gã Paulo 'ga je'ega rerowiari ka'arana resag ire.

A'eramũ kwaiwete grego 'gã Jejui 'ga rerowiaa. Ka'aranũũ kwai ma'e kũjã 'gã nanẽ 'ga rerowiaa kwaiwete nũ.

¹³ Poje judeu 'gã, Tesarũn ipewara 'gã, 'gã nera renupa.

—Pereja 'jaw ipe 'gã oi akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe nũ— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã awau 'gã newiri nũ. A'eramũ 'gã peuwara 'gã mamara'neukaa 'gã nee nũ.

—O'meramũ 'gã 'i. Oporogyta 'me te 'gã akou— 'jau 'gã awau peuwara 'gã nupe.

A'eramũ peuwara 'gã teewi oje'egayau Paulo 'ga upe nũ, 'ga juka are afuweramũ nũ.

¹⁴ 'Gã newiri 'gã nuramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã Paulo 'ga monou ojewi.

—Ere ewau ore wi. Emỹemỹi'ĩ ewau— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga oi ojetee futat 'ga awau. 'Ga pytuna 'gã nooi 'ga rupi. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee opytau akou peu futat.

¹⁵ Peuwara 'gã amũ ete awau Paulo 'ga rupi 'ga irũnamũ. 'Y rupi 'gã 'ga rerawau 'ga rejaa Atenasi 'jawa amunaw ipe.

A'eramũ Paulo 'ga oje'ega monou opytuna 'gã nupe, Pereja 'jaw ipe opyta ma'efera 'gã nupe:

—“Kamēsĩete ki pejot je rewiri, e'i 'ga pẽ nupe ai'i”, pe'je ki 'gã nupe jee— 'jau Paulo 'ga oje'ega rerawaukaa 'gã nupe.

—A'eramũ Paulo 'ga rerawarera 'gã ojewya 'ua Pereja 'jaw ipe nũ. 'Ga rerawarera 'gã 'ua oje'ega Paulo 'ga pytuna 'gã nupe: “Kamẽsiete ki pejot je rewiri”, e'i 'ga pẽ nupe— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'erauwe opyta ma'efera 'gã awau Paulo 'ga rewiri nũ.

¹⁶ Atenasi pe Paulo 'ga akou opytuna 'gã nape-saka. Opytuna 'gã nura poromukuran 'ga akou amunawa momyrũmũ. Peu maira'me a'agawa re-saka. Kwaiwete maira'me a'agawa aipoa amunaw ipe. A'eramũ Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Maira'me a'agawa etee pa 'gã wapo ra'e. Nokwaawi pa 'gã Jarejuwarete 'ga ra'e”, 'jau 'ga ojeupe u'arasigamũ akou 'gã nee, maira'me a'agawa apoara 'gã nee.

¹⁷ Poje Paulo 'ga awau judeu 'gã jatykaawa pype Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Kwaiwete judeu 'gã awau peu Jarejuwarete 'ga upe oporogytau. Judeue'ema 'gã nanẽ awau nũ. Judeue'ema 'gã agawewi. A'etea 'gã 'ga rerowiaa judeu 'gã 'jawe. A'eramũ 'gã juejue 'ga mome'u renupa.

Pe awi uẽm ire Paulo 'ga awau oporogytau 'gã amunawarete pyter ipe ajemogy tee ma'e 'gã nupe.

¹⁸ Ojemu'e ma'efera 'gã nupe Paulo 'ga awau Jejui 'ga mome'wau. Epikureu 'gã nupe, Estoiku 'gã nupe nanẽ imome'wau nũ.

—Jejui 'ga oferap rai'i nũ, amanũ re nũ— 'jau 'ga u'ama imome'wau ojemu'e ma'efera 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'jau:

—Ma'eramũ 'ga ma'ja mome'wau janee ki 'ei?— 'jau aipo 'gã ajaupe.

—Tee. Maira mũ futat nipo aipo 'ga wemiesaga omome'u janee nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

19 A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau ajatykaaw ipe. Areopagu 'jaw ipe 'gã 'ga rerawau.

—Ere ajee iruukwe peu orejatykaaw ipe 'ũ— 'jau i'akwaap ma'e 'gã Paulo 'ga upe.

A'eramũ 'gã Paulo 'ga rerawau.

20 —Ejemikwaawa emome'upap oree ki 'ei. Norokwaawi we ore aipoa ki 'ei. Maran gatu te aipo ra'e a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga porogytai 'gã nupe.

21 Namutat peuwara 'gã wapyakau ajemogyau morogyta yau are ra'e jepi. A'eramũ 'gã Paulo 'ga je'eg are oporenuwiweramũ.

—Soo 'ga porogyta yau renupa— 'jau 'gã ajaupe.

22-23 'Gã jatykaaw ipe owaẽm ire Paulo 'ga awau afu'ama oporogytau 'gã nupe.

—Kwaiwete te pẽmaira a'agawa. Kwaiwete te je maira a'agawa resagi tekou teamunawupaw ipe ai'i. “Maira a'agawa 'gã afutat nanimenime”, a'e je tejeupe tewau tekou kwe pe amunawa py-terimũ esaka tekou ai'i. A'ere pẽẽ ajepeja ita mojewake'emawe. “Aga ita ore aramu'am or-eremikwaawe'ema maira upe”, 'jau 'upa ita are ojekwasiaa— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —'Ga 'ã a'jea futat nepekwaawi we. Je ete te 'ã 'ga okwaap. A'eramũ je 'awamũ 'ga mome'wau pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga u'ama 'gã nupe.

—'Ga 'ã Janeruwaretea te. 'Ga te 'ã mama'ea wapo rakue.

24 Ywya 'ã 'ga iapou rakue. Ywy pewara 'ã 'ga iapou rakue. Ywaga 'ga 'ã iapou rakue. 'Ga te 'ã mama'e jararetea— 'jau 'ga 'gã nupe. —Na'oga pype rũi 'ga rekoi. Naeremiapofera pype rũi 'ga rekoi.

²⁵ Nitywi 'ga remifutara mũ mama'ea. 'Ga te 'ã mama'e wapo rakue. A'eramũ 'ga remifutara otywe'emamũ. 'Ga futat te 'ã ae apou rakue. 'Ga futat 'ã ae momytupoa 'agamũ rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁶ —Majepei'i etee futat 'ga 'ã kũima'e 'ga apou rakue. A'e 'ga juapyrera futat 'agamũ ojemomytun— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe imome'wau. —Ae ypy juapyrera te 'ã ajemogy 'agamũ. 'Awamũ te aje 'ã ae jemogyi okwasi'wasi'wau. 'Y amutee are 'ga 'gã monou 'gã mogyau 'gã mokwasi'wasi'wau— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

—Ae'aawera we futat 'ga okwaap. “Awamũ futat nipo 'gã amũ 'ari”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina — 'jau 'ga 'gã nupe. —“Anure 'gã amũ tamogyukat 'jau”, 'jau 'ga 'ũina. 'Ga 'ã jane juejue jane kwaapa, jane 'are'emauwe 'ga jane'aawa kwaapa. Jane manũawa nanẽ 'ga ikwaapa nũ— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁷ —Ojee aeporokwaawiweramũ 'ga ojekwaawukaa jane upe. Takwaap Jarejuwarete 'ga 'jau 'jara 'gã nupe 'ga ojekwaawukaa.

²⁸ Namuku rũi futat 'ga rekoi ae wi. Muku ae wi 'ga reko re amunipo 'ã ae papawi— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga jejukai ae ree. A'eramũ ae opapape'ema— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã pẽypy 'gã amũ ka'arana pe kwasiari inuga rakue: “Jane juejue 'ga ra'yra”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga pẽ nupe rakue— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁹ —A'ere 'ã pẽẽ maira a'agawa etee peapo. Maira a'agawa ra'yra nipo pẽẽ? Naani. Janeruwarete 'ga namaira a'agawa 'jawe rũi.

Pěě 'ã maira a'agawa etee iapou pejejeupe. A'ere nanarũi Janeruwarete 'ga. Janeruwarete 'ga te 'ã nae rũi wapo rakue. Okoeteete ma'e 'ga. Ojetee futat 'ga jeuwi rakue.

³⁰ Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga ae resagi ete mama'e tywera aporamũ rakue. “Too. Nia'wyrui 'gã. A'ere 'gã je kwaawe'ema te 'gã nerekoï. A'eramũ je 'gã momape'ema ra'ne”, 'jau 'ga ojeupe 'ũina rakue. Ymã te aipoa rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe u'ama. —A'ere 'ga 'awamũ 'ga je'egi janee: Pepoit pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janee. Najuejue etee futat pejepoia pejetywer awi, 'jau 'ga 'ã janee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

³¹ —Wemifutara 'ara rupi etee futat nipo Janeruwarete 'ga ae momapa. 'Awamũ te aje 'ga 'ã kũima'e 'ga amũ muri imogou ae upe. A'e 'ga kũima'e 'ga ae kwaap katu katu akou. Anure nipo 'ga ae majatykau wowase. Werowiamũ etee futat 'ga ae mogyau ojeypyri nipo. Werowiare'ema 'gã 'ga imonou etee mama'eukwaawa rapyaw ipe. 'Ga futat poromũ, Jejujamũ. A'e 'ga futat 'ut amanũmũ 'au jane pyri rakue. A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi etee rai'i nũ. A'jea futat aipoa. A'je'em ire amunipo 'ã 'ga nomoferawi futari 'ga rai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

³² A'e renupawe kũima'e 'gã amũ 'ga jaita etee.

—Kuu. Manamũ tee aereumera ferawi 'i nũ'ũ. Naenuwi pa je aereumeramũ oferaw etee nũ 'ea jepi nũ— 'jau 'gã 'ga rerekoemãu.

A'ere amumera 'gã jemogyi etee futat 'ga renupa, 'ga jaite'ema futat. A'eramũ 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Anure tereporogytau'jap oreo 'jau nũ. Taru-enup katu katu 'jau— 'jau 'gã 'ga upe.

³³ 'Gã nupe oporogytapaw ire Paulo 'ga awau 'gã nui.

³⁴ A'ere amumera 'gã amũ nekoi Jejui 'ga rerowiaaramũ. Jejui 'ga rerowiaara 'ga amũ rera Dionisio. Ojemu'e ma'efera 'ga. Kũjã ãẽ nanẽ 'ga rerowiaa nũ. ãẽ rera Damarisi. 'Gã amũ nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ.

18

¹ A'e awi Paulo 'ga awau, Atenasi 'jaw awi. Korĩtu pe 'ga awau nũ.

² A'e pe owaẽma Paulo 'ga Akira 'ga rekoaa. Põtu ywy pewarera 'ga poromũ Akiraramũ. 'Ga remireko Prisira ãẽ. 'Awamue 'gã 'ua ajakawau Roma 'jaw awi. Itari ywy pewarera 'gã futat 'wyr-iararete 'ga, Krautiu 'ga 'gã mua:

—Pe'je pejewau 'aw awi, Roma awi— 'jau peuwara 'gã 'wyrara 'ga 'gã nupe. —Judeuramũ pejewaupap— 'jau 'ga judeu 'gã nupe.

Roma pewarera 'gã 'ga imonou pe awi. A'eramũ Akira 'ga awau Korĩtu pe ajakawau wemireko ãẽ retee. Wyra pirera roga apoara Akira 'ga.

³ Peu Paulo 'ga awau 'gã nekoaa. Paulo 'ga nanẽ taityoga apoara nũ. A'eramũ Paulo 'ga awau oporogytau 'gã nupe. A'eramũ Paulo 'ga a'e pe futat akou opytau 'gã pyri. Wyra pirera roga apou 'gã pyri ime'ega ka'aranũ are.

⁴ Morowykye'ema rupi Paulo 'ga awau oporogytau judeu 'gã jatykaawa pype ajatyka ma'e 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau Paulo 'ga awau imome'wau 'gã nupe, judeu 'gã nupe, grego 'gã nupe 'jau.

⁵ Ojetee'i futat Paulo 'ga akou poromũ peu. Poje 'ga pytuna 'gã 'ua. Silasi 'ga Timoteo 'ga retee owaẽma 'ga upe.

Opytuna 'gã nurauwe 'ga opoia taityoga apo awi. A'eramũ futat 'ga akou Jejui 'ga mome'wau etee peuwara 'gã nupe nũ, opytuna 'gã netee nũ:

—Jejui 'ga futat Jarejuwarete 'ga remimurera— 'jau 'gã judeu 'gã nupe, 'gã mu'jau Kristu 'ga ree.

A'eramũ futat Paulo 'ga niojeri Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau Paulo 'ga akou wojere'emamũ futat 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁶ A'ere 'gã nuerowiari etee 'ga.

—O'meramũ 'ga 'i akou— 'jau etee judeu 'gã Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ.

Paulo 'ga 'gã ikurapa. A'eramũ Paulo 'ga amara'neramũ judeu 'gã nee. A'eramũ futat 'ga waity patukatukau waity tuwyrera mototoka, amara'ne resaukaa 'gã nupe.

—Jejui 'ga je 'ã amome'u pẽ nupe numiamũ. A'ere 'ã neperowiari ete 'ga. A'eramũ je 'awamũ tewau pẽ nui. Judeue'ema 'gã nupe etee je oi Jejui 'ga mome'wau nũ— 'jau 'ga waity patukatukau. —“Paulo 'ga ore monou mama'eukwaawa rapyaw ipe”, pe'je kasi jee ne. Pẽẽ futat te 'ã pẽwet— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

⁷ Awau 'gã nui. Judeue'ema 'ga rog ipe awau ojejyita. Tisiu Justo 'ga rog ipe awau. Jarejuwarete 'ga 'ga werowiat. Aipo kũima'e 'ga roga 'ũina judeu 'gã jatykaawa yse pe futat. A'eramũ 'ga awau peu.

'Ga roga pype 'ga akou Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe.

⁸ A'eramũ judeu 'gã jatykaawa raarana 'ga Jejui 'ga rerowiaa, Krisipu 'ga 'ga rerowiaa opytuna 'gã netee. Tekotee 'gã nanē 'ga rerowiaa ajemogyau. A'eramũ 'gã ojepymĩãukaa 'y pe 'gã nupe.

⁹ Ypytunimũ Janejararete 'ga ojesaukaa oporo-gytau Paulo 'ga upe:

—Ere je mome'wau ekou ekyjawe'em futat.

¹⁰ Je ako ene pyri. A'eramũ ene efuwepawe'emamũ futat ekou je mome'wau 'gã nupe. A'eramũ je ene rerekou tywerukare'ema 'gã nupe. Kwaiwete te 'ã je rerowiaara 'gã 'au—'jau Jejui 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe.

¹¹ A'eramũ futat Paulo 'ga akou aipo 'ga 'wyr ipe etee futat Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe. Majepeja te kwara mu'aa. Ajepeja rupi 'ga akou nũ. Awau 'ga kwara 'aramũ uẽma 'gã nui.

¹² 'Wyriar yau ruramũ judeu 'gã ajatykau. A'eramũ futat Paulo 'ga pyyka 'ga rerawau Gariu 'ga upe, 'wyriar yau upe 'ga rerawau. Akaja ywy pewara 'gã nupe 'wyriaramũ akou.

¹³ —Ko 'ga kũima'e 'ga 'ut ore mu'jau Jarejuwarete 'ga je'eg are numiamũ— 'jau 'gã 'ga rerawau 'wyriara upe. —A'ere 'ga naMoisesi 'ga remikwasiarera 'jawe rũi imome'ui oree— 'jau 'gã 'ga upe. —O'meramũ te 'ga 'i akou. Wapo ekoete 'ga akou— 'jau 'gã 'ga rerawau 'wyriara upe imome'wau.

¹⁴⁻¹⁵ Paulo 'ga oje'egaramet 'wyriara 'ga upe. A'ere 'wyriara 'ga je'egi erujewi. A'eramũ Paulo 'ga oje'ege'ema.

—Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã je apyakai pēje'eg are. A'ere 'ã 'ga naani. Nuapoi futari 'ga mama'e tywera. Pēē 'ã judeua. Pēē noko ako pejamue ekoete jepi. Pejejemiapo are miamū pejejamueu jepi. A'eramū je teapyakawe'em futat pē nee. Je 'ã romanūa. Pē'wyriaramū futat je rekoi. A'eramū je pēnemiapo are teapyakawe'em. Najukai 'ga 'ga amū. Nakurawi 'ga 'ga amū. 'Wyriararetea 'ga miamū 'ga nakurawi. Namama'e tywera rūi futat 'ga wapo. A'eramū je teapyakawe'em pē nee— 'jau etee 'wyriara 'ga 'ga nupe.

¹⁶ A'erauwe 'wyriara 'ga 'gã mū'jāu ojewi.

—Pe'je pejewau peje'jāu je wi— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga 'gã mū'ēukaa ojewi.

¹⁷ A'eramū 'gã awau amara'neramū akou. 'Gã mara'nea 'gã nerekou. A'eramū futat 'gã ajatykaawa raarana 'ga, Sostenesi 'ga ppyka 'ga nupānupāu ekoete futat. 'Wyriara 'ga, Gariu 'ga 'gã nesaka agawewi futat. A'ere 'ga rekoi esakare'ema 'jawe etee futat.

¹⁸ Korītu pe Paulo 'ga akou namutamutat. Poje 'ga awau aipo awi. Sēkreja 'jaw ipe 'ga awau, aipo awi. Akira 'ga awau 'ga rupi, wemireko ēē retee. Awau 'gã owaēma Sēkreja 'jaw ipe. Peu wekwaw ipe Paulo 'ga ojeapina. Ojemuapesīpesīga futat.

—Nan nipo je iapoi enee— 'jau 'ga Jarejuwarete 'ga upe rai'i.

U'eawer imū iapo re 'ga ojeapina.

A'ere 'gã awau u'aa yaruu pype nū. Awau 'gã oyaapa. Awau 'gã owaēma.

19 Efesu pe awau owaēma ojekoka. Peu futat 'gã ũ'jãu. Peu futat Akira 'ga opytau Paulo 'ga wi wemireko eẽ retee.

Oo enune Paulo 'ga awau judeu 'ga jatykaaw ipe Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga remimurera— 'jau 'ga awau 'gã nupe.

A'ere 'gã nuerowiari 'ga. A'eramũ 'gã ajamueu ee.

20 A'eramũ peuwara 'gã 'jau 'ga upe:

—'Au epyta ore pyri nũ'ũ— 'jau 'gã.

—Tee nũ'ũ. Napytaa'uweri je nũ'ũ.

21 Anure te nipo je ruri tejewya nũ. Jarejuwarete 'ga temuramũ tejewya pẽ pyri nũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau 'gã nui. Awau u'aa yar ipe nũ. Pe awi awau oyaapa. Awau 'ga 'y owajara katy oyaapa.

22 Sesaria pe 'ga awau ojekoka. Pe awi 'ga awau ywyrì. Awau 'ga owaēma Jerusareg ipe. Owaēma ypy we Paulo 'ga awau oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. 'Gã nupe oporogytapaw ire 'ga awau nũ. ãtioki pe awau nũ, Siria ywy pe 'up ma'e pe nũ.

23 A'e pe 'ga awau opytawaipa. Kamẽsiete 'ga awau a'e awi nũ. Awau 'ga Garasi ywy raapa awau, Frigia ywy raapa. Mĩmera wemiaawa ywy pe Paulo 'ga awau akou oporogytau Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe.

—Pe'je pejemogyau 'ga rerowiaa. Pepoit futat kasi 'ga wi ne— 'jau 'ga awau akou oporogytau 'gã nupe. —Pejegyjawe'em futat pejemogyau— 'jau 'ga akou 'gã nupe.

24 Kwe pe Paulo 'ga oo 'ga rekoramũ judeu 'ga amũ awau Efesu 'jawa amunaw ipe akou. Aporu 'ga awau akou Efesu pe. Aresãri 'jaw ipe u'at ma'efera 'ga poromũ.

25 'Ga ojemu'e Jarejuwarete 'ga porogytafer are rakue. 'Ga omome'u esage 'ga je'ega 'gã nupe. A'eramũ 'ga awau akou wemikwaawa etee imome'wau 'gã nupe. Jejui 'ga 'ga ikwaapa futat numiamũ. A'ere 'ga Juã Batista 'ga porogytafera etee ikwaawi. Juã 'ga ae pymĩ 'y pe rakue. 'Ga porogytafera etee futat 'ga ikwaapa. 'Ga remi-mome'ufera etee 'ga ikwaapa akou.

26 A'erauwe 'ga oi judeu 'gã jatykaaw ipe imome'wau 'gã nupe. A'jeteetewi 'ga 'ga mome'wau numiamũ. A'ere 'ga nokwaapawi. A'ea 'ga imome'u 'ga 'amamũ Akira 'ga 'ga renupa. A'erauwe 'ga oje'ega wemireko ãẽ upe:

—Okwaap futat 'ga numiamũ. A'jeteetewi 'ga porogytai numiamũ ã. A'ere 'ga nokwaapawi katu we ra'e. Siroo 'ga jarejepyri nũ ã, 'gã mu'jaupap Jejui 'ga porogyta are nũ ã— 'jau Akira 'ga wemireko ãẽ upe.

—Nai'i. Siroo futat jane kãã— 'jau ãẽ 'ga upe.

A'erauwe Akira 'ga oje'ega 'ga upe:

—Ere ejua ore rupi. Siroo ene oroje'wyr ipe, ene mu'jau Jejui 'ga ree 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'eramũ 'ga akou ojemu'jaukaa Akira 'ga upe.

27 Omu'e re Aporu 'ga awau Akaja ywy pe. “Too Akaja ywy pe 'jau kwy”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ 'ga awau akou.

'Ga o enunewe 'ga mu'eawer ipewarera 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Pejejuka esage ki 'ga ree”, 'jau 'gã ka'arana monou ikwasiaa ajaupe.

“Jane 'jawe futat 'ga. Jejui 'ga rerowiaaramũ 'ga rekoi.

A'eramũ pẽẽ pejejejukau 'ga ree”,
'jau 'gã imonou, ajaupe ikwasiaa.

²⁸ Owaẽmawe 'ga awau judeu 'gã pyri Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Ymã te 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã ka'arana kwasiari inuga Jarejuwarete 'ga remimurama 'ga ree rakue— 'jau Aporu 'ga oporogytau 'gã nupe. —Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera. Jejui 'ga futat 'ã jane katu'okara— 'jau 'ga judeu 'gã nupe oporogytau.

Aipo pyu 'ga 'gã moje'egawarũukare'ema futat.

19

Efesu pe Paulo 'ga rekoawet

¹ Korĩtu pe Aporu 'ga rekoramũ Paulo 'ga awau akou ywryi. Awau 'ga owaẽma Efesu pe. Peu owaẽm ire Paulo 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa.

² A'eramũ Paulo 'ga oporonupa Jarejuwarete 'ga 'Agesage are 'gã nupe:

—Amut te Janeruwarete 'ga U'agesagea pẽ nupe rai'i? Jejui 'ga pẽẽ erowiar ire rai'i?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Tee. Naani nũ'ũ. Norokwaawi we te 'ã ore nanuara. A'eramũ ore 'ga orojeupe imura kwaape'ema nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

³ —Awỹja iapoawer imũ ajee pejepymĩukat 'y pe 'gã nupe rai'i ki 'ei?— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

—Juã Batista 'ga remiapofer imũ tee 'ga ore pymĩ 'y pe ai'i nũ'ũ— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

⁴—A'jea futat Juã 'ga oi 'gã pymĩãu. Otywer awi 'gã poiramũ 'ga 'gã pymĩãu akou rai'i. A'ere 'ã Juã 'ga 'i rai'i: “Kũima'e 'ga amũ 'ut je rewiri”, 'jau 'ga Israeu juapyrera 'gã nupe rai'i. “A'e 'ga kũima'e 'ga ki perowiat”, 'jau 'ga 'ã 'gã nupe rai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau. —A'e 'ga kũima'e 'ga rera Jejuĩ— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

⁵A'e renupawe 'gã 'jau 'gã nupe:

—Awamũ ore Jejuĩ 'ga rerowiaaramũ juejue futat. Jejuĩ 'ga orejara— 'jau 'gã 'ga upe.

A'eramũ 'ga 'gã nerawau 'gã pymĩãukaa 'y pe Jejuĩ 'ga rer imũ.

⁶'Gã pymĩ re Paulo 'ga opo monou 'gã apyte'rarimũ. A'erauwe Janeruwarete 'ga 'Agesage 'ua osou 'gã nupe. Ojepype ise ypyrauwe 'gã oje'eg amuteeramũ. Janeruwarete 'ga tee 'gã wereko poromũ 'gã moje'eg amuteeu ojekwaawukaa 'gã nupe a'eramũ futat. A'eramũ 'gã akou Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

⁷Kwaiwete te kũima'e 'gã. Tusi te 'gã pytuna.

⁸Peu Paulo 'ga muapyra jay moka'jama akou 'gã pype, Jejuĩ 'ga mome'wau 'gã nupe. Judeu 'gã jatykaawa pype 'ga Jejuĩ 'ga mome'wau 'gã nupe. Okyjawe'em oporogytau 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wau 'gã nupe.

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga oje'ega muri janee rakue. “Anure nipo je tejemipyyrũmera 'ga monoi pẽ nupe, pẽnemiapesagera 'ga monoi pẽ nupe”, 'jau 'ga 'ũina janee rakue— 'jau Paulo 'ga imome'wau u'ama 'gã nupe. —A'eferupi tee 'ga 'ã 'awamũ 'ga

muri futari imogou janee. 'Ga rera 'ã Jeju. 'Ga 'ã ae katu'ok werowiarãmũ— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

⁹ Aipo 'eramũ amumera 'gã 'ga rerowiare'ema. Niporenuwiweri 'gã 'ga ree.

—Awÿja sipo ajee poromũ Jejujamũ? Nia'wuri nipo 'ga rerowiaara— 'jau 'ga rerowiare'ema 'gã 'ga rerowiaara 'gã nowase.

Aipo 'eramũ Paulo 'ga oje'ega Jeju 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Pe'je iruukwe 'gã nui. Nuerowiari futari 'gã na'e— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã awau 'gã jatykaaw awi. Awau 'gã moromu'jawa 'og ipe. Tiranu 'ga peuwara 'gã mu'jara. Moromu'jawa 'og ipe 'ga awau 'gã mu'jau wojere'emamũ futat. Ai'iwe nũ, ai'iwe nũ, ai'iwe nũ 'jau 'ga awau Jeju 'ga mome'wau 'gã nupe, 'gã mu'jau 'ga ree.

¹⁰ Mukũja kwara Paulo 'ga imu'aa peu, 'gã mu'jau akou. A'eramũ Asia ywy pewara 'gã najuejue etee futat 'ga porogyta renupa. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã 'jau. Tesirũmera 'gã we futat 'ga porogyta renupa.

Sewa 'ga ra'yra 'gã

¹¹ A'ere Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe. A'eramũ aeremiapoe'ema apoukaa Paulo 'ga upe.

¹² A'eramũ 'gã amũ 'ua Paulo 'ga raity pe upe, taity peme'ri upe. A'erauwe 'gã erooi ipypiraa ojero'wu ma'e 'gã karuara 'arimũ ipypiraa. A'erauwe 'gã ojekatu'oka. Mama'eukwaawa rerekwara 'gã 'arimũ nanẽ 'gã erawau nũ. Tok ipypekau'i erawau inuga 'gã 'arimũ. A'erauwe

mama'eukwaawa opoia 'gã nui. Janeruwarete 'ga opãjẽ mua Paulo 'ga upe poromũ iapoukaa 'ga upe.

¹³⁻¹⁴ A'eramũ judeu 'gã amũ nanẽ awau ekoete akou kwe pe. “Mama'eukwaawa simoit 'gã nui Jejui 'ga rer imũ 'jau”, 'jau ajaupe numiamũ. Sete 'gã pytuna. Sewa 'ga ra'yra 'gã. Mainana 'wyriara 'ga futat Sewa 'ga. 'Ga ra'yra 'gã poromũ oje'eg ekoete Jejui 'ga rer imũ mama'eukwaawa upe.

—Paulo 'ga oo Jejui 'ga mome'wau oree jepi. A'eramũ ore Paulo 'ga remimome'ufera 'ga rer imũ oroje'ega pẽ nupe: Pe'je pejejepe'au 'gã nui—'jau 'gã mama'eukwaawa upe.

¹⁵ A'ere mama'eukwaawa je'egi etee 'gã nupe:

—Jejui 'ga ore orokwaap. Paulo 'ga nanẽ ore ikwaapa nũ. A'ere ore pẽẽ norokwaawi—'jau mama'eukwaawa 'gã nupe. —Awỹja te pẽẽ? NaJejui 'ga rerowiaara rũi pẽẽ—'jau etee mama'eukwaawa 'gã nupe.

¹⁶ A'eramũ mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã pyyka. A'eramũ futat 'gã nupãnupãnupãu 'gã naity monoronoroka. A'eramũ 'gã oka'jama jui. Typ. 'Gã ujãna jui. 'Gã muayrũyrũmũ etee 'gã monou, mama'eukwaawa ojeupe 'gã je'egamũ.

¹⁷ A'e renuw ypyrauwe Efesu pewara 'gã okyjau ajemogyau.

—Peenup te Sewa 'ga ra'yra 'gã nera?—'jau 'gã ajaupe. —Jejui 'ga rer imũ 'gã je'eg ekoetei mama'eukwaawa upe 'ea? A'ere mama'eukwaawa rerekwara 'ga 'gã naity monoronorogi etee 'gã nui 'gã nupãnupãu etee 'ea rai'i. Noje'eg ekoetei ae 'ga rer imũ—'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ taetu 'gã okyjau Jejui 'ga rer imũ oje'eg ekoete awi. Judeu 'gã, judeue'ema 'gã netee okyjau ajemogyau nũ.

¹⁸ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã 'ua oje-mome'wau Paulo 'ga upe, kwaiwete.

—Ymã te noko oretyweramũ ikue 'ja. Mama'e tywera etee ore iapou ikue. A'ere ore 'awamũ ore poiri orotywera apo awi. Aruerowiar ore Jejui 'ga 'awamũ arajemogyau— 'jau 'gã 'ua ojemome'wau Paulo 'ga upe.

Peuwara 'gã nowase futat 'gã ojemome'wau.

¹⁹ Kwaiwete pãjẽa nanẽ Jejui 'ga rerowiaa nũ. A'e 'gã futat awau ka'arana upe. Aipo ka'arana mama'e tywer are 'gã mu'jau. A'ere 'gã poiri mama'e tywera apo awi. A'eramũ 'gã ka'arana rerua imajatykau iapypyrãmũ. Mama'e tywer are amueawera rerua imono'oga.

A'ere 'gã tata monygi ipype. Fu iapyau in-uga. Iapy re 'gã imomyawera repy mojoyrãmũ. Ka'arana repya sãkwẽta miu ita 'ywope'ia. A'etea 'gã naeawyrũi futari oka'aranũũ momyawer are.

²⁰ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã awau oje-momytuna ajemogyau. Kwaiwete te pãjẽ 'gã Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã mama'e tywera apo awi opoia. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã imok-wasi'wau imome'wau ajaupe.

Aipo renupawe kwaiwete 'gã Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ futat 'gã Jejui 'ga je'ega mokwasi'wau. Amunawa moymoyka. A'eramũ futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ojemomytuna kwaiwete.

Efesu pewara 'gã mara'neawet

²¹ A'ere Paulo 'ga 'ũina wea'aramũ. “Marupi te je oi tekou nũ?” 'jau 'ga 'ũina. Ojeupe tee futat oporogytau. “Masetoni ywy raapa pa je oi tekou kwy. Akaja pyu 'jau tewau kwy. A'e awi futat tewau Jerusareg ipe tewaẽma 'jau kwy. Jerusareg ipe tekoteko'i re tewau Roma pe 'jau kwy”, 'jau 'ga 'ũina wea'aramũ ojetee futat. Oo enune 'ga 'ũina wea'aramũ ee nũ.

²² A'eramũ 'ga ojekoty'aawa 'gã na'ne imonou wenune.

—Pe'je iruukwe pejewau je renune Masetoni ywy pe— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga pytuna 'gã oi, Timoteo 'ga Erasto 'ga retee.

—'Au je rekoi ra'ne. Anure too pẽ newiri 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga peu akou.

²³⁻²⁴ Peu 'ga rekwaw ipe 'gã amũ amara'neramũ Paulo 'ga ree. Demetriu 'ga amara'neramũ 'ga ree. Prata 'jawa apoara 'ga poromũ Demetriuramũ. Ita enyfu'gi are oporowyky ma'e 'ga. A'eramũ 'ga futat 'o'gi'i apou. Maira'me a'agawa roga 'jawewara 'ga iapou. Diana 'jawa 'gã maira.

Ojeupe Paulo 'ga Jejui 'ga mome'uramũ aipo amunawa pewara 'gã amũ Jejui 'ga rerowiaa. A'eramũ 'gã a'eramũ opoia omaira rerowiar awi, Diana 'jawa rerowiar awi. A'eramũ 'gã maira a'agawa ro'gi mure'ema ojeupe. A'eramũ 'o'gi'i apoara 'ga, Demetriu 'ga amara'neramũ Paulo 'ga ree.

²⁵ A'erauwe 'ga iapoara 'gã majatykau imua. A'eramũ 'ga oporogytau 'gã nupe:

—Paulo 'ga 'ã jane porowykya nuapoukaru'jawi janee. Jane moka'aranũũukare'ema nipo 'ã

'awamũ. Mama'e tywerete are 'ga 'auwara 'gã mu'ei.

²⁶ “Naeremiapoa rõi Janeruwarete 'ga”, e'i 'ã Paulo 'ga 'gã nupe. 'Agamũ maira a'agawa ro'gi'i murukare'ema 'gã nupe jane wi. “Jarejuwarete 'ga te perowiat, Jejui 'ga retee”, 'jau 'ã Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. A'eramũ 'gã opoia kwaiwete Diana rerowiar awi. A'eramũ 'gã Jejui 'ga etee futat erowiaa ajemogyau kwaiwete. Ymã we 'ã 'auwara 'gã Asia ywy pewara 'gã netee Diana rerowiar ajemogyau kwaiwete rakue. A'ere 'ã 'awamũ Paulo 'ga ruri 'au 'gã mu'jau omair are—'jau 'ga 'gã nupe. —Mama'e tywerete are te 'ga 'gã mu'ei akou.

²⁷ Najuejue te 'ã jane jaremaira muorypa jepi. Ipojeupawuu ma'e futat ãẽ jepi. A'ere 'awamũ 'gã poipawi ãẽ wi. Nuerowiaru'jawi 'gã Diana ãẽ 'awamũ— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe. — Namuru'jawi 'gã 'awamũ 'o'gi'ia jane wi. Jane moka'aranũukare'ema nipo 'ã 'awamũ. Opoipap 'gã 'awamũ jui— 'jau Demetriu 'ga 'gã nupe.

²⁸ A'e renupawe imajatykapyrera 'gã amara'neramũ ajemogyau Paulo 'ga ree. A'eramũ futat 'gã wafukaita:

—Efesu pewara jane. Diana futat jane maira!— 'jau 'gã wafukaita ajemogyau.

²⁹ A'e renupawe 'gã nera erooi imuãina amunawa pype. A'eramũ 'gã Paulo 'ga pytuna 'gã pyyka. Mukũja 'gã pyyka. Gaiu 'ga pyyka Aristaku 'ga retee. Kwaiwete 'gã 'gã pyyka 'gã nerawau ajatykaaw ipe nũ.

³⁰ A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Oo je teporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga numiamũ.

A'ere Jejui 'ga rerowiaara 'gã nomonoukari Paulo 'ga.

³¹ 'Wyria'ri 'gã amũ Paulo 'ga jekoty'aawa. A'eramũ 'gã oje'ega monou 'ga upe:

—Ereo kasi ne— 'jau 'gã. —Erese kasi ewau peu 'gã nesaka ne— 'jau 'gã oje'ega monou 'ga upe.

³² A'eramũ 'gã ajatykau kwaiwete 'gã nee. Ojoy-waema ekoete futat 'gã ajemogyau. Ikwaapare'ema 'gã we futat ojoywaema ekoete futat ajemogyau.

³³ A'ere judeu 'gã amũ 'jau Aresãri 'ga upe:

—Ere ewau eporogytau 'gã nupe, 'gã nowase katy a'i kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga opo mowyri 'gã nupe 'gã momika numiamũ. A'ere 'gã 'ga kwaaw ire nuapyakai futari 'ga je'eg are.

³⁴ —Judeu 'ga tee ra'e— 'jau etee 'gã ajaupe.

A'eramũ ojero'waro'wau etee futat wafukaita 'ga upe.

—Efesu pewara futat ore. Diana futat te 'ã ore-maira— 'jau etee 'gã 'ga upe.

Tuas ora poromukuran 'gã ajamueu wafukaita.

³⁵ Poje 'wyriara 'ga remiayuwa 'ga 'ua oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejepika— 'jau 'ga 'ua 'gã nowase.

A'erauwe 'gã opika.

—Aipo peapo awi— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Efesu pewaramũ jane futat te 'ã najuejue etee futat saje-juka Diana ãã rog are— 'jau 'ga 'gã nupe. —Jane futat 'ã ãã ree ojejuka ma'ea. Aipoa 'ã 'gã najuejue etee ikwaapa— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã opika.

—Ymã te 'ã Diana a'agawa ruri u'aa janee ywag awi rakue. A'e are 'ã jane jejukai najuejue etee futat— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

³⁶ —A'eramũ pẽẽ aipo apowe'em. Najuejue etee futat 'ã jane iapoi. A'eramũ pẽẽ pejepika. Enupa etee pejemogyau— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe.

³⁷ —A'ere 'ã ko 'gã kũima'e 'gã perut ekoete 'au rai'i. Nakurawi agawewi 'gã 'ã janemaira. Namunarũ agawewi 'gã 'ã mama'e are. A'etea 'gã 'ã perut ekoete rai'i— 'jau 'ga oje'ega 'ua 'gã nupe.

³⁸ —Tene Demetriu 'ga oi oporogytau 'wyrriara 'ga upe— 'jau 'ga 'gã nupe. —Maran gatu nipo 'ga mama'e tywera mũ apowe'em 'ga upe rai'i. Tene 'ga oi oporogytau 'ga upe. Nanuara niapoawi 'au— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁹ —'Gã nupe pejeporogytaweramũ pekwap 'wyrriara 'gã nowase tãmẽjẽ pejeporogytau 'gã nupe— 'jau 'ga 'ua 'gã nupe. —Naeporogytaawa rũ te 'ã 'au. A'eramũ pẽẽ pejewau peu 'wyrriara rowase pejeporogytau— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴⁰ —Kasi a'e pe jane'wyrriararete 'ga amara'neramũ jane ree ne— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Imara'ne nipo 'gã je ree. Je ago'o te 'gã”, 'jau nipo 'ga janee— 'jau 'ga 'gã nupe. —“Nafutari 'gã je rena 'wyrriaramũ ojeupe ra'e”, e'i nipo 'gã janee. “Ajepeja 'ga te 'gã afutat 'wyrriaramũ ra'e”, e'i nipo 'ga janee. Ai'i te 'ã pejup pejeafukaita ekoete— 'jau 'ga 'gã nupe.

⁴¹ Aipo 'erauwe 'ga peuwara 'gã mokwasi'wau, 'gã monou 'gã 'wyr ipe nũ. A'eramũ futat 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejeje'wyr ipe nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ futat 'gã awau.

20

Jejui 'ga rerowiaara 'gã nesaka 'ga ataawet

¹ Aipo teepaw ire Paulo 'ga oje'ega monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua 'au. Taporogyta pẽ nupe 'jau—
'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe Jejui 'ga rerowiaara 'gã jatykai 'ga ree kwaiwete.

—Ko je oi tekou pẽ nui. Masetoni ywy pe je oi—
'jau 'ga 'gã nupe. —Tepytuna 'gã newiri je oi. Peu ako je 'gã monoi ai'i. A'eramũ je tewau 'gã newiri—
'jau 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe.

Aipo 'e re 'ga awau 'gã nui opytuna 'gã newiri.

² Awau 'ga Masetoni ywy raapa, awau akou oporogytau amunaw ipewara 'gã nupe. Amunawa moymoyka akou Jejui 'ga mome'wau. A'erauwe futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajemogyau worrywamũ 'ga ree. Paulo 'ga awau akou 'gã mojemogypygykaa Jejui 'ga ree. Kwaiwete te 'gã norywamũ Jejui 'ga ree, 'ga rerowiaa.

—Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne— 'jau Paulo 'ga akou 'gã nupe amunawa moyka.

Kwe pe futat awau akou imome'wau 'gã nupe 'gã maku'iu. Awau Akaja ywy upe owaẽma.

³ Peu 'ga opyttau. Muapyr etee 'ga jay moka'jama. A'eramũ 'ga o'wya Siria ywy pe numiamũ. A'e pype 'ga judeu 'gã ojee miewera renuwi. A'eramũ 'ga awawe'em peu. Ojewya etee 'ga 'ua Masetoni ywy pe nũ.

⁴ A'eramũ peuwara 'gã, Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ 'ua 'ga rupi. Sopatro, Aristaku, Segũtu, Gaio, Timoteo, Tikiku, Trofimũ. Mĩmera 'gã 'ua Paulo 'ga rupi. Sopatro 'ga Pereja pewarera 'ga. Piru 'ga 'ga ruwa. Aristaku 'ga, Segũtu 'ga Tesarũn ipewarera 'gã. Gaio 'ga Teripe pewarera 'ga. Tikiku 'ga, Trofimũ 'ga Asia ywy pewarera 'gã. Mĩmera 'gã 'ua 'ga rupi.

Asia ywy raapa 'gã awau. Awau 'ga owaẽma Firiposi 'jaw ipe. Pe awi 'gã awau Paulo 'ga renune.

⁵ Troate 'jaw ipe 'gã awau. Peu 'gã Paulo 'ga rapesaka.

Firiposi 'jaw ipe Paulo 'ga opytau je retee, Lukaramũ. Firiposi 'jaw ipe ore rekoramũ owaẽma mani'oko'o jopype'ema 'wawa maraka upe. Ikwaw ire ore arawau yaruu pype aru'aa.

⁶ Siku oroser ire orowaẽma Troate 'jaw ipe 'gã nupe. Orojenune oo ma'efera 'gã nekoaa arawau nũ. Majepei tee morowykye'ema magwapa Troate 'jaw ipe arajemogyau.

⁷ Morowykye'ema piara rupi Jejui 'ga rerowiaara 'gã ajatykau 'og ywate pype ore ree. Orojemi'waa ra'ne. Orojemi'wapaw ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Kwet kwet kwet. Morogyta tee'ia miamũ 'ã iporomuku omome'uramũ.

—'Awauwe futat je porogytapawi. Ai'iwe te 'ã je oi nũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

Awau ypyajeaje katu.

⁸ Kwaiwete te 'gã tata mogyi imonyka orojee.

⁹ A'eramũ kunumĩũũ 'ga amũ 'ũina wapyka 'okwar ywate 'arimũ 'ga porogyta renupa. Eutiku 'ga 'ũina wapyka wapykau Paulo 'ga je'eg are. Poje nipo 'ga wopeyamũ. A'eramũ 'ga osea. Paulo 'ga

je'ega 'ga mopeyita. A'eramũ 'ga osea rakue. Poje 'ga awau wopopenamũ 'okwar ywate rupi. Tii too. A'eramũ futat 'ga awau amanũmũ. A'eramũ ajatyka ma'e 'gã awau ojypa 'ga resaka.

—Tÿÿ. Amanũ futat 'ga ra'e nũ'ũ— 'jau 'gã ajaupe.

¹⁰ A'erauwe Paulo 'ga awau ojypa 'ga resaka.

—Pejemuaẽm awi 'ga ree— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'eramũ Paulo 'ga 'ga mana anuruka. A'erauwe 'ga oferapa 'gã nupe.

¹¹ 'Ga feraw ire 'gã ojeupia awau nũ, 'og ywate pype nũ. Ojeupir ire Paulo 'ga mani'oko'o'i ppyka imo'jamo'jau orojee ore moyka. A'eramũ futat ore orojea'aramũ Jejui 'ga manũawer are. A'ere Paulo 'ga oporogytau nũ. Kwet kwet kwet ku'em.

¹² Awau aku'emamũ. A'erauwe 'gã okwasi'wau. Awau 'gã ajemogyau oje'wyr ipe. Amanũ ma'efera 'ga rerawau 'ga 'wyr ipe.

—Ekoay 'ga 'ua u'aa amanũmũ oree ko. 'Okwar ywate rupi 'ga oi u'aa oree ko— 'jau 'gã aipo kunumĩũũ 'ga pytuna 'gã nupe. —A'ere Janeruwarete 'ga 'ga moferawi ko nũ— 'jau 'gã imome'wau 'gã nupe.

A'eramũ 'gã aku'iramũ ajemogyau 'ga ree.

¹³ Ku'emamũ Paulo 'ga oje'ega oree:

—Pe'je iruukwe nũ. Yar ipe pekwap. Je ywyrri too 'jau— 'jau 'ga oree.

A'erauwe ore jejagi yar ipe arawau Asosi 'jawa amunaw ipe.

—Asosi pe ki je rapesak pejepe— 'jau 'ga oree.

A'eramũ Paulo 'ga awau ywyrri.

¹⁴ Peu Paulo 'ga orojeupe 'ga waẽm ire ore arawau aipo awi. A'eramũ 'ga awau yar ipe ore

rupi. Arawau orowaēma Mitilene 'jawa amunawa upe. Arawau orojekokaipa etee peu.

¹⁵ Kamēsīete te oroia jui nū. Ai'iwe ore orokwapa 'ypō'ōū pyu, Kiosi 'jawa 'ypō'ōū pyu. Ai'iwe ore orokwapa 'ypō'ō mū pyu nū, Samosi pyu nū. Imuapyra 'ara rupi ore arawau orowaēma Miretu 'jawa jemiar ipe. Peu futat ore orojekoka. Peu futat aru'jāu oropytau.

¹⁶ A'eramū Paulo 'ga 'jau oree:

—Efesu pe jane nipytai. Janera'nē jane jarekou. Kasi jane jarejatykaawa maraka nipygyi ne— 'jau 'ga oree. —Jerusareg ipe sawaēm tāmējē 'jau, maraka renunewe 'jau, a'e te je 'ā— 'jau 'ga oree.

A'eramū 'ga a'eramū wa'nēnamū ajemogyau maraka are.

Paulo 'ga 'eawet

¹⁷ Miretu 'jawa amunaw ipe owaēm ire Paulo 'ga oje'ega monou Efesu pe, Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'wyriara 'gā nupe: “Pe'je pejejua je pyri. Taporogyta pē nupe 'jau”, 'jau 'ga oje'ega monou 'gā nupe.

¹⁸ A'erauwe 'wyriara 'gā nuri oporogytau Paulo 'ga upe:

—Pēē 'ā jejekoty'aawa. Asia ywy pe je waēm ypyrauwe ako je kwaap pejepe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gā nupe.

¹⁹ —Je 'ā Jejui 'ga remimonofera te. Jeporowykya 'ā Jejui 'ga mome'ua tee futat ako pē nupe ai'i— 'jau 'ga 'wyriara 'gā nupe. —Tejaa'wau ako je 'gā nee otywera 'gā etyge'emamū ai'i. Ma'eramū te 'gā nopoiri otywer awi nū, 'jau je tekou tejaa'wau 'gā nee ai'i.

—Judeu 'gā ako afueweramū je ree ai'i. “Sijuka 'ga 'jau”, 'jau ako 'gā jee ai'i. A'e are nanē ako

je te'arasigamũ tekou ai'i nũ. “Kũima'eeteetea je”, 'jawe'em ako je tekou ai'i. Jejui 'ga te je amome'u 'gã nupe ai'i numiamũ. Tejerowiaraipe'ema futat ako tejee ai'i. A'ere ako 'gã je juka are etee 'gã fueweramũ ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁰ —Pẽ nupe nanẽ ako je Jejui 'ga mome'wau'jau'japa pẽnog ipe tekou pẽ nupe ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —'Gã jatykaaw ipe nanẽ ako je 'ga mome'wau tekou 'gã nupe ai'i— 'jau 'ga 'gã nupe.

²¹ —Judeu 'gã nupe, judeue'ema 'gã nupe. Mĩmera 'gã nupe ako je Jejui 'ga mome'wau ai'i. “Pejetywer awi pepoit. Pe'je pejejemogyau Jejui 'ga rerowiaa. Janejararetea 'ga. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiaa”, 'jau je ako pẽ nupe 'ga mome'wau ai'i— 'jau Paulo 'ga u'ama 'wyriara 'gã nupe oporogytau.

²² —A'ere 'awamũ je oi Jerusareg ipe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea e'i jee: “Jerusareg ipe ekwap”, e'i jee. A'eramũ je tewau Jerusareg ipe 'awamũ. A'ere je nakwaawi 'gã tejerekoa. Ma'ja katu nipo 'gã wapo peu jee? Maran gatu nipo 'gã je rerekoi?— 'jau 'ga 'gã nupe u'ama.

²³ —“Peu nipo 'gã ene pyygi”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea jee je rekoramũ. A'eramũ nipo 'gã je pofaa je monou je munepa je mu'ama moro-munepawa pype. Janeruwarete 'ga 'Agesage te 'ã e'i jee je rekoramũ. Amunawa upe je waẽmauwe, amunawa upe je waẽmauwe 'jau 'ã 'ga 'Agesagea jee— 'jau Paulo 'ga u'ama imome'wau 'gã nupe.

²⁴ —A'ere 'ã ae 'ga rerowiaaramũ nokyjea'uweri te amanũ awi. A'eramũ nipo je teporowyky moyka futat. Jejararete 'ga te 'ã, Jejui 'ga oporowykya wapoukat jee. A'eramũ je

'ã teporowyky mateepaw are etee futat tejea'aramũ. Morogyta esage mome'ua etee futat 'ã jeporowykya. Ma'eramũ je 'ã “pe'je pejepoia pejetywer awi”, je 'i tekou 'gã nupe. “Niapoi agawewi jane mama'e esagea 'ga upe. A'etea 'ga jane katu'ok jaretywer awi janepoiriweramũ”, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Pẽ pype tekou pẽ mu'jau Jejui 'ga porogytafer are ikue. 'Ga porogytafera peenup, 'jau je 'ã tekou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama. —A'ere nipo 'awamũ naje resagu'jawi pejepe nũ.

²⁶ Jejui 'ga je ako imome'wau pẽ nupe ikue. A'eramũ pẽẽ 'ga rerowiare'em ire pẽẽ te futat pejerereko tywerukaa 'ga upe.

²⁷ 'Ga remifutara je 'ã imome'wau pẽ nupe. Wemifutara pẽẽ iaporamũ Janeruwarete 'ga aku'iramũ pẽ nee, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁸ —Pẽẽ 'ã 'awamũ 'wyriaramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nupe. Janeruwarete 'ga 'Agesagea te 'ã pẽ mogyau 'wyriaramũ 'gã nupe. A'eramũ pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'gã nupe. —Sã'ã ae jejuka esage weymawa karupa'mĩ are. Nan tee futat pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee. Janeruwarete 'ga 'ã wa'yra 'ga mua ijukaukaa janee rakue. A'eramũ 'ga 'ã 'agamũ janetywera moia jane wi. 'Ga manũe'em ire amunipo 'ã 'ga janetywera nomoiri futari jane wi. Werowiaaramũ 'ga jane pireita janetywer awi. A'eramũ 'ga a'eramũ janejaramũ akou. 'Ga 'ã pẽ mogyau 'wyriaramũ werowiaara 'gã nupe. A'eramũ ki pẽẽ pejejejukau esage 'gã nee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

29 A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Akwaap je. Je o re nipo i'me ma'e 'gã amũ nuri o'meramũ pẽ nupe. “Je te je rerowiat pejepe”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. “Perowiar awi Jejui 'ga”, 'jau nipo 'gã pẽ nupe. Pẽ mu'jau 'me nipo 'gã nuri. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukar are afueweramũ. 'Miara 'jawe aipo 'gã. Sã'ã 'miara jemuaẽme'ema pẽneymaw are. Nan tee futat 'gã najemuaẽmi pẽ nee. Jejui 'ga rerowiar awi pẽ momoirukaawamũ te 'gã nuri. A'eramũ pẽẽ pejejea'gwau nanuar awi.

30 A'ere nipo anure pẽẽ mũ we futat pẽ'me pejejaupe pejejomojo'okawamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

31 —A'eramũ ki pẽẽ pejejea'gwau i'me ma'e 'gã nui. Muapyyra kwara je ako imagwapa tekou pẽ pype, Jejui 'ga mome'wau pẽ nupe ikue. “Pe'je Jejui 'ga rerowiaa pejeojere'emamũ. Pepoit kasi 'ga rerowiar awi ne. I'me ma'e rerowiare'ema”, 'jau je ako pẽ nupe ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau. —A'etea pẽẽ mũ 'gã 'me are pejeapyakau. A'eramũ je a'eramũ tejaa'wau pẽ nee. Au'jeteramũ je 'ã tekou pẽ mu'jau. A'jea futat jeremimome'ua. Perowiar awi i'me ma'e 'gã— 'jau 'ga 'gã nupe.

32 —'Awamũ je pẽ mome'wau Jarejuwarete 'ga upe. Tojejuka 'ga pẽ nee 'jau. A'eramũ pẽẽ 'ga je'ega renupa pejemogyau. Tepẽ poat 'ga 'jau, werowiar are 'jau. Wemiayuwa upe 'ga mama'e esage monou. A'eramũ nipo 'ga imonou pẽ nupe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

33 —Je 'ã je kwaap katu pejepe. Je 'ã, “ka'aranũũa pemut ape jee”, na'ea'uweri tekou pẽ nupe. “Mama'ea pemut amũ jee”, 'jawe'em je 'ã pẽ nupe.

34 Je te futat teporowykyau tekaraemã are. Tepyutuna 'gã karaemã muawamũ nanẽ je 'ã je te futat teporowykyau tekou. “Pemut ape jee. Mama'ea pemut amũ jee”, na'ei je 'ã tekou pẽ nupe. Je te futat 'ã tekou teporowykyau— 'jau 'ga u'ama 'gã nupe.

35 —A'eramũ pẽẽ nanẽ nan tee futat iapou— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —A'e are je 'ã pẽ mu'jau: “Pe'je pejeporowykyau mama'e muawamũ pejejeupe, pejepytuna 'gã nupe nanẽ mama'e mua nũ”, 'jau je ako pẽ nupe ikue. Ymã te 'ã Jejui 'ga 'i rakue: “Jarejeupe mama'e muramũ janeku'iramũ jarejemogyau. A'ere jane 'ga amũ upe mama'e monoramũ te janeku'iteramũ”, e'i 'ã Jejui 'ga rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

36 Oporogytapaw ire Paulo 'ga wapyka wenupy'ãu Jejui 'ga rerowiaara 'gã netee, oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe.

37-38 A'erauwe 'gã 'jau ajaupe:

—Oo futat 'ga jane wi— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe futat 'gã ajaa'wau 'ga ree kwaiwete. Ojoo'opaw ire 'gã Paulo 'ga mana. Ojomoyka 'ga mana. 'Ga mamaw ire 'gã 'ga rerawau yaruu pe ejaa.

21

Jerusareg ipe Paulo 'ga oawet

1 Yaruu pype aru'ar ire Paulo 'ga 'jau ywya'marimũwara 'gã nupe:

—Ko ore ruri— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ywya'marimũwara 'gã je'egi oree:

—'Wei. Pe'je 'wei— 'jau 'gã oree.

Oroia ore oroyaapayayau arawau. Arawau orowaēma Kosi 'jawa 'ypō'ōūū upe. Peu ore oropytau. Ai'iwe ore oroia nū. Arawau Rodes 'jawa jemiaripe orojekokaipa. A'ere oroia arawau nū. Patara 'jawa amunaw ipe arawau orojekoka. Peu futat aru'jāu yaruū awi.

² A'eramū ore Fenisia ywy pe oo ma'e yaruū pype ete aru'aa nū. Oroia nū. Arawau ore arakou 'y wyryri'i etee futat.

³ Arawau 'ypō'ō mū resaka. Sipiri 'jawa resaka. —Mīnamū 'ypō'ōūū reni ra'e kūi— 'jau ore arajaupe.

A'erauwe ore imoyaawi orokwapa 'ypō'ōūū pyu. Orokwapa etee futat 'ypō'ō atykupe katy. Arawau ore kwe katy ka'arete katy, Siria ywy katy. Arawau orowaēma ka'a ywyrā upe nū. A'eramū arawau orowaēma Tiro upe. Arawau ore Tiro pe orojekoka. Peu futat aru'jāu yaruū awi. Yaruū jara 'gā karaemā 'gā enū'ēnamū ore arawau kwe pe amunawa momyrūmū.

⁴ Arawau Jejui 'ga rerowiaara 'gā amū nekoaa. A'eramū ore arawau arajemogyau Jejui 'ga rerowiaara 'gā nog ipe. Majepeja morowykye'ema magwapa arajemogyau peu Jejui 'ga rerowiaara 'gā pyri. Peuwara 'gā, Jejui 'ga rerowiaara 'gā 'jau Paulo 'ga upe:

—Ereo awi Jerusareg ipe. 'Au etee eko ore pyri— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

A'eramū 'gā 'jau 'ga upe:

—Janeruwarete 'ga 'Agesagea oje'ega oree ai'i: “Paulo 'ga nipo 'gā peu nuerekoarūi”, e'i 'ga 'Agesagea oree ai'i. A'eramū ore eneo futare'ema— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

A'ere Paulo 'ga 'i etee:

—Oo futat je— 'ga 'i etee.

⁵ Arawawa upe iwaēmamũ ore arawau nũ, yaruu pype aru'aa nũ. Kwaiwete peuwara 'gã awau oreo resaka wemireko 'gã netee, wa'yra 'gã netee. A'eramũ ore 'yisiga pype aruapyka orojenupy'ãu oroporogytau Jarejuwarete 'ga upe, yaruu pype aru'ar enune.

⁶ Jarejuwarete 'ga upe oroporogytapaw ire Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Orojo ore— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe ore aru'aa oroia. Oreo resaka 'ut ma'efera 'gã nanē ojewya awau oje'wyr ipe nũ, ore ir ire nũ.

⁷ Tiro 'jaw awi ore arawau orowaēma Tolemaita 'jawa upe. Peu ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoaa nũ. A'eramũ ore peu arajemogyau 'gã pyri. Kaarup. Majepei tee oroser ire aru'aa yaruu pype nũ.

⁸ Ai'iwe ore oroia nũ. Arawau ore orojekoka Sesaria pe. Peu ore aru'jãu yaruu awi. A'eramũ futat ore aru'aru'jape'ema yara pype.

Orojekog ire ore arawawayayau Filipe 'ga rog ipe oropytau. Jejui 'ga porogyta mome'wara 'ga Filiperamũ. Jerusareg ipe Filipe 'ga rekoramũ Jejui 'ga remimonofera 'gã 'ga mogou imen manũ ma'e 'gã nupe kumi monoaramũ rakue. Aipo 'ga Filipe 'ga rog ipe arawau oropytau.

⁹ Irũpãwē Filipe 'ga ra'jyra. Kũjãmukua juejue 'ga ra'jyra ajemogyau. Janeruwarete 'ga porogyta mome'wara 'gã te 'ga ra'jyra nanē nũ.

¹⁰ Filipe 'ga rog ipe oropytawaipa. Peu ore reko-ramũ kũima'e 'ga amũ 'ua owaēma oree. Agapu

'jawa 'ga 'ua owaẽma oree Filipe 'ga rog ipe. 'Ga nanẽ futat Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara nũ. Judeja ywy awi 'ga 'ua.

¹¹ Owaẽm ypy we Agapu 'ga opajajamũ Paulo 'ga ku'afaawa ppyka. Ojepofaa, ojepyfaa ipyu. Ojepofar ire 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Nan nipo 'gã 'ga pofari Jerusareg ipe”, e'i Janeruwarete 'ga 'Agesagea imome'wau jee— 'jau 'ga Paulo 'ga upe. —A'eramũ nipo 'gã nan futat ene rerekou. A'ere nipo 'gã ene monou, judeue'ema 'gã po pe ene jukaawamũ— 'jau Agapu 'ga imome'wau Paulo 'ga upe.

¹² A'e renupawe ore 'jau Paulo 'ga upe:

—Soo awi ajee Jerusareg ipe— 'jau ore 'ga upe.

¹³ A'ere Paulo 'ga 'i etee oree:

—Pe'je pejepika pejemogyau. Pejoo'o awi pejemogyau. Je mu'arasig etee te pejepe nanamũ. Oo futat je. Tene 'gã je pofari. Tene 'gã je jukai. Nakyjea'uweri ae 'ga rerowiaaramũ nanuar awi— 'jau etee Paulo 'ga oree. —Jejui 'ga te 'ã jejararetea. 'Ga te 'ã je mono peu. A'eramũ je tekyjawe'em temanũ awi— 'jau etee 'ga oree.

¹⁴ Simojeropytaukat 'ga 'jau, 'jau ore oroje'ega 'ga upe numiamũ. A'ere 'ga nore mojerowiari etee. A'eramũ ore 'jau arajaupe:

—Tene ajee 'ga oi. Janejararete 'ga te afutat 'ga oa ra'e— 'jau ore arajaupe.

¹⁵ Peu arakorako'i re ore orokaraemã mogatyrũmũ. A'ere ore arawau Jerusareg ipe. Ywyri futat ore arawau a'eramũ futat.

¹⁶ Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ awau ore rupi. Sesaria pewarera 'gã amũ awau ore rupi. Jerusareg ipe orowaẽm ire ore rupi oo ma'efera

'gã futat ore rerawau Menasõ 'ga rog ipe, Sipiri pewarera 'ga rog ipe. Aipo 'ga, Menasõ 'ga, Jejuí 'ga rerowiaar ymanera futat. A'eramũ ore arajemogyau 'ga pyri peu.

Tiago 'ga pyri Paulo 'ga oawet

¹⁷ Jerusareg ipe orowaẽm ypy we ore arawau Jejuí 'ga rerowiaara 'gã nesaka. Ore resakawe 'gã aku'iramũ ore ree. Ai'iwe Paulo 'ga ore rerawau Tiago 'ga resaka. Peu Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ajatykau kwaiwete Tiago 'ga pyri.

¹⁸ Peu ojeupe ore waẽmamũ Jejuí 'ga rerowiaara 'gã 'wyriara 'gã ore rapeje'ega:

—Tepeko?— 'jau 'gã oree.

—'Wei. Ore rekoi 'wei— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe.

¹⁹ A'ere aruapeje'eg ire Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe, wekwawera mome'wau 'gã nupe:

—Kwe pe ako ore oi judeue'ema 'gã nupe Jejuí 'ga mome'wau ikue. A'eramũ kwaiwete 'gã ajemogyau Jejuí 'ga rerowiaa ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

Wekwawera mome'waupap 'gã nupe.

²⁰ A'e renupawe 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—A'jea futat 'ã Janeruwarete 'ga resageramũ ai' kũi. 'Aga morogyta 'ã ae muoryp ai' kũi— 'jau 'gã 'ga upe.

—'Au nanẽ kwaiwete judeu 'gã Jejuí 'ga rerowiari nũ. A'ere 'gã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee iapoi we ajemogyau— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe.

²¹ —A'ere kwe pewara 'gã nuri o'meramũ 'gã nupe rai'i. “Paulo 'ga oo akou kwe pewara 'gã

judeu 'gã mu'jau tyweruu akou”, 'jau 'gã 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —“Pepoit Moisesi 'ga remimu'efer awi”, e'i Paulo 'ga awau akou 'gã nupe. “Pemojewag awi pe-jeja'yra”, e'i nanē 'ga akou 'gã nupe nū, 'jau 'gã 'ua imome'wau ajaupe rai'i. “Jarejemiapo awi pepoit”, e'i 'ga akou judeu 'gã nupe, 'jau 'gã 'ua ajaupe rai'i— 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe.

²²—A'ere nipo 'gã 'au ene rut ene waēma kwaawi ra'e. Maran aje jane iapoi 'gã nupe 'awamū ene rerowiarukaawamū 'ũ?— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²³—Nan eapo 'awamū 'gã nupe. 'Au irūpāwē 'gã nuwi, ore orojesaukat Jarejuwarete 'ga upe 'jara 'gã. Jarejuwarete 'ga upe 'gã jekatu'ogi u'eawer imū futat.

²⁴A'eramū ene nanē ewau Jarejuwarete 'ga mo-gytaaw ipe 'gã nupi— 'jau 'gã Paulo 'ga upe. —Peu ene nanē ejekatu'oka Moisesi 'ga remimu'eawer imū Jarejuwarete 'ga upe. A'ere ene ka'aranūū monou mainana 'ga upe, 'gã pinawera mepyau 'ga upe 'jau. A'eramū nipo judeu 'gã ojomoyka ikwaapa— 'jau 'gã 'ga upe. —“Na pa je 'ga Moisesi 'ga jaremu'eawer imū etee futat iapoi akou ra'e”, te'i 'gã ojomoyka ikwaapa 'jau. “A'etea pa 'gã i'me oree rai'i nū”, te'i 'gã ajaupe 'jau— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²⁵—Judeuramū jane iapopawi Moisesi 'ga jaremu'eawer imū. A'ere judeue'ema 'gã nanarūi — 'jau 'gã imome'wau Paulo 'ga upe. —Ÿmã te ore ka'arana monoi ikwasiaa 'gã nupe ikue. “Nan tee ki peapo”, 'jau ore imonou ikwasiaa ka'aran are 'gã nupe ikue.

—“Pe'u kasi maira'me a'agawa upe eroopyrera

kumia ne. Wyra rya ki pemonykyt jui. Wy monykyr ire etee ki miaro'o peeyt i'wau. Pe'u kasi wya ne. Wy monykyre'ema nanē pēē i'wawe'em nū. Kūima'eramū ae ajuemireko are akowe'em. Kūjā nanē nū. Ojomen are akowe'em. Omena etee futat erekou. Ae nanē wemirekoa etee futat erekou nū”, 'jau ore ikwasiaa imonou 'gā nupe ikue— 'jau 'gā Paulo 'ga upe.

²⁶ Ai'iwe Paulo 'ga awau irūpāwē 'gā nupi. A'eramū 'gā juejue ojekatu'oka Jarejuwarete 'ga upe Moisesi 'ga je'eger imū. A'ere awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe oporogytau mainana 'ga upe.

—Morowykye'ema mū magwaw ire ore jekatu'opawī. A'eramū ki ene wyra amū iapisau iapyau oree juejue. Je tamepy orojee ene upe 'jau— 'jau 'ga mainana 'ga upe.

Paulo 'ga pyykawet

²⁷ Morowykye'ema teepap ja'wyja'wyrāmū Paulo 'ga awau osou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'e pe judeu 'gā amū 'ga resaka, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gā 'ga resaka. A'e 'gā Paulo 'ga pyyka 'ga ku'a are.

²⁸ 'Ga pyyg ire 'gā 'ga reruafukaita 'ga rerekou:

—Pe'je pejejua 'ga pyyka ore pyri. Koa kūima'e 'ga pyyka ore pyri. Kwe pe 'ga oi 'gā mu'jau tywet rakue— 'jau 'gā 'gā nupe. —“Peapo awi Moisesi 'ga remimu'efer imū”, e'i 'ga 'gā nupe rakue. “Judeu 'gā nia'wyrī”, e'i 'ga rakue. “Janeruwarete 'ga mogytaawa nia'wyrī”, e'i 'ga rakue— 'jau futatee 'gā 'gā nupe. —A'ere 'ga 'ā 'awamū judeue'ema 'gā neruri erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe—

'jau 'gã 'ga rerekou eruafukaita 'gã nupe. — Judeue'ema 'gã ae nuerurarũi Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe. A'etea 'ga werut 'gã 'au— 'jau 'gã 'ga reruafukaita erekou.

²⁹ Jerusarega momyrũaw ipe 'gã Paulo 'ga resaka rai'i. Judeue'ema 'ga amũ 'ga rewiri ekoramũ rai'i. Efesu pewara 'ga, Trofimũ 'ga akou 'ga rewiri rai'i. A'eramũ 'gã nesakarera 'gã Paulo 'ga resaka Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe.

—Judeue'ema 'ga nipo 'ga werut erosou— 'jau 'gã ajaupe.

Nuesagi agawewi 'gã judeue'ema 'ga amũ 'ga pyri. A'etea 'gã aipo 'jau ajaupe. A'eramũ 'gã a'eramũ Paulo 'ga pyyka eruafukaita erekou.

³⁰ Aipo 'gã 'eramũ tesirũmera 'gã 'ua ajatykau 'ga pyykarera 'gã poaa Paulo 'ga ree. 'Ga rerawau eroyryryryka enuẽma ukupepe. 'Okwara rawopytyma 'ga wi.

A'erauwe 'gã wafukaita ajaupe:

—Pe'je pejejua. Sijuka 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe.

³¹ A'ea kũima'e 'ga amũ enupa. A'eramũ 'ga ujãna jefaruu piara rupi.

—Ejot. Ekoay nipo 'ã 'gã ajuapisau 'ja— 'jau 'ga awau jefaruu 'ga upe.

³² A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga jefaruu 'gã majatykai erawau. A'erauwe jefaruu 'gã nuri ujãna. Peu we 'gã jefaruu 'gã nesaka. A'erauwe 'gã poiri Paulo 'ga nupã awi.

³³ A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga oi Paulo 'ga rerowyka 'ga pyyka. A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je pejejua 'ga pofaa itaju pyu— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga pofaa. Mukũja itaju pyu 'ga pofaa.

'Ga pofar ire 'wyrriara 'ga 'jau Paulo 'ga nupãarera 'gã nupe:

—Awÿja 'ga ki 'ei? Ma'ja 'ga iapou ra'e ki 'ei?— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁴ A'ere 'gã afukafukai ekoete tee futat wae-waemamũ. A'eramũ 'gã ikwaape'ema. A'erauwe jefaruu 'gã 'wyrriari 'ga je'egi:

—Pe'je 'ga rerawau jareje'wyr ipe— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

³⁵⁻³⁶ A'erauwe 'gã 'ga rerawau oje'wyr 'og ywate pe. 'Og ywate jeupiawa upe Paulo 'ga rerowaẽm ja'wyja'wyrãmũ mytuna 'gã 'ua ujãna jefaruu 'gã newiri wafukaita:

—Pe'je sijuka futat 'ga— 'jau mytuna 'gã 'ua jefaruu 'gã nepejãna.

A'erauwe jefaruu 'gã Paulo 'ga rupia. Wam. Ojasi'y'warimũ 'ga rerawau 'ga rerojeupia.

'Gã nupe Paulo 'ga 'eawet

³⁷ Werose ja'wyja'wyräuwe Paulo 'ga oje'ega jefaruu 'wyrriari 'ga upe:

—Tene je je'egi enee ra'ne. Toporogyta enee 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

—Kuu. Jeje'ega futat nipo ereapo ki sa?

³⁸ Nuapoi sipo 'ga jeje'ega pa, a'e naje 'ã re'ã— 'jau jefaruu 'gã 'wyrriari 'ga 'ga upe. —NaRoma 'wyrriararete muearera rũi nipo ene ki sa? 'Awamue futat ako Egitu ywy pewarera 'ga aparupisi ma'efera 'gã nerooi 'wyrriara mueu ai'i. Kwaturu miu aparupisi ma'efera 'gã 'ga erawau ai'i— 'jau 'ga imome'wau Paulo 'ga upe. —Amunawe'em

ipe ako 'ga 'gã nerawau 'wyriara mueue akoi'i. Na'efera rũi nipo ene ki sa?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

³⁹ —Naani nũi'ũ. Judeua te je nũi'ũ. Tarsu pe te je 'ari ikue. Sirisia ywy pe te Tarsu ruwi nũi'ũ. Tuwuu te aipoa Tarsua— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyria'ri 'ga upe. —Tene je je'egi 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe.

⁴⁰ —Nai'i— 'jau 'ga.

A'erauwe Paulo 'ga u'ama ojeupiawa 'arimũ opo mowya 'gã nupe 'gã momika. 'Gã je'ega apou 'gã nupe. 'Gã momika etee 'gã mogyau. A'eramũ Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. Judeu 'gã je'egarete 'ga iapou 'gã nupe, epyreu 'jawa apou 'gã nupe.

22

¹ —Pe'je pejeapyakau je ree. Tejekwawera je amome'u pẽ nupe. A'eramũ pẽẽ pejeapyakau jeporogyta are— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

² —Kuu. Janeje'ega futat nipo 'ga wapo— 'jau 'gã ajaupe.

A'erauwe 'gã nuwi wapyakau etee oje'ega 'ga iaporamũ.

³ —Je 'ã judeua te— 'jau Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe. —Tarsu pe u'at ma'efera te 'ã je. Sirisia ywy pe u'at ma'efera te 'ã je. Tearanuw ire te je oi Jerusareg ipe, tejemu'jau ikue. Gamarietu 'ga upe tejemu'jaukaa ikue. 'Ga te je mu'jau Moisesi 'ga remikwasiarer are ikue. Jarejuwarete 'ga je'eg are 'ga je mu'jau ikue. A'eramũ je 'ã pẽ 'jawe etee futat tekou Jarejuwarete 'ga rerowiaaramũ. 'Ga remifutara etee te je aapo— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

4 —Ymã te jemara'neramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã nee ikue. A'eramũ je 'gã nerekou tyweaete. Je 'gã pyyka 'gã monou moromunepawa pype 'gã munepa ikue. Kũima'e, kũjã. Mĩmera 'gã je ipyyka imonou imunepa ikue. “Tomomoirukat 'gã Jejui 'ga rerowiar awi 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamũ. “'Ga wi 'gã poire'em ire je 'gã apisiukaa 'gã nupe”, 'jau je ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau.

5 —Mainana 'wyriararete 'ga oje'ẽma'e 'gã netee nanẽ futat ikwaapa nũ. 'Ga futat ka'arana kwasiaa imua jee ikue. Damasco pewara 'gã nupe je eroopyramũ 'ga ka'arana kwasiaa imua jee ikue. A'eramũ je tewau 'gã nupe ikue numiamũ. Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyyka tewauramet futat ikue numiamũ. “Tapofat 'gã erua Jerusareg ipe”, 'jau je ikue numiamũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

6 —A'ere je Damasco pe je waẽm ja'wyja'wyräuwe tata eny 'jawewara ruri ojypa ywag awi jee ikue. Ajeaje katu kwara ruwamũ tata eny 'jawewara 'ua jee. Enyfuk te aipoa tata eny 'jawewara. A'eramũ je enywyter ipe futat te'ama.

7 Eny resakawe je tewau te'aa ywyu teyyita eny awi. Je o je 'arauwe 'ga amũ oje'ega jee: “Ma'eramũ te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

8 —Tejeupe 'ga je'egamũ je 'jau 'ga upe: “Awỹja te poromũ oje'eg jee, ki Ku'jyp?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejujamũ aje'eg enee. Nasare pe waranup ma'efera je”, 'jau 'ga jee. “Je 'ã je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

9 —Jeirũ 'gã eny resaka futat numiamũ. A'ere 'gã

nuenuwi Jejui 'ga je upe ije'ega ikue. Je etee futat 'ga je'ega renupa.

¹⁰ A'eramũ je 'jau 'ga upe: “Ma'ja te je aapo enee 'awamũ?” 'jau je 'ga upe.

—Aipo ojeupe je 'eramũ 'ga oje'ega mua jee: “Efu'am ewau Damasco pe. Peu 'ga amũ tene mu'e je ree eneremiaporam are 'jau”, 'jau 'ga jee oje'ega mua jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹¹ —A'ere je najereai. Aipo renyfera je reawowep. A'eramũ jeirũa 'gã je popyyka je rerawau Damasco pe.

¹² Peu je waẽm ire Ananiasi 'ga 'ua oporogytau jee. Ananiasi 'ga Janeruwarete 'ga rerowiaararetea. Moisesi 'ga remikwasiarer imũ nanẽ 'ga mama'e apou nũ. A'eramũ peuwara 'gã judeu 'gã 'ga pojeupa ajemogyau.

¹³ A'e 'ga 'ua oje'ega jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau. —“Awamũ ene Jejui 'ga rerowiaaramũ ereko je 'jawe”, 'jau 'ga jee. “A'eramũ je ene mamã'jãu”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. —A'erauwe je temã'jãu tejearamũ nũ.

¹⁴ A'ere Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ymã we te 'ã Janeruwarete 'ga ene pyyrũi rakue”, 'jau 'ga jee. “Janeypy 'gã 'ã 'ga rerowiaa rakue. 'Ga futat ene mut wemifutara kwaawukaa enee”, 'jau 'ga jee. “Ga ra'yra 'ga futat oje'eg enee, ojesaukaa enee rai'i. Mama'e tywera apoare'ema 'ga ojesaukat enee rai'i”, 'jau Ananiasi 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁵ —“Ene futat 'awamũ ereko 'ga porogyta mome'waramũ”, 'jau 'ga jee. “Ejemiesagera

mome'wau ekou 'gã nupe, ejemienuwera retee", 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

¹⁶ —Aipo 'e re Ananiasi 'ga 'jau jee: “Ere efu'ama jui. Eje'ega Jejui 'ga upe”, 'jau 'ga jee. “Ojeupe eneje'egamũ 'ga enetywera tomoit ene wi 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe. — “Aipo ene iapo re je ene pymĩãu 'y pe 'jau”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga 'gã nupe.

—A'erauwe je je'egi Jejui 'ga upe. 'Ga upe je je'eg ire 'ga je pymĩãu 'y pe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

¹⁷ —A'ere je tejua tewau Jerusareg ipe ikue nũ. 'Au tewaẽm ire je tewau Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe teporogytau Jarejuwarete 'ga upe.

¹⁸ Ojeupe je porogyta je 'amamũ Janejararete 'ga ojesaukaa jee. A'eramũ 'ga 'jau jee: “Ekwap kamẽsĩete Jerusareg awi. 'Auwara 'gã naje rerowiari, ene je mome'uramũ ne”, 'jau Jejui 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

¹⁹ —A'eramũ je 'jau Jarejararete 'ga upe: “A'jea futat ako je ymã ene rerowiaara 'gã pyygi ikue. 'Gã jatykaaw ipe 'gã pyyka tekou ikue, 'gã nupãu tekou ikue”, 'jau je 'ga upe.

²⁰ “Estevão 'ga ako ene mome'wara ikue. A'ere je 'ga jukaramũ 'ga resagi te'ama ikue. 'Ga jukaara 'gã naitya je iarũmũ te'ama ikue. Je nanẽ 'ga jukaa futaa ikue nũ”, 'jau je Jejui 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama imome'wau.

²¹ —A'eramũ Jejui 'ga 'jau jee: “Ekwap 'aw awi, Jerusareg awi. Ekwap kwe pe mukuwara 'gã nupe je mome'wau”, 'jau 'ga jee ikue. “Judeue'ema 'gã nupe je mome'wau ewau mukuu”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

²² A'eramũ aipo renupa taetu najuejue etee futat wafukaita nũ. “Judeue'ema 'gã nupe je mome'wau ewau”, 'jau 'ga jee ikue ojeupe 'e renupa taetu wafukaju'japa ajaupe nũ:

—Pe'je ajee 'ga sijuka futat. Nia'wryri futari 'ga ra'e— 'jau 'gã wafukaita ajaupe.

²³ Ojomoyka wafukaita. A'eramũ futat weteyrũ mososoka ipatukau. 'Yja mosimoa imonou ywau. 'Gã mara'nea 'gã nerekou 'yja mosimorukaa 'gã nupe.

²⁴ A'erauwe 'wryriara 'ga je'egi jefaruu upe:

—Pe'je 'ga rerawau imunepa imu'ama jarejog ipe— 'jau 'wryriara jefaruu 'gã nupe.

A'erauwe jefaruu 'gã 'ga rerosou. A'ere 'wryriara 'ga 'jau:

—Ma'eramũ 'gã ma'eramũ amara'ne ekoeter-amũ 'ga ree 'ũ? Nakwaakwaawi'i pa je 'ã judeu 'gã mara'neawa 'ga ree nũ— 'jau 'wryriara 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

Nokwaawi 'ga judeu 'gã je'egaretea. A'eramũ 'gã 'gã afukai are nanẽ weapyoe'emamũ nũ. A'eramũ 'ga 'gã mara'nea kwaape'ema.

A'eramũ 'wryriara 'ga 'jau jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga nupãnupãu. Ma'ja te ereapo 'gã nupe ra'e, sa'e 'ga upe 'jau. Onupã re 'ga tomome'u janee 'jau— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

²⁵ A'eramũ 'gã 'ga pofaa 'ga nupã enune. A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wryria'ri 'ga upe:

—Ma'eramũ sipo pẽẽ romanũa sinupã 'jau? Esage sipo romanũnamũ ae nupã?— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Namome'ui we je tejekwawera 'wryriara 'gã nupe. Jerekwawera renuw ire te nipo 'gã 'i

pē nupe: “Mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i”, 'jau nipo 'gã. “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i”, 'jau nipo 'gã. Maranamū, “mama'e tywera 'ga wapo futat rai'i” 'eramū 'gã je nupāukaa. “Nuapoi 'ga mama'e tywera rai'i” 'eramū nipo 'gã je nupāukare'ema— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'gã 'wyriria'ri 'ga upe.

²⁶ A'erauwe jefaruu 'gã 'wyriria'ri 'ga oi o'wyririara 'ga upe imome'wau:

—Ma'eramū te jane rekoi ekoete 'ga ree rai'i? “Romanūa je”, e'i 'ga oree ko nū'ū— 'jau 'ga awau o'wyririara upe.

²⁷ A'eramū 'ga 'wyririara 'ga awau oje'ega Paulo 'ga upe:

—A'jea futat te ene romanūa? “Romanūa je”, e'i 'ga oree ko, 'jau 'gã 'ū.

—A'jea futat je romanūa nū'ū— 'jau Paulo 'ga jefaruu 'wyririara 'ga upe.

²⁸ —Je ka'aranūū amono kwaiwete romanū upe ikue, romanūnamū tejekwawamū ikue. A'eramū je romanūnamū tekou 'awamū— 'jau 'wyririara 'ga Paulo 'ga upe.

—Je naani nū'ū. Je namonoi ka'aranūūa romanūnamū tejekwawamū ikue nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Je peu futat romanū ywy pe a'at ikue nū'ū. A'eramū je romanūreteā futat nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'wyririara 'ga upe.

²⁹ Aipo renupawe 'ga upe oporonup ma'efera 'gã awau 'ga wi. Jefaruu 'wyririara 'ga nanē okyjau 'ga wi. “Romanūa ae nopofar ekoetea'uweri”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramū 'ga okyjau 'ga wi.

Judeu 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nowase Paulo 'ga 'eawet

³⁰ A'ere jefaruu 'wyrriara 'ga 'jau: “Ma'eramũ te judeu 'gã mara'ne ekoeteramũ 'ga ree rai'i 'ũ?” 'jau 'ga ojeupe.

A'eramũ ai'iwe 'ga 'gã majatykau. Mainana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã, 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã. Mĩmera 'gã 'ga imua imajatykau.

—Ma'ja te 'ga wapo pẽ nupe rai'i?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ jefaruu 'wyrriara 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe nũ.

23

¹ A'eramũ Paulo 'ga osou ypy we ae upe oje'ẽma'e 'gã nesaka, 'gã jatyka 'gã nuwamũ. A'erauwe 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pẽẽ 'ã judeua. Je nanẽ futat judeua nũ. Namutamutat je rekoi pẽ pype. Je ako esage Jarejuwarete 'ga upe— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

² Aipo 'ga 'eramũ mainana 'wyrriararete 'ga amara'neramũ 'ga ree, Ananiasi 'ga amara'neramũ 'ga ree. A'eramũ 'ga 'jau Paulo 'ga pyriwara 'ga upe:

—Ejurunupã 'ga a'i kũi. Aipo ne'ia'uweri ae— 'jau 'ga Paulo 'ga pyriwara 'ga upe.

³ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Je nupãukar ekoeteramũ te Janeruwarete 'ga ene rereko tyweretei nũ a'i kũi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ene te 'ã nenea'wyrri. Ene te 'ã Moisesi 'ga remikwasiarer imũ etee ere'yi eapyaka je ree je renupa— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ma'eramũ ene, “enupã 'ga”, 'jau 'ga upe 'ũ? NaMoisesi 'ga

remikwasiarer imũ rũi aipoa— 'jau 'ga 'ga upe. —
 “Nan peapo”, ere futatee 'ã ekou ae upe. A'ere 'ã
 ene miamũ nereapoi 'gã nupe e'eawer imũ— 'jau
 Paulo 'ga 'ga upe.

⁴ A'eramũ 'ga pyriwara 'gã amũ 'jau Paulo 'ga
 upe:

—Aipo ere awi 'ga upe 'gã nowase.
 Janeruwarete 'ga te ako 'ga omogo mainana
 'wyriarareteramũ ai'i kũi— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

⁵ —Ikwaaw ire amunipo je 'ã aipo na'ei 'ga upe
 ra'e nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga wenupara 'gã nupe. —
 Nakwaawi te 'ã je. A'eramũ je 'ã pẽ'wyriara upe
 aipo 'jau akiko— 'jau 'ga 'gã nupe. —Janeruwarete
 'ga te 'ã “Pekurap kasi peje'wyriara ne”, e'i futat
 rakue. A'ere je 'ã nakwaawi te. A'eramũ je 'ã
 pẽ'wyriara kurapa rēwējēmĩ pẽ nupe— 'jau Paulo
 'ga 'gã nupe.

⁶ A'ere Paulo 'ga 'jau ojeupe: “Kuu. 'Gã amũ
 fariseua. 'Gã amũ satuseua. Naju'jaju'jawe rũi 'gã
 nea'aramũ mama'e are”, 'jau 'ga ojeupe. A'eramũ
 'ga wafukaita oje'ega 'gã nupe:

—Je nanẽ fariseua futat. Jeruwa 'ga fariseua
 futat rakue— 'jau 'ga wafukaita. —Arowiat futat
 je jaremanũ re jane 'ẽi tywy awi jarewywya nũ
 'ea. A'e rerowiarãmũ te ako 'gã je pofari ai'i— 'jau
 Paulo 'ga 'gã nupe.

⁷ Aipo 'erauwe satuseu 'gã ajamueu fariseu 'gã
 nee.

⁸ “Amanũ re ae noferawu'jawi”, e'i satuseu 'gã
 ajaupe jepi. “Nitywi ae ywag ipe”, 'jau 'gã jepi.
 “Nitywi futari ae 'agera”, 'jau 'gã jepi. A'ere 'ã
 fariseu 'gã 'i: “A'jea futat. Ae 'agera rekoi ywag ipe.
 Ywag ipe nanẽ futat ae jemogyi nũ”, 'jau 'gã jepi.

⁹ A'eramũ 'gã a'eramũ ajamueu, afuakaramũ ajaupe. Oje'ega momoa ajaupe. A'eramũ 'gã amũ afu'ama. 'Gã nupe moromu'jara 'gã. Fariseu 'gã. A'eramũ 'gã afu'ama oje'ega ajaupe:

—Nuapoi te 'ga 'ã mama'e tywera akou. Ywagipewara 'ga nipo oje'eg 'ga upe rai'i. 'Ga 'Agesagea nipo oje'eg 'ga upe rai'i— 'jau 'gã 'gã nupe.

A'ere 'gã afukafukai etee futat.

¹⁰ A'eramũ jefaruu 'gã 'wyrara 'ga 'jau ojeupe: “Tÿÿ. Omonoronok futat te 'gã Paulo 'ga 'awamũ 'wei?” 'jau 'ga ojeupe.

A'erauwe 'ga 'i jefaruu 'gã nupe:

—Pe'je 'ga rerawau peu jareje'wyr ipe 'gã nui nũ. Kasi 'gã a'e pe 'ga jukai ne— 'jau 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'eramũ 'gã 'ga rerawau oje'wyr ipe 'ga munepa nũ.

¹¹ Ypytunimũ Janejararete 'ga ojesaukaa Paulo 'ga upe:

—Erekyje kasi 'gã nui ne. Sã'ã ene je mome'ua 'au Jerusareg ipewara 'gã nupe. Nan tee futat ene ewau je mome'wau Roma pewara 'gã nupe nũ— 'jau 'ga 'ga upe.

Paulo 'ga ree ifuwet ma'e

¹² Ai'iwe judeu 'gã awau ajatykau oporogytau ajaupe:

—Pe'je sijuka futat Paulo 'ga 'jau— 'jau 'gã ajaupe. —'Ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Jarey'wawe'em futat nanẽ jane nũ. 'Ga juka re tãmẽjẽ futat jane jarejemi'waa nũ— 'jau 'gã ajaupe. —Jarejuwarete 'ga remianuwamũ te 'ã jane 'i— 'jau 'gã ajaupe.

13 Kwaiwete 'gã ajatykau Paulo 'ga juka are oporogytau numiamũ. Kwarêta 'ga ree ifuwet ma'e 'gã pytuna.

14 A'eramũ 'gã awau oporogytau mainana 'wyr-iara upe, judeu 'gã 'wyrria'ri 'gã netee:

—Jarejuwarete 'ga remianuwamũ futat ore 'i ko, najuejue etee futat ko— 'jau 'gã 'gã nupe. —“Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. 'Ya miamũ futat jane itykure'ema”, 'jau ore ko— 'jau 'gã 'gã nupe.

15 —Eenũi 'ga oree. 'Au futat 'ga tut 'jau. “Emut 'ga 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, ere futatee jefaruu 'wyrriara upe— 'jau 'gã mainana 'wyrriara 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã netee. —'Ga renũjamũ toroo 'ga rapesaka pe aje 'jau— 'jau 'gã 'gã nupe. —Nowaẽmi futari nipo 'ga 'ua 'au. Peu ore oi 'ga rapesaka arajupa. Peu etee futat ore 'ga torojuka 'jau pe aje 'jau— 'jau 'gã mainana 'wyrriara 'gã nupe.

—Nai'i. Ai'iwe nipo je 'ga renũi— 'jau mainana 'ga 'gã nupe.

16 A'ere aipo 'gã 'eramũ Paulo 'ga rekowiara 'ga enuwi. A'eramũ 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe:

—“Sijuka 'ga 'jau”, e'i 'gã enee ko— 'jau 'ga awau imome'wau Paulo 'ga upe jefaruu 'gã 'wyr ipe.

17 A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga upe:

—Eroo koa kunumĩũũ 'ga peje'wyrriara 'ga pyri. Taporogyta 'ga upe 'jau, e'i 'ga— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

18 A'eramũ 'ga 'ga rerawau o'wyrriara 'ga upe:

—“Kunumĩũũ 'ga eroo imoporogytaukaa 'ga upe”, e'i imunewipyrrera 'ga jee. A'eramũ je komomũ 'ga rerua ene pyri. “Toporogyta 'ga upe 'jau”, e'i 'ga enee ra'e— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

¹⁹ A'eramũ 'wyrriara 'ga kunumĩũũ 'ga popyyka erawau erojepe'au'i 'gã nui oporogytau 'ga upe:

—Ma'ja are te eneporomome'uwet jee?— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁰⁻²¹ A'erauwe kunumĩũũ 'ga 'jau:

—Judeu 'gã ajatyka 'upa peu jetutyra 'ga rapesaka. Jetutyra 'ga juka are 'gã fueweramũ. A'eramũ nipo ai'iwe 'gã 'wyrriara 'gã 'jau enee, “Emut 'ga oree 'au. Toroporogyta 'ga upe 'jau”, 'jau futatee nipo 'gã enee. O'meramũ enee. Kwarëta kũima'e 'gã 'up 'ga rapesaka pe yse pe— 'jau 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —“Janeruwarete 'ga remianuwamũ futat ore 'i”, e'i 'gã ko. “Paulo 'ga jukawe'em jane nijemi'wari futari. Niy'ui futari nanë nũ”, e'i 'gã ko— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —'Awamũ futat nipo 'gã nuwi eneje'ega rapesaka— 'jau kunumĩũũ 'ga 'wyrriara 'ga upe.

²² A'erauwe 'wyrriara 'ga oje'ega kunumĩũũ 'ga upe:

—Eremome'u kasi ajee 'gã nupe ne— 'jau 'wyrriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'ga kunumĩũũ 'ga monou 'ga 'wyr ipe nũ.

'Wyrriara 'ga upe Paulo 'ga monoawet

²³⁻²⁴ A'ere 'wyrriara 'ga oje'ega jefaruu 'gã 'wyrriari 'gã nupe, mukũja 'gã nupe:

—Pe'je jefaruu majatykau. Tusëtu ki jefaruua pemajatyka. Setëta ki kawaruu 'arimũ wata ma'e 'gã. Tusëtu ki aparuapisawa rerekwara 'gã nanë

pemajatyka nũ. Paulo 'ga upe nanẽ ki kawaruua peroo amũ nũ. Pejemogatyřũmap tãmẽjẽ futar iki pejejupa. Kaaruwypyaje'i tepeo 'jau. Sesaria pe Paulo 'ga teperoo ejaa jare'wyriara 'ga upe, Ferisi 'ga upe 'jau—'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe.

²⁵ —Ka'arana takwasiat imonou 'ga upe 'jau—'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'ga ka'arana kwasiaa imonou 'ga upe.

²⁶ Ene 'ã ore'wyriara. Jerera 'ã Krautiu Lisia. Jaruete te ene? Paulo 'ga je amono enee.

²⁷ Judeu 'gã opyyk 'ga ai'i. A'ere 'gã “sijuka 'ga 'jau”, 'gã 'i etee ajaupe. A'ere Paulo 'ga romanũa ra'e. A'e kwaaw ire je tejemiayuwa 'gã monou 'ga pyyka judeu 'gã nui.

²⁸ A'ere je 'ga rerawau judeu 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nupe. “Ma'ja te 'ga wapo pẽ nupe rai'i?” 'jau je 'gã nupe.

²⁹ A'ere 'gã 'i jee, “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga remikwasiarer imũ”, 'jau etee 'gã jee. A'ere 'ga nuapoi futari mama'e tywera janee. A'eramũ je 'ga jukaukare'ema 'gã nupe.

³⁰ A'eramũ 'ga amũ 'ua 'jau jee: “Judeu 'gã ifuwet 'ga ree”, 'jau 'ga 'ua jee. A'eramũ je 'ga monou kweramũ ene pyri. A'ere je 'ga ree ifuwet ma'e 'gã tomono enee 'jau: Pe'je pejewau peu 'ga pyri, pejeporogytau 'ga upe 'ga rowase, 'jau nipo je 'gã nupe,

'jau 'ga imonou 'ga upe ikwasiaa.

³¹ A'eramũ ppytunimũ jefaruu 'gã Paulo 'ga rerawau Sesaria pe. O'wyriara 'ga je'eg imũ etee

futat 'ga rerawau. Awau owaēma ajepeja amunaw ipe ra'ne, Ātipatriti 'jaw ipe.

³² Peu futat 'gā aku'emamū. Ku'em ire jefaruu 'gā ojewya 'ua Jerusareg ipe nū. A'eramū kawaruu 'arimū wata ma'e 'gā etee Paulo 'ga rerawau erowaēma

³³ Sesaria pe, ka'arana rerawau imonou 'wyriara 'ga upe. Paulo 'ga nanē 'gā imonou 'ga po pe nū. A'ere jefaruu 'gā ojewya 'ua nū.

³⁴ A'erauwe 'wyriara 'ga ka'arana mogytau. Imogytapaw ire 'ga oporonupa ee Paulo 'ga upe:

—Ma'ape te ere'at rakue?

—Sirisia ywy pe je 'ari ikue nū'ū— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

³⁵ Aipo ojeupe 'eramū 'wyriara 'ga 'jau:

—Tene ajee ene ree ifuwet ma'e 'gā nuri owaēma ra'ne. A'ere taenup eneje'ega 'jau— 'jau 'wyriara 'ga 'ga upe.

A'erauwe 'wyriara 'ga je'egi jefaruu 'gā nupe:

—Peroo 'ga imunepa jee peu, Erote 'ga roguufer ipe— 'jau 'ga 'gā nupe.

A'eramū jefaruu 'gā 'ga rerawau imunepa imỹina 'og ipe iawopytyma. Jefaruuna'nī 'gā amū opytau 'ga resakaawamū.

24

Paulo 'ga je'ēwu'jagawet

¹ Sīku oser ire mainana 'wyriararete 'ga, Ananiasi 'ga, judeu 'ga 'wyria'ri 'gā amū nerooi Sesaria pe. Terturu 'ga nanē 'ga erawau ojeupi Ferisi 'ga upe Paulo 'ga mome'wawamū. Ananiasi 'ga Terturu 'ga rerawau oje'ega mome'waramū 'wyriara 'ga upe.

'Gã waẽmauwe Ferisi 'ga Paulo 'ga rerurukaa 'gã nupe. Paulo 'ga rut 'ga reserauwe,

² Terturu 'ga afu'ama oje'ega 'wyrriara 'ga upe:

—Ene 'ã ore'wyrriara. Ene 'ã eneresage oree. Ymã 'ã nitywi maruapisia jane'wyr ipe. Ene 'ã ore upe oje'ẽma'e nanuara apoukare'ema 'gã nupe. Erejeka esage 'ã ore ree. Mama'e esagea 'ã ereapo oree jepi. A'eramũ ene ore muekõẽãina.

³ Au'jete ore muekõẽãi ape.

⁴ A'ere je teja'nẽ pype je porogytai enee. Kasi a'e pe je ete je porogytai eneporogytaramer ipe ne. A'eramũ ki ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Terturu 'ga 'wyrriara 'ga upe.

⁵ —Koa kũima'e 'ga nia'wyrri. 'Ga 'ã ako judeu 'gã 'wyrri moyka mama'e tywera mome'wau 'gã nupe. Moromamara'neara 'ga— 'jau Terturu 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jepi 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga tãmẽjẽ. Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã 'wyrriara 'ga. Aje 'ã 'ga rekoi imome'wau.

⁶ A'eramũ 'ga judeu'ema 'ga rerawau werewi erosou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i— 'jau 'ga Paulo 'ga mome'wau 'wyrriara 'ga upe. — A'eramũ ore 'ga pyyka ai'i numiamũ. “Siroo 'ga 'wyrriara 'ga rowase jareporonupa ee Moisesi 'ga 'eawer imũ 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ. “A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, sa'e 'ga upe 'jau”, 'jau ore ai'i numiamũ.

⁷ A'ere jefaruu 'gã 'wyrriara 'ga ruri ojemomoyjau oree 'ga pyyka ore wi ai'i.

⁸ A'ere 'ga ore wi 'ga pyyg ire 'jau oree ai'i: “Pe'je pejewau peu 'ga rowase pejeporogytau 'ga upe”, 'jau 'ga oree ai'i. A'eramũ ore arajua 'agamũ ai'i—

'jau 'ga 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ ene eporonupa ee esaka 'ga upe nũ. Tereenup 'ga je'eawer imũ etee futat 'ga porogyta ejeupe 'jau. A'jea futat 'gã je'ega, 'jau nipo 'ga pẽ nupe— 'jau Terturu 'ga 'wyriara 'ga upe.

⁹ A'erauwe Terturu 'ga rupi 'ut ma'efera 'gã, judeu 'gã, oje'ega 'ga upe:

—A'jea futat— 'jau 'gã ojomoyka imome'wau 'ga upe.

'Wyriara 'gã nupe Paulo 'ga jemome'uawet

¹⁰ A'erauwe Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ajee ejekwawera mome'wau oree. Tarunenup 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'eramũ Paulo 'ga oje'ega:

—Ene 'ã namutamutat erejup 'wyriaramũ oree. A'eramũ je teporogytau enee. Teku'iramũ tejemome'wau enee. Terekwaap mama'e tywera je iapoe'emawera 'jau— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe.

¹¹ —'Awamueuu je ruri Jerusareg ipe tewaẽma ai'i, Jarejuwarete 'ga upe teporogytaawamũ ai'i, 'ga muorypa ai'i. “Ene te 'ã eneresage oree”, 'jau je 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

¹² —Je 'ã namuei 'gã tekou. Jarejuwarete 'ga moygytaaw ipe taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Judeu 'gã jatykaaw ipe tewau miamũ je nakurawa'uweri 'gã jepi— 'jau Paulo 'ga 'ga upe. —Ukawõ'õ me taetu aje je 'ã namuei 'gã tekou. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamũ.

¹³ A'ere 'ã 'gã je je'ẽwu'jag ekoetei. A'ere 'ã je je'ẽwu'jag ekoeteara je'ega naenae'i ete je kwau— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe.

14 —Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat tekou. Oreypy 'gã 'ã Jarejuwarete 'gã werowiat rakue. Jejui 'ga nanē je 'ã arowiat nū. Jejui 'ga 'ã Janeruwarete 'ga ra'yra 'ga. A'e 'ga je arowiat. A'ere 'ã judeu 'gã nuerowiari 'ga. A'eramū 'gã 'ã amara'neramū je ree— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'wyrriara 'ga upe. —Jarejuwarete 'ga je'ega je arowiat. Jarejuwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nemikwasiaret, Moisesi 'ga remikwasiaret. Mīmera je akwaapap.

15 “Aemanū re nipo Janeruwarete 'ga ae mū'ēi tywy awi ae mowywyapap nū. Ia'wyre'ema 'gã, esage ma'e 'gã. Mīmera 'gã nipo 'ga imū'jāu imowywya nū” 'ea judeu 'gã werowiat. Je nanē erowiaa nū.

16 A'eramū je tekou esage Jarejuwarete 'ga rowase. Ae rowase 'jau je iapou tekou. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga rowase— 'jau Paulo 'ga ojemome'wau 'wyrriara 'ga upe.

17 —Namutat je rekoi teatau amunaw imū ai'i. 'Awamue te je ruri tejewya Jerusareg ipe ai'i nū. Ka'aranūū rerua tepytuna 'gã nupe ai'i. Jarejuwarete 'ga upe nanē je ape monou ai'i nū— 'jau 'ga 'ga upe.

18-19 —Moisesi 'ga je'egeter imū je tewau tejauka ra'ne. A'ere je tewau tesou Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe ai'i. Ka'aranūūa je erawau erosou 'ga upe. A'e je iaporamū judeu 'gã amū, Asia ywy awi 'ut ma'efera 'gã, je resaka. Nakwaiwete rūi 'gã ajemogyau je rewiri. “Nan kasi peapo ne”, na'ei agawewi je 'gã nupe. Ako esage te je 'ã 'gã pype numiamū. A'etea 'gã je pyyk ekoete ai'i— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'ere 'ã 'gã jēmī nuri je mome'wau 'au enee. 'Gã te amunipo 'ã 'ut je

mome'wau 'au enee.

²⁰ Tene ajatyka ma'efera 'gã je mome'ui 'au enee. Tene 'gã mama'e tywera je iapoawera mome'ui enee, 'gã nupe oje'ẽma'e 'gã nowase iapoawera— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe.

²¹ —'Gã nowase te'ama je aipo je 'i te 'gã nupe ai'i, “Amanũ re ae 'ẽi tywy awi owywya nũ”, a'e je te'ama 'gã nupe 'gã nowase ai'i. A'e are te 'gã je pyyg ekoetei je rerua 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'ga upe.

²² Ferisi 'ga Jejui 'ga rerowiaara 'gã nemimu'efera rera kwaapa futat. A'eramũ 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Tene jefaruu 'wyriara 'ga ruri owaẽma ra'ne, Lisia 'ga ruri ra'ne— 'jau 'ga 'ga upe. —'Ga waẽmamũ taapyaka eneje'eg are 'jau nũ. A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i, ta'e enee 'gã imome'uramũ 'jau— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

²³ A'eramũ Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe:

—Jefaruuna'nĩ 'ga emono amũ imogou peu 'ga pyri, 'ga ree ojejuka ma'eramũ. Tene 'ga pytuna 'gã nuri 'ga resaka, mama'e rerua 'ga upe— 'jau 'ga 'ga upe.

²⁴ A'ere, anurenure'i Ferisi 'ga wemireko ãẽ retee awau oje'ega 'ga upe. 'Ga remireko ãẽ judeua. ãẽ rera Drusila. A'eramũ Ferisi 'ga 'jau jefaruu 'ga upe:

—Ekwap Paulo 'ga rerua. Toporogyta 'ga oree 'jau. Taruapyaka Jejui 'ga mome'u are 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

Ojeupe 'ga waẽmamũ Ferisi 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Jejui 'ga emome'u oree— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga Jejui Kristu 'ga mome'wau 'gã nupe.

²⁵ A'eramũ Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Mama'e tywera kasi peapo ne. Jarejuwarete 'ga je'ega peenup. Pejemu'akwaap nanẽ mama'e tywera apoe'em are pejekou— 'jau Paulo 'ga 'wyr-iara 'ga upe 'ga remireko ãẽ retee futat. —Anure nipo jane juejue jane oi jarejesaukaa Jarejuwarete 'ga rowase. A'e pe futat nipo 'ga 'gã amũ nupe 'jau: “Ene ekwap peu mama'eukwaawa rapyaw ipe. Nereenuwi jeje'ega rakue”, 'jau nipo 'ga 'gã nupe. A'eramũ nipo 'ga oje'ega renuparera 'gã amũ nupe 'jau: “Ene jeje'ega ereenup rakue. A'eramũ ene ejua 'au je pyri”, 'jau nipo 'ga ore mũ upe— 'jau Paulo 'ga 'ga upe.

Aipo renupa Ferisi 'ga okyjau Paulo 'ga remi-mome'u awi.

—Au'je nipo ra'ne 'ja. Anure taapyaka ene ree 'jau nũ. Ere ewau ore wi ra'ne— 'jau 'ga Paulo 'ga upe, okyjau aipo Paulo 'ga 'eramũ.

A'erauwe 'gã Paulo 'ga rerawau erojewya imunepa imỹina nũ.

²⁶ A'ere 'wyrriara 'ga 'i ojeupe etee futat: “Ka'aranũũa sipo 'ga amut jee 'wei, omuẽma repyramũ 'wei”, 'jau 'wyrriara 'ga ojeupe.

A'eramũ 'ga a'eramũ Paulo 'ga renũju'jau'japa kamẽsĩ'ĩsĩ'ĩ 'ga renũina 'ga moporogytaukaa ojeupe. “Taesak 'ga ka'aranũũ mura tejee 'jau kwy”, 'jau 'ga numiamũ. A'ere Paulo 'ga nomonoi futari ka'aranũũa 'ga upe.

²⁷ Mukũja kwara poromukuran Paulo 'ga akou peu. A'ere Ferisi 'ga ãmi 'wyrriaramũ 'ũi awi. Posiu Fesitu 'ga akou 'wyrriaramũ 'ga renawer ipe nũ.

A'ere judeu 'gã nipoiriweri Paulo 'ga wi. A'eramũ Ferisi 'ga iapou judeu 'ga remifutar imũ etee futat 'gã nupe. A'eramũ 'ga opoire'ema Paulo 'ga wi.

25

'Wyriararete 'ga pyri Paulo 'ga wataweramũ

¹ Muapyr etee oser ire Fesitu 'ga awau Jerusareg ipe.

² Peu mainana 'wyriara 'gã, judeu 'gã 'wyria'ri 'gã netee awau oporogytau 'ga upe. Paulo 'ga je'ẽwu'jaga 'ga upe nũ. A'ere 'gã 'jau:

³ —Paulo 'ga emut 'au imoporogytaukaa oree nũ. Taruapyaka 'ga porogyta are 'jau— 'jau 'gã 'wyriara 'ga upe.

“Simorytee 'wyriara 'ga. A'eramũ 'ga Paulo 'ga mua janee. A'eramũ jane 'ga jukau”, 'jau 'gã ajaupe.

⁴ A'ere 'wyriara 'ga 'i etee 'gã nupe:

—Peu futat pekwap. Pẽẽ futat pekwap peu pejeporogytau 'ga upe. Sesaria pe futat te 'ã Paulo 'ga rekoi moromunepawa pype. Peu futat je oi tejewya anurenure'i nũ.

⁵ A'eramũ pẽẽ peje'wyriara 'gã amũ monou je rupi. Peu futat 'gã tomome'u 'ga jee 'jau nũ, 'ga rowase 'jau— 'jau etee 'wyriara 'ga 'gã nupe. —A'jea futat pa 'ga mama'e tywera apoi akou rai'i, ta'e 'gã nupe peu 'ga rowase 'gã 'ga mome'uramũ 'jau— 'jau 'wyriara 'ga 'gã nupe.

⁶ Teis etee 'ga osea Jerusareg ipe. A'ere 'ga ojewya awau Sesaria pe nũ. Ai'iwe 'ga awau wapyka peu aemogytaaw ipe 'ũina. Oporenuwawamũ 'ũina 'gã imome'u are. “Maran sipo 'ga

mama'e tywera mū apoi 'gã nupe rai'i", 'jau 'ga ojeupe. A'eramū futat 'ga Paulo 'ga renūina 'ga rerurukaa 'gã nupe.

⁷ Paulo 'ga reserauwe judeu 'gã Jerusareg awi 'ut ma'efera 'gã ojopowāna 'ga ree, 'ga mome'wau 'wyriara 'ga upe:

—Nia'wyri futari noko 'ga oree jepi. Mama'e tywera etee noko 'ga wapo oree jepi— 'jau judeu 'gã Paulo 'ga mome'wau 'wyriara 'ga upe.

A'ere aipo 'gã 'ea naenae'i etee 'wyriara 'ga upe.

⁸ A'erauwe Paulo 'ga 'jau 'wyriara 'ga upe:

—Naapoa'uweri noko je mama'e tywera tekou jepi. Moisesi 'ga remikwasiarer imū etee futat je mama'e apoi tekou jepi. Naapoi futari je mama'e tywera Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe jepi. 'Wyriararete 'ga upe miamū je mama'e tywera naapoa'uweri jepi. 'Wyriararete 'ga je'ega je aenup tekou jepi— 'jau Paulo 'ga 'wyriara 'ga upe.

⁹ A'ere Fesitu 'ga poromuorywiweramū judeu 'gã nee. A'eramū 'ga a'eramū 'jau Paulo 'ga upe:

—Judeu 'gã “Emut 'ga 'au Jerusareg ipe”, e'i jee ai'i. Eneowet te ene Jerusareg ipe? Peu futat too teapyakau ene ree 'jau nū— 'jau Fesitu 'ga 'ga upe.

¹⁰ A'eramū Paulo 'ga 'jau 'wyriara 'ga upe:

—Naani nū'ū. 'Au etee futat je rekoi nū'ū. Je romanūa. A'eramū je 'au etee futat tekou ene rowase. Naapoi futari je 'ã mama'e tywera judeu 'gã nupe. Aipo 'ã erekwaap futat.

¹¹ Mama'e tywera je iapo re te amunipo 'ã je oi tejejukaukaa 'gã nupe. A'ere 'ã je naapoa'uweri te mama'e tywera. O'meramū te 'ã 'gã 'i. 'Gã 'mea te 'gã wereko. A'eramū ene je monowarūe'em futat 'gã nupe. Mama'e tywera je iapo re te amunipo

'ã je monoarũ ape 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga 'wyr-iara 'ga upe. —A'eramũ ene 'awamũ je monou jare'wyrirarete 'ga pyri etee— 'jau etee Paulo 'ga 'ga upe.

¹² A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega ojeupe oje'ẽma'e 'gã nupe:

—Amono te je 'ga peu?— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'erauwe 'gã oje'ega:

—Ere ajee 'ga monou— 'jau 'gã 'ga upe.

A'erauwe 'ga oje'ega Paulo 'ga upe:

—Ko ajee je ene monoi peu, Roma pe 'wyrirarete 'ga upe, tejeupe ene'eawer imũ etee futat— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

A'erauwe 'ga Paulo 'ga rerawaukaa imunewukaa imu'ama nũ. Yaruua mũ rura poromukuran 'ga monou 'ga mu'ama 'ga munepa.

Agripa 'ga Berenise ẽẽ retee

¹³ Anurenure'i 'wyrriara mũ 'ua owaẽma Sesaria pe. Agripa 'ga 'ua wenyra ẽẽ retee Fesitu 'ga upe oporogytau:

—Au'jete ereko 'wyrriaramũ 'gã nupe— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

Wenyra ẽẽ Berenise ẽẽ retee 'ga 'ua oporogytau 'ga upe.

¹⁴ Peu 'gã nekoneko'i re Fesitu 'ga Paulo 'ga mome'wau 'gã nupe.

—Ferisi 'ga kũima'e 'ga amũ omỹi 'au moro-munepawa pype rakue. 'Ga rera Paulo— 'jau Fesitu 'ga imome'wau Agripa 'ga upe.

Agripa 'ga nanẽ 'wyrriaramũ.

¹⁵ —A'ere Jerusareg ipe je oramũ, mainana 'wyrriara 'gã, judeu 'gã 'wyrriari 'gã netee, 'gã 'ga je'ẽwu'jaga jee— 'jau Fesitu 'ga imome'wau aipoa

'wyrriara 'ga upe. —A'ere 'gã 'jau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe oree. 'Ga juka are orefuewer-amũ arajemogyau”, 'jau 'gã jee.

¹⁶ A'ere je “Naani”, 'gã nupe. “Naani. Nojuka ekoetei ae romanũa”, je 'i etee 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —“Mama'e tywera apoara 'ga rowase tee ae porogytai ajatykau”, je 'i etee 'gã nupe. “A'eramũ futat ae ojoje'ẽwu'jagaramũ ajuowase imome'wau ajaupe. Ore nan aruapo jepi”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga 'wyrriara 'ga upe.

¹⁷ —A'eramũ 'gã 'ua owaẽma. 'Gã waẽm ypyrauwe je, ai'iwe tefere'emamũ futat tewau peu aemogytaaw ipe teapyka te'ỹina. “A'jea pa 'ga mama'e tywera apoi rai'i”, ta'e 'jau, 'jau je tewau te'ỹina teapykau 'gã nee.

¹⁸ A'ere judeu 'gã 'me ate. Namama'e tywera rũi futat 'ga wapo akou janee rai'i.

¹⁹ “Nuapoi 'ga mama'ea Moisesi 'ga je'eger imũ”, 'jau futatee 'gã jee. “Jejui 'ga etee 'ga oo imome'wau akou kwe pe 'gã nupe” 'ea te. “Jejui 'ga ako amanũ rakue. A'ere 'ga ako 'ga ferawi etee rakue nũ” 'ea 'ga akou imome'wau 'gã nupe 'ea etee je enupa. A'e are judeu 'gã amara'neramũ Paulo 'ga ree rai'i, Jejui 'ga mome'u 'ga rekoramũ rai'i.

²⁰ A'eramũ je 'jau Paulo 'ga upe, “Je najereapyoi etee judeu 'gã ene je'ẽwu'jag are. Enejewyriwet te ene peu ewau Jerusareg ipe ejemome'wau jee 'gã nowase?” 'jau je 'ga upe.

²¹ “Naani. Najeoweretei je peu nũ. Roma 'jaw ipe too 'jau. 'Wyrriararete 'ga upe too tejemome'wau 'jau”, 'jau etee 'ga jee— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe. —A'eramũ je 'jau jefaruu 'gã

nupe, “Pe’je 'ga rerawau imunepa imu'ama nũ. Anure tomono 'ga 'wyriararete upe 'jau”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga 'ũina imome'wau 'ga upe.

²² A'eramũ Agripa 'ga 'jau Fesitu 'ga upe:

—Jeporenuwiwet je 'ga porogyta are— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

—A'jea. Ai'iwe tereenup 'ga porogyta 'jau— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

²³ A'eramũ ai'iwe Agripa 'ga waity mojopy'rau wenyra ãẽ retee. Waity esagea 'gã imunepa ojewi. Waity mojopy'ru re 'gã awau. Awau osou aemogytaaw ipe. Jefaruu 'gã, 'wyria'ri 'gã netee awau. Mĩmera 'gã awau osou 'gã nupi. A'erauwe Fesitu 'ga oje'ega jefaruu 'gã nupe:

—Perut Paulo 'ga oree. “Toroporogyta enup 'ga 'jau”, e'i 'ga— 'jau 'ga 'gã nupe.

²⁴ Paulo 'ga reserauwe Fesitu 'ga Paulo resaukaa Agripa 'ga upe:

—Koromũ noko 'ga 'ja. Ko 'ga noko judeu 'gã Jerusareg ipe je oramũ oje'ẽwu'jag jee ikue 'ja— 'jau Fesitu 'ga 'ga resaukaa Agripa 'ga upe, ajatyka ma'efera 'gã nupe we. —A'ere 'gã 'ua 'au futat 'ga je'ẽwu'jaga jee ai'i nũ, 'aga aemogytaaw ipe futat ai'i nũ. Namutamutat 'gã 'jau ajemogyau jee: “Ere 'ga jukaukaa 'gã nupe oree”, 'jau 'gã afuakaramũ jee, je rerekou— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

²⁵ —A'ere je “Naani. Nuapoi 'ga mama'e tywera ajukaawamũ”, je 'i etee 'gã nupe. A'eramũ Paulo 'ga futat 'jau jee: “Je mono ape 'wyriararete 'ga upe. Tajemome'u 'ga upe 'jau nũ”, 'jau 'ga jee. A'eramũ je anure nipo 'ga monou Roma pe. A'ere

je nakwaawi'i etee 'ga mama'e tywera apoawera. Maran gatu nipo ene 'ga jemome'uramũ 'ga mama'e tywera iapowera mũ rekoare'ema.

²⁶ Je naekoari amũ ai'i. Ma'ja katu nipo 'ã je amono ikwasiaa 'wyriararete 'ga upe. Nitywi te 'ã ikwasiaripyra mama'e tywera 'ga iapoawera. 'Ga jemome'u re te nipo je mama'ea mũ resagi ikwasiaripyra.

²⁷ Mama'e tywera 'ga iapoe'emamũ, je nomonoa'uweri ikwasiaa 'ga upe. Naje maran mama'e kwaape'ema imonou ekoete ikwasiaa 'ga upe, a'e te je nũ a'i kũi. Mama'e a'jea te 'ã ae omono ikwasiaa nanuara upe jã'nũ'ũ, nan 'ga rekoi 'ea jã'nũ'ũ— 'jau Fesitu 'ga Agripa 'ga upe.

26

Agripa 'ga upe 'ga 'eawet

¹ A'eramũ Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—Ere ejemome'wau oree, ki Paulo. Taruenup eneporogyta 'jau— 'jau 'ga 'ga upe.

A'erauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'ga upe:

² —Ene upe je jemome'ua je muekõẽãi je mĩina.

³ Ene 'ã judeuramũ ore kwaap katu ape. Oreremiapoa nanẽ 'ã ene ikwaapa katu nũ. A'eramũ ene eapyakau jeje'eg are— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

⁴ —Jerekwawera 'ã judeu 'gã okwaap katu ajemogyau. Je kunumĩa we futat tekou Jarejuwarete 'ga je'eg imũ ikue. Teje'wyr ipe miamũ je reko esagei jepi. Jerusareg ipe taetu aje je 'ã je reko esagei judeu 'gã pype.

⁵ Ma'eramũ 'gã 'ã je kwaawi katu je rekoramũ— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe u'ama. —Je

ree oporomome'uweramũ 'gã tomome'u enee. Je 'ã fariseua te. A'eramũ 'gã ojomoyka je kwaapa. Fariseu 'gã 'ã Jarejuwarete 'ga je'eg imũ etee futat wapo jepi— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe u'ama imome'wau.

⁶—'Awamũ 'ã je rekoi “opapaw ire ae 'ëi tywy awi owywya 'ua nũ” 'e rerowiaa. Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'i aeypy 'gã nupe rakue: “Pemanũ re je pẽ mũ'ëi tywy awi pẽ mowywya nũ”, 'jau 'ga ae upe rakue. A'ea je 'ã arowiat tekou— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama.

⁷—A'ea 'ã judeu 'gã juejue werowiat. A'eramũ 'ã judeu 'gã ajemogyau oporowykyau 'ga upe. “Ore manũnamũ Janeruwarete 'ga tore mũ'ë tywy awi ore monou ojepyri 'jau kwy”, 'jau 'gã 'ã ajemogyau. A'eramũ 'gã au'jeteramũ oporowykyau ajemogyau. A'ea je arowiat 'gã 'jawe. A'etea 'gã oje'jawe je erowiamũ je pyyg ekoete je munepa. Je je'ëwu'jaga ekoete 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama.

A'eramũ Paulo 'ga ojerowaka amã'jãu judeu 'gã nee oje'ega 'gã nupe:

⁸—Ma'eramũ gatu nipo 'ã pẽẽ judeuramũ neperowiari “Jarejuwarete 'ga ae moferap” 'ea. Janepytuna 'gã 'ã najuejue etee futat werowiat “owywyt futat ae opapaw ire” 'ea. A'ere 'ã pẽẽ tekatu etee neperowiari aipoa— 'jau Paulo 'ga ojerowaka 'gã nupe oje'ega.

⁹—Ymã te je nanẽ futat Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tyweretei ikue. “Esage sipo a'ea Janeruwarete 'ga upe pa”, 'jau je ikue. A'ere aipoa nia'wyri 'ga upe rakue.

10 A'ea je aapo Jerusareg ipe ikue. Mainana 'wyrriara 'gã je monou Jejui 'ga rerowiaara 'gã pyygukaa jee ikue, Nasare pe waranup ma'efera 'ga rerowiaara 'gã je ipyyka imunepa ikue. Esage ete 'gã apisiukara jee ikue. Ikwaawe'ema je rerekou ikue.

11 Namutat tekou Jejui 'ga rerowiaara 'gã nerekou tyweaete ikue. 'Gã jatykaaw ipe tewau 'gã nupe 'gã nerekou tyweaete ikue. “NaJaneruwarete 'ga remimurera rüi Jejujamü, tamu'eukat 'gã 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamü. “Jejui 'ga takurawukat 'gã nupe 'jau”, 'jau je tejeupe ikue numiamü. A'ere 'gã naani. Nopoiri futari Jejui 'ga rerowiar awi. Kwaiwete je temara'neramü 'gã nee. A'eramü je tewau kwe pe tekou 'gã nerekou tyweaete— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

12 —A'eramü je tewau Damasco pe numiamü. Jejui 'ga rerowiaara 'gã nereko tywereteawamü je tewau numiamü. Mainana 'wyrriara 'gã je'eg imü futat tewau tekou 'gã nerekou tyweaete numiamü.

13 A'ere jewaw ipe mama'e mü ete ijesaukari jee. Enyfuk te. A'eramü je te'aa ywyu eny awi. Tii. Teirü 'gã netee futat aru'aa arawau arajupa enywyter ipe. Ajeaje katu kwara ruwamü eny 'ari ore ree ywag awi 'ua. Kwara renya te wapyraap enyfuga.

14 A'eramü ore arajupa aru'aa enywyter ipe futat teirü 'gã netee. A'eramü Janejararete 'ga eny awi je 'aramü oje'ega jee. Judeu je'eg imü 'ga oje'ega jee. Epyreu 'jawa 'ga iapou jee. “Ma'eramü te je rereko tywerete ape, ki Saulo?” 'jau 'ga

jee oje'ega. “Sã'ã ene ejeymawa ejenuwe'emamũ, inupã wywra pyu, imayrũmũ. Nan tee futat je renuwe'emamũ ene te futat erejemayrũ. Je rerowiaara 'gã erereko tywerete jepi. A'eramũ je ene mayrũukaa”, 'jau 'ga jee— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe.

15 —A'eramũ je 'jau 'ga upe, “Awỹja te poromũ oje'eg jee?” 'jau je 'ga upe. “Je Jejujamũ aje'eg enee”, 'jau 'ga jee. “Je te 'ã je rereko tywerete ape”, 'jau 'ga jee ojeupe je je'egamũ— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

16 —“Efu'am jui. Ajesakukate je enee. A'eramũ ene 'awamũ ewau ekou kwe pe je mome'waramũ. A'ere anure tamu'e ene 'jau. A'eramũ ene ewau ekou 'gã nupe kwe pe je mome'wau”, 'jau 'ga jee.

17 “Je te 'ã amono ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ. A'eramũ nipo je tejejukau ene ree ene rekoramũ”, 'jau 'ga jee ikue. “Najudeu 'gã nũi ene resaka 'gã mogoukare'ema ene ree. Najudeue'ema 'gã nũi nanẽ nũ”, 'jau 'ga jee ikue. “Je te 'ã apyurũ ene judeue'ema 'gã nupe temome'waramũ”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga 'gã nupe.

18 —“A'eramũ ene ewau 'gã mu'jau je ree, je kwaawukaa 'gã nupe, 'gã mu'akwaapa je ree”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga imome'wau Agripa 'ga upe. —“A'eramũ 'gã ene je mome'uramũ ene renupa etee. A'eramũ 'gã ajemogyau je rerowiaaramũ, Jarejuwarete 'ga remifutar imũ etee iapou, 'jau 'ga pẽ nupe, ere ki ewau ekou 'gã nupe”, 'jau 'ga jee ikue— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —“Ypytunaiwa pype wata ma'e 'jawe mama'eukwaawa 'wyriara remiayuwa 'gã jem-

ogyi. 'Arimũ wata ma'e 'jawe je rerowiaara 'gã jemogyi. A'eramũ ene ewau mama'eukwaawa 'wyrriara remiayuwa mũ nerua imũ'jãu jui, je rerowiarukaa 'gã nupe. 'Mama'e esagea te ki peapo pejejaupe', e'i 'ga pẽ nupe. 'Tejerowiarãmũ je 'gã katu'ogi', e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe ekou. 'A'eramũ futat je 'gã mũ'jãu tejemiayuwamũ', e'i 'ga pẽ nupe, ere ki 'gã nupe", 'jau 'ga jee ikue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe, imome'wau.

19 —A'eramũ je 'ã 'agamũ tekou 'ga rerowiaaramũ 'ga mome'wau 'gã nupe. 'Ga je'eg imũ futat je iapoi— 'jau 'ga imome'wau Agripa 'ga upe.

20 —Damasco pe ra'ne ra'ne futat je 'ga mome'u ppyruga 'gã nupe ikue. A'ere je tewau Jerusareg ipe 'ga mome'wau nũ. A'ere Jerusareg awi je tewau Judeja ywypewara 'gã nupe, 'ga mome'wau nũ. A'e awi je tewau judeue'ema 'gã nupe 'ga mome'wau kwe pe tekou. "Pe'je pejepoia pejetywer awi", 'jau je 'gã nupe. "Jarejuwarete 'ga perowiat pejemogyau. A'eramũ pẽẽ pejepoia pejetywer awi. A'eramũ pẽẽ mama'e esage apou pejemogyau", 'jau je 'gã nupe. A'eramũ nipo 'gã 'jau pẽ nupe: "Kuu. A'jea futat. 'Gã otywer awi 'gã poiri ra'e. Sã'ã 'gã neko esagea etee", 'jau nipo 'gã pẽ nupe, 'jau je 'gã nupe ikue— 'jau 'ga 'ga upe.

21 —Judeue'ema 'gã je imome'urãmũ judeu 'gã je ppyka 'agamũ ai'i. Jarejuwarete 'ga mogytaaw ipe je rekorãmũ 'gã je ppyka ai'i. "Sijuka 'ga", 'jau 'gã jee numiamũ.

22 A'ere Janeruwarete 'ga rekoi te 'ã je pyri. A'eramũ 'ga a'eramũ je jukaukare'ema 'gã nupe— 'jau 'ga imome'wau 'ga upe. —A'eramũ je 'ã 'au

tekou 'ga mome'wau 'gã nupe. 'Wyriat, tesirūmet. Mīmera 'gã nupe je 'ã 'ga mome'ui tekou— 'jau 'ga 'ga upe. —Sã'ã Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã imome'ua 'gã nupe rakue. Nan tee futat je imome'ui 'gã nupe. Moisesi 'ga remikwasiarera 'jawerimū etee futat je rekoi imome'wau— 'jau 'ga 'ga upe.

23 —A'ere 'ã “Janeruwarete 'ga remimurera 'ga jereko tywerukari amanūmū janee rakue”, 'jau je 'gã nupe. A'ere 'ã 'ga manū re Janeruwarete 'ga, 'ga moferawi etee nū. “Ga ra'ne tāmējē futat te 'ã oferap janee”, 'jau je 'gã nupe. “A'eramū 'ga werowiaramū jane katu'oka”, 'jau je 'gã nupe— 'jau 'ga Agripa 'ga upe u'ama. —“Judeuramū ore, judeue'emamū pēē. Mīmeramū futat nipo jane manū re Janeruwarete 'ga jane mū'jāu tywy awi jane mowywya nū. Sã'ã Jejui 'ga ferawa. Nan futat jane ferawi nū”, 'jau je 'gã nupe— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe imome'wau.

24 Aipo Paulo 'ga 'eramū Fesitu 'ga wafukaita 'ga upe:

—Ene'me eteete awi ekou kūi. Ene'akwaawe'ema te ene rereko kūi. Ka'arana mogytaetea te ene mo'meukat ene mogou kūi— 'jau Fesitu 'ga wafukaita Paulo 'ga upe aipo 'ga 'eramū.

25 A'eramū Paulo 'ga 'jau 'ga upe:

—Naani nū'ū. Naje'mei futari je nū'ū. A'jea futat je 'i nū'ū— 'jau Paulo 'ga Fesitu 'ga upe.

26 A'eramū Paulo 'ga 'jau Agripa 'ga upe:

—Enereapyo katu jeremimome'u are. A'eramū je tekyjawe'em imome'wau enee— 'jau 'ga Agripa 'ga upe imome'wau u'ama. —Jejui 'ga oo watau ae

reape futat wemiapo apou ae upe. Najemime rūi futat 'ga oporowykya apoi. Ae reape futat 'ga iapoi akou— 'jau 'ga 'ga upe.

27 —Erekwaap katu futat 'ã Jarejuwarete 'ga je'ega, ki Agripa? Erekwaap te 'ga je'ega mome'warera 'gã nemikwasiarera? A'jea futat ene ikwaapa katu 'ga je'ega— 'jau Paulo 'ga Agripa 'ga upe.

28 A'eramũ Agripa 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—“Kaměšiete futat 'ga tamogo Jejui 'ga rerowiaaramũ 'jau” ere te jee?— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

29 —Ĕĕ. Afutat ete je pĕĕ juejue 'ga rerowiara nũ'ũ— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe. —Afutat je pĕ nekoa teje'jawe. Anurenure'i sipo pejemogy je 'jawe, pĕporomuku te ra'u pejejemogyau je 'jawe nũ. A'ere je teje'jawe pĕ jemogy futari. A'ere je nafutari teje'jawe pĕ pofara— 'jau Paulo 'ga u'ama Agripa 'ga upe.

30 A'eramũ 'gã awau ũ'jãu 'ga wi. Fesitu 'ga, Agripa 'ga, Berenise ĕĕ, 'gã pytuna 'gã. Mĩmera 'gã awau ũ'jãu 'ga wi.

31 —Nuapoi futari 'ga mama'e tywera amanũawamũ ra'e. Opofofar ekoete te 'gã 'ga mu'ama ra'e— 'jau 'gã awau oporogytau akou ajaupe. —Mama'e tywera 'ga iapo re te amunipo 'ã 'gã 'ga jukai— 'jau 'gã ajaupe.

32 —“Wyriararete 'ga upe je oi tejemome'wau” 'e'em ire amunipo 'ã 'ga muĕmi 'awamũ futat— 'jau Agripa 'ga Fesitu 'ga upe.

27

Roma pe Paulo 'ga oawet

¹—A'ere ako jane “Itari ywy pe simono 'ga”, jane 'i te ai'i— 'jau 'gã ajaupe.

Roma 'upa Itari ywy pe. A'eramũ 'gã Paulo 'ga monou jefaruu 'ga po pe, 'ga pyri ipofaripywera 'gã neewe. Juriu 'ga po pe imonou. Juriu 'ga jefaruu 'gã 'wyrria'ri 'ga. A'eramũ tesirũmera 'gã 'jau 'gã nupe “‘Wyrriararete 'ga remiayup” 'jau 'gã 'gã nupe. A'eramũ ore arawau. Je nanẽ tewau 'gã nupi, Lukaramũ.

² A'eramũ yara 'ua. Adramitiu 'jaw awi 'ua ojekoka. A'e pype futat arawau. Asia ywy pe futat aipoa yaruua awau. Jefaruu 'wyrriara 'ga futat ore rerawau. A'eramũ ore aru'aa ipype. Aristaku 'ga awau ore rupi. Tesarũn ipewarera 'ga. Tesarũna 'jawa 'upa Masetoni ywy pe. Aru'ar ire ore oroia jupiwewe futat. Arawau ka'a ywyri etee futat arakou. Oropytunaapa ore nũ.

³ Ai'iwe ore arawau orowaẽma Sidom ipe. A'ere Juriu 'ga jejuka esagei Paulo 'ga ree. A'eramũ 'ga 'ga muẽmukaa yaruu awi. A'eramũ Paulo 'ga awau ojekoty'aawa 'gã nesaka. A'eramũ 'ga jekoty'aawa 'gã mama'e mua 'ga upe, 'ga remirerooramũ, 'y rupi 'ga remi'uramamũ. A'ere 'ga 'gã nesag ire ojewya 'ua, yaruu pype u'aa nũ.

⁴ A'eramũ ore oroia nũ. Arawau 'ypõ'õ atykupe katy ywytu awi. Ywytu ore monoukare'ema typy-terimũ. A'eramũ ore orokwapa 'ypõ'õ atykupe katy etee ywytu awi. Orejau katy 'ypõ'õũũ 'ũina, Sipiri 'jawa 'ũina.

⁵ Arawau 'ypõ'õ sī rowaapa 'yrewiwa aapa. Arawau kwe katy ka'aeme'ywa pyyka nũ. Arawau orowaẽma Mira 'jawa amunaw ipe. Lisi ywy pe 'upa aipoa. Peu futat ore aru'jãu.

⁶ A'e pe futat Juriu 'ga yaruu mũ resaka orojee nũ. Aresãri 'jaw awi 'ua aipo yaruua. Itari ywy pe oo ma'e futat poromũ. A'eramũ 'ga ore reru'aa ipype nũ.

⁷ Ipype aru'ar ire ore oroia nũ. A'ere ywytua nore mujãnukari. A'eramũ ore meewei arawau arakou orosea pytunũũ. Typyterimũ'i arawau arakou. Orokwapa Synito 'jawa pyu. Ay katu te ore yaawi arawau aipo 'ypõ'õũũ atykupe katy jui. A'ere ywytua ore rowopepiri etee futat. A'eramũ ore erowaka ywytu wawa katy etee futat jupe 'ypõ'õ ywyri arawau arakou. 'Ypõ'õũũa Kreta 'jawa atykupe katy arawau Salmona 'jawa pyu. Salmona 'jawa 'upa 'ypõ'õ sī me.

⁸ A'eramũ ore arawau 'ypõ'õũũ rupi etee futat arakou. Ay katu te ore oi orowaẽma Jemiaresagea 'jaw ipe. Laseja 'jawa pyri 'upa aipoa Jemiare-sagea.

⁹ A'e pe ore arajupa oroporomukuuramũ oropy-tau. Ywytua wejue opojyayramũ oree. Judeu 'gã nupe 'araiwamũ kwaw ire 'gã wea'aramũ otyw-era moiawer are. “Janeruwarete 'ga janetywera omoit jane wi”, 'jau 'gã ajaupe. Aipo 'araiwa akou amãmyter ipe. Aipoa 'araiwa kwaw ire kwaiwete te amana, kwaiwete te ywytua nanẽ nũ. A'eramũ opojyayramũ kwe pe ae wawamũ awau yaruu pype ae ataa.

A'ere Paulo 'ga 'jau oree:

¹⁰ —'Araiwa ako okwaw ai'i. A'eramũ jane

jarepyakaakau ee ra'ne. Kasi a'e pe 'aw awi jane oramũ nia'wyri janee ne— 'jau 'ga oree. —Janeyara typywyk janee ne. Karaemã jane simonoukapaw ekoete ne. Ae 'gã we opaw ine— 'jau 'ga oree.

¹¹ A'ere yaruu waraara 'ga nuerowiari Paulo 'ga. Yaruu jara 'ga nanẽ futat 'ga rerowiare'ema nũ.

A'eramũ 'gã 'jau etee 'gã nupe:

—Naani nũ'ũ. Nipojya'uweri nũ'ũ. Soo tãmějẽ futat jane jarekou nũ'ũ— 'jau etee 'gã oree.

A'eramũ jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga 'gã nerowiaa.

¹² —'Au nia'wyri janee amana pype jane rekoa— 'jau etee 'gã jefaruu 'wyriara 'ga upe. —A'eramũ jane jarewau futat. Fenise 'jawa amunaw ipe soo esaka 'jau— 'jau etee 'gã 'ga upe.

Fenisea 'up 'ypõ'õũũ pype wějẽmĩ futat nũ. A'e pe ywytua nipytuui. A'eramũ 'gã 'jau:

—Soo peu, Fenise 'jaw ipe 'jau. Peu futat soo ko amana magwapa 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

Ywytuuretea 'ua 'gã nupe

¹³ Poje ywytu'i'ia 'ua oree. A'eramũ 'gã 'jau:

—Jarujete futat jane oi ra'e— 'jau etee 'gã ajaupe. A'eramũ 'gã —Pe'je ajee soo etee 'ũ— 'jau nũ.

A'eramũ ore arawau aru'aa yaruu pype nũ. A'erauwe 'gã yaruu momytawa mua imatãu. A'eramũ 'gã yaruu rerekou ywywyri'i etee futat.

¹⁴ Poje ywytuuretea 'ua oree. 'Ypõ'õũũ 'arimũ opytu mua oree. A'ea futat yaruu moyyita imotomotomoga oree.

¹⁵ Ywytuua 'ua ore rewiri tãmějẽ futat. A'eramũ yaruu waraara 'gã

—Sirowak imonou imojekoka Jemiaresage are— 'jau numiamũ.

A'ere ywytua nuerowagukari 'gã nupe. A'eramũ ore rerawau tpytera katy.

¹⁶ A'ere ore rerooi 'ypõ'õ'ĩĩ atykupe katy etee. Ywytua ore rerawau. 'Ypõ'õ'ĩĩ rera Kauta. Ya'ria 'gã imogou yaru ku'a are.

¹⁷ A'eramũ 'gã ya'ri'i mua imatãu enuẽma yaru 'arimũ.

—Kasi ywytua erooi imonoka ne— 'jau 'gã.

A'ere 'gã tupaama pyu yaru mamamani ywytu awi imotpya jupe.

—Kasi ikaikai jane ree ne— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã tupaama pyu futat imamamana ywytu awi ifaa.

—Namukui 'awamũ Libia ywy ruwi. Libia ywy pyri notypy futari. Kwaiwete te 'yisiga jemogyi tpyter ipe— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã a'eramũ okyjau 'yisiga pype yaru amĩ awi.

—Kasi ywytua jane monoi 'yisig are ne, janeyara kakau jane ree ne— 'jau 'gã ajaupe okyjau. — 'Yisiga pype iamĩau nipo ikaikai jane ree— 'jau 'gã ajaupe.

Yara orojewi ikaika awi 'gã okyjau. Ywytua taity pirera pyu etee futat yara renujãna. A'eramũ 'gã taity pirera moiapap jui.

—Kasi a'e pe jane rerooi jane renujãna 'yisig are ne— 'jau 'gã.

A'eramũ 'gã taity pirera moiapap jui. A'etea ywytu ore reroo ore rerekou meewere'i etee futat ore renujãna.

¹⁸ A'ere niojeri futari ywytua 'ua oree. A'eramũ 'gã ai'iwe karaemã monou imomopoa 'y pe. A'eramũ yara owewuita'i oree.

¹⁹ Imuapyra 'ara rupi 'gã yaruu pypiara monou imomopoapap. Ywyrasig, taityuu pypekap, taityuu. Mĩmera we futat 'gã imomopoapap yar awi. Opou futat 'gã imonou imomopoa yar awi.

²⁰ Kwaiwete ore seri kwara resake'ema. Jaytata miamũ futat ore naruesagi'i futari. Amanarowoky'a esaukare'ema oree. A'etea ywytua wojere'emamũ futat 'ua oree. A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Sapap futat nipo 'ã jane— 'jau 'gã okyjau kwara resake'emawe futat.

²¹ A'eramũ ore arakou kwaiwete 'ara magwapa orojemi'ware'ema. Ore jemuaẽma ore rerekou ore mojemi'warukare'ema.

A'eramũ Paulo 'ga afu'ama oje'ega 'gã nupe:

—Peesak 'jau noko ako pẽẽ je rerowiare'ema ai'i 'ja, 'au etee futat jane ruwi kwara 'ara rapesaka 'eramũ ai'i 'ja— 'jau 'ga 'gã nupe. —Kreta pe jane pyta re amunipo 'ã janekaraemã nimonoukari futari. A'ere ako “Soo futat jane jarekou”, pe'je etee ai'i.

²² A'ere je 'i 'awamũ pẽ nupe: Pejemanũ awi kasi pekyje ne. Yaruua typywyk futat jane wi. A'ere nipo jane mũ nimanũi futari— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²³ —'Awa ypytuna rupi Janeruwarete 'ga ywagipewara 'ga amũ muri je pyri ko. A'eramũ 'ga imome'wau jee ko. Janeruwarete 'ga te 'ã jejararetea. Ma'eramũ 'ga 'ã ojepyriwara 'ga amũ muri jee, imoporogytaukaa jee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁴ —Ywagipewara 'ga 'jau jee ko: “Erekyje kasi ekou ne. Najukaukara'uweri je ene 'au. Ereo futat

ewaēma 'wyrirarete 'ga pyri ejemome'wau 'ga upe 'jau", 'jau 'ga jee ko. "Ene rupi oo ma'e 'gã nanē futat namanūi futari amū", 'jau 'ga imome'wau jee ko. "Janeruwarete 'ga 'ã esage te. A'eramū 'ga ene rupi oo ma'e 'gã amū apisiukare'ema futat nipo", 'jau 'ga jee ko— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁵ —A'eramū pēē pejepy'a'wyre'emamū. Je 'ã Jarejuwarete 'ga arowiat. 'Ga je'eg imū etee futat nipo 'ã ijeapoi janee. Jee imome'uawer imū etee futat nipo 'ga iapoi— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁶ —A'ere nipo ywytua jane rerooi jane rerojekoka futat 'ypō'ōūū mū ree— 'jau 'ga 'gã nupe imome'wau.

²⁷ Mukūja morowykye'ema rupi ywytua ore rerawau ore rerekou ore renujāna. 'Yē'ē rypyterimū, Metiteraniu 'jawa rypyterimū awau ypyajeje katu 'gã amū wea'aramū ywy are:

—Sojot nipo 'ã jane ywy pyri 'ja— 'jau yara waraara 'gã ajaupe.

²⁸ A'eramū 'gã itajuu mū apysāu tupaama sīāpyr are. A'ere 'gã imonou imomoa 'y pe tom. A'eramū trītai seis metro awau wapyka ywy are. A'ere 'gã ywy are iwyg ire imua nū. Arawau peu muku'i nū. A'eramū 'gã imonou imomoa nū tom. A'ea ināinānī'ī etee oo wīti seis metro etee awau wapyka ywy are.

²⁹ A'eramū 'gã kyjea 'gã nerekou poromū ia'agawyaukaa 'gã nupe.

—Ita 'arimū jane oi ne— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramū 'gã yara momytawa monou imomopoa ita 'arimū arawawe'ēwe. 'Gã iku'a pewara monou

imomoa. Tom tom. Irũpãwẽ monou imomoa.
A'eramũ futat yaruu momytau orojeupe.

A'eramũ 'gã 'jau ajaupe:

—Kamẽsĩete werewi pa 'ã ku'emamũ nũ— 'jau 'gã ajaupe.

³⁰ A'ere yara waraara 'gã amũ ya'ri'i monoi imomoa 'y pe. Saka'jam 'jau numiamũ.

—Yaruu momytawa siroo imomoa iruupeu'i isĩ awi— 'jau futatee 'gã ajaupe numiamũ.

³¹ A'eramũ Paulo 'ga 'jau jefaruu 'gã 'wyria'ri 'ga upe jefaruu 'gã netee:

—Yaruu waraara 'gã ka'jamamũ nipo ywawuje etee futat pepap. 'Gã ka'jam ire nipo Janeruwarete 'ga nojejukai pẽ nee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

³² Aipo ojeupe 'ga 'eramũ jefaruu 'gã ya'ri'i sãwonoka imonou imoia yaruu awi.

³³⁻³⁴ Ku'em ja'wyja'wyuramũ Paulo 'ga oje'ega 'gã nupe:

—Pe'je pejejua pejejemi'waa. Mukũja morowykye'ema rupi te 'ã nepejemi'wari— 'jau 'ga 'gã nupe. —Pe'je pejejemi'waa pejejemopifuakaawamũ. Tepepifuakat 'jau. Nimanũi futari jane mũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

³⁵ Aipo 'e re Paulo 'ga kanape'i mua opo pe. A'eramũ futat 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe:

—Au'jete mama'ea eremut oree— 'jau 'ga oje'ega monou 'ga upe 'gã nowase.

A'eramũ futat 'ga ape monoka i'wau.

³⁶ A'eramũ 'gã 'ga jemi'wara resakawe futat aku'iramũ. A'eramũ futat 'gã ojemi'waa 'ga pyri.

³⁷ Kwaiwete ore yaruu pypewaramũ. Tusẽtu setẽtai seis te ore pytuna.

38 A'etea 'gã iapopyrera a'upap. Ojomoyka i'wau. A'e pe 'ã 'gã imomopoa nũ. Iapoe'emera momopoa nũ. Kwaiwete juowuuranaku'ia 'gã imomopori. A'eramũ futat yaruu mawua imua orojee imowewuita.

'Yisiga pype yaruu sãmĩawet

39 Ku'emamũ yaruu waraara 'gã 'jau:

—Ma'ape jane jarejua 'ũ? Niesagi we te 'ã jane 'au jepi— 'jau 'gã ajaupe.

A'eramũ 'gã 'yisiga resaka.

—Pe'je ajee soo peu jarejekoka esaka— 'jau 'gã 'yisiga repejãna imonou.

40 A'eramũ 'gã yaruu momytawaama monoka. Furuk. Iku'ookawa 'gã irapa jui. A'ere 'gã taity pirera pypekau isĩ me ywytu upe numiamũ.

—Jane reroo pea 'yisig are jane rerojekoka 'jau— 'jau 'gã ajaupe numiamũ.

41 A'ere 'yisiga mũ ruwi tpytyter ipe yaruu renune ypype'i rakue. A'eramũ 'gã esake'ema. A'eramũ ywytua ore rerawau ore renujãna i'arimũ. Tyryk. 'Yisiga pype yaruu sãmĩãu oree. Ywytuu fuakara futat yaruu monou isãmĩãu ore wi. A'eramũ futat 'gã imosokarũme'em. Nomosogarũi 'gã. Kwaiwete te 'y ryjuapia. A'eramũ 'y ryjuapia futat iku'awopena.

42 A'eramũ jefaruu 'gã 'jau 'wyrirara 'ga upe:

—Siapisi ose ma'efera 'gã 'jau. Siapisi tãmējē 'gã 'jau. Kasi 'gã ka'jami ne— 'jau 'gã 'wyrirara 'ga upe.

43 A'ere 'gã 'wyrira'ri 'ga nifueweri Paulo 'ga juka are. A'eramũ 'ga 'jau:

—Naani nũ'ũ. Peapisi awi 'gã nũ'ũ— 'jau 'wyrira'ri 'ga jefaruu 'gã nupe.

A'ere 'wyrria'ri 'ga 'jau 'gã nupe:

—Pe'je pejewau pejepopoa jui. Oytap ma'eramũ pejewau tenune pejeytapa pejekoka 'yisig are.

⁴⁴ Iytawe'ema 'gã yaruu pemer are too oytapa 'jau— 'jau 'ga 'gã nupe.

A'eramũ ore nan arawau. Orojekoka pãwẽ pãwẽ futat ikue, aramanũme'em futat ore mũ ikue.

28

Mauta 'jawa 'ypõ'õ me 'gã nekoawet

¹ Arawau orojekoka 'ypõ'õ me aru'jãu 'y awi. Peu futat ore 'ypõ'õ rera kwaapa.

—Aga 'ypõ'õ rera Mauta— 'jau ipype 'up ma'e 'gã imome'wau ore.

² A'eramũ ore jekog ire peuwara 'gã 'ypõ'õ mewara 'gã 'ua ore repejãna. Ore rapeje'ega 'gã 'ua. Opojejuka esageramũ 'gã ore ree. Amanakyrã pype te ore ruri aru'jãu. A'eramũ 'gã 'ua tata mo-jopy'wau ore ree. Iro'ysag awi tata mo-jopy'wau ore ree.

³ A'eramũ Paulo 'ga 'yw akã ypiwera rerua imono'oga tataramũ. A'eramũ moja uẽma tata rakuw awi. A'eramũ 'ga po u'wau. Waekou akou 'ga po are.

⁴⁻⁵ A'ere 'ga imowawagi etee imonou tata pe.

A'e resaka 'ypõ'õ mewara 'gã 'jau ajaupe:

—Kuu. Oporojuka ma'efera 'ga nipo 'ã koromũ kũi— 'jau 'gã ajaupe. —'Y pe ako 'ga namanũi ko. A'ere 'awamũ 'ga manũi. Nae u'uaiwi 'aga moja. Nauagi ae 'aga moja rãi ay upe— 'jau 'gã ajaupe. —Janemaira 'ga 'ga nomogoukari.

⁶ A'eramũ 'gã ajemogyau oporesagamũ 'ga ree.

—Siesak 'ga po wuwura 'jau— 'jau 'gã ajaupe.
 —Siesag iki 'ga amanña erujewi— 'jau 'gã opore-
 sagamũ ajemogyau 'ga ree.

'Ga po wuwura rapesaka 'gã ajemogyau namu-
 tamutat numiamũ. A'ere nowuwuri 'ga wi. Naayi
 'ga upe.

'Ga po wuwure'ema resakawe 'gã 'jau:

—Kuu. Nowuwuri futari 'ga poa ra'e nũ'ũ. Na-
 manũi futari 'ga jupe ra'e nũ'ũ. Maira 'ga te nipo 'ã
 'ut owaẽma janee— 'jau etee 'gã 'ga upe nũ.

⁷ 'Yisiga pyri P'ublio 'ga ywya 'upa. P'ublio 'ga
 'wyriara 'ypõ'õ mewara 'gã nupe. A'eramũ 'ga
 'ua oree, ore rerawau oje'wyr ipe. A'e pe ore
 arajemogyau 'ga pyri muapyra orosea. Ojejukau
 esage futat ore ree.

⁸ Peu ore rekoramũ 'ga ruwa 'ga ojero'wau 'upa.
 'Ga tururua 'ga mory'wau. A'eramũ 'ga 'upa os-
 eawa pype etee futat afu'ame'ema 'upa. 'Ga tu-
 rurua 'ga pifuaka'roka 'ga nuga 'ga ro'y reewe.
 A'eramũ Paulo 'ga awau oje'ega 'ga upe. A'ere
 Paulo 'ga oje'ega monou Jarejuwarete 'ga upe 'ga
 ree:

—Ekatu'ok 'ga, ki Ku'jyp— 'jau 'ga oje'ega monou
 'ga upe.

A'erauwe futat 'ga opo monou 'ga apyte'rarimũ.
 A'erauwe futat 'ga afu'ama ajarueteramũ.

⁹ A'erauwe 'ga resakarera 'gã awau Paulo 'ga
 rera mokwasi'wau opytuna 'gã nupe. 'Ga rera
 renupawe ojero'wu ma'e 'gã 'ua ajatykau 'ga ree
 ojemajarueteukaa 'ga upe. A'eramũ ojero'wu
 ma'e 'gã ajarueteapawamũ.

¹⁰ A'eramũ 'gã mama'e mua ore upe kwai-
 wete. Anure ore 'wyrãmũ 'gã mama'e mua wějẽmĩ

futat ore nũ. Oreremi'urama mua ore, oreremirerooramũ.

Pe awi Roma pe 'gã oawet

¹¹ Muapya jay magwaw ire ore aru'aa yaru mũ pype nũ. Aresãri 'jaw awi futat 'ua 'upa 'ypõ'õ me amana magwapa rakue. Aipo yaru rera Mait jopewet, 'jau 'gã e'roka. A'e yaru pype aru'aa. Aru'ar ire ore oroia.

¹² Arawau orojekoka Sirakusa 'jawa amunaw ipe. Peu ore muapya orosea.

¹³ Muapya oroser ire ore oroia arawau nũ. Regiu 'jawa amunaw ipe etee orojekoka. Majepei tee ore orosea peu. Ai'iwetetewe ywytua 'ua ore, oreatykupe katy 'ua ore upe. A'eramũ ore oroia. A'e ywytua ore renujãna ore rerawau kamẽsiete futat. Mukũ tee ore orosea. Arawau orowaẽma Posuori 'jawa amunaw ipe. Peu ore aru'jãu yaru awi.

¹⁴ A'e pe ore majepeja etee morowykye'ema magwapa. A'e pe futat ore Jejui 'ga rerowiaara 'gã amũ nekoa. A'eramũ 'gã 'jau ore:

—Pe'je pejeju 'au ore pyri, morowykye'ema mũ magwapa— 'jau 'gã ore.

A'ere ore morowykye'ema magwaw ire arawau nũ. Ywyri futat ore oi poromũ Roma 'jawa amunaw ipe arawawamũ.

¹⁵ A'eramũ Jejui 'ga rerowiaara 'gã ore rera renupa rakue. A'eramũ 'gã 'ua ore rowosõu. Apiu 'jaw ipe, Tres Wẽta 'jaw ipe. Mĩmera amunaw ipe 'gã 'ua ore rowosõu.

Aipo 'gã nesakawe Paulo 'ga aku'iramũ 'gã nee. A'eramũ futat 'ga oje'ega Jarejuwarete 'ga upe:

—Ene te 'ã ore rereko ape ejeape. Ene te 'ã 'gã eremut ore maku'iukaa— 'jau Paulo 'ga Jarejuwarete 'ga upe oje'ega monou.

Roma pe Paulo 'ga renawet

¹⁶ Roma pe orowaëm ire jefaruu 'gã 'wyriara 'ga 'jau Paulo 'ga upe:

—'Awamũ eko 'oga mũ pype— 'jau 'ga Paulo 'ga upe.

Jefaruu 'ga nanẽ 'ga amũ imogou Paulo 'ga ree omaenun ma'eramũ.

¹⁷ Muapyt oser ire Paulo 'ga oje'ega monou judeu 'gã 'wyriara 'gã nupe:

—Pe'je pejejua je resaka 'au— 'jau 'ga 'gã nupe oje'ega monou.

A'erauwe judeu 'gã 'wyriara 'gã ajatykau 'ga ree. Ojee 'gã jatykapawauwe Paulo 'ga ojemome'wau 'gã nupe:

—Jareypy 'gã nekwawer imũ etee futat je iapoi tekou ai'i. A'etea judeu 'gã je pyyk, je pofaa, je monou romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe. Jerusareg ipe 'gã je pyygi ai'i. A'ere 'gã je monoi romanũ 'gã 'wyriara 'ga po pe.

¹⁸ A'ere 'gã opo pe je mono re romanũ 'gã poronuwi jee. Je upe oporogytapaw ire 'gã 'jau ajaupe: “Nuapoi 'ga 'ã mama'e tywera amanũawamũ ra'e”, 'jau 'gã ajaupe. “A'eramũ ore 'ga jukawe'em. Pe'je ajee sapoit 'ga wi”, 'jau romanũ 'gã ajaupe numiamũ— 'jau 'ga 'gã nupe.

¹⁹ —A'ere judeu 'gã 'wyriara 'gã nafutari je wi 'gã paira. A'eramũ je 'jau 'gã nupe: “Too tejemome'wau 'wyriararete 'ga upe 'jau”, 'jau je 'gã nupe. Ma'eramũ 'ã je ruri tejemome'wau 'ga upe 'au— 'jau Paulo 'ga imome'wau 'gã nupe.

—Natepytuna 'gã je'ëwu'jaga rõi je ruri. Tejemome'wau te je ruri 'au ai'i— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe u'ama.

²⁰ —Ma'eramũ je 'ã pẽ majatykai tejemome'wau pẽ nupe. Ymã te 'ã judeuramũ jane Jarejuwarete 'ga remimurera 'ga rapesagi. Jejui 'ga 'ã 'ga remimurera futat. A'e 'ga je 'ã arowiat tekou. A'eramũ 'gã 'ã a'eramũ 'ga rerowiarãmũ je munepa je mÿina je pofaa itaju pyu— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²¹ A'eramũ peuwara 'gã 'jau Paulo 'ga upe:

—Namuri futari 'gã ka'arana ikwasiaa oree enereko tywer are. Pe awi 'ut ma'e 'gã miamũ nomome'ui futari ene rekoarũe'ema oree— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

²² —A'eramũ ene Jejui 'ga mome'wau oree 'awamũ. Taruenup ene imome'ua 'jau. “Kwe pewara 'gã 'ã Jejui 'ga rerowiaara 'gã je'ëwu'jaga ajemogyau” 'ea 'ã ore a'jea futat aruenup arajemogyau. Ma'eramũ 'ã ore “eporogyta oree”, ore 'i enee. Taruenup ene imome'ua orojeupe 'jau, 'jau 'ã ore enee.

²³ A'eramũ nipo ore anurenure'i arajua eneporogyta renupa— 'jau 'gã Paulo 'ga upe.

A'ere 'gã awau aipo 'ga upe 'e re.

Ko'iko'i ete 'gã 'ua Paulo 'ga porogyta renupa. Amumera 'gã 'ua 'gã nupi 'ga porogyta renupa. A'erauwe Paulo 'ga oporogytau 'gã nupe. Ai'iwetetewe agawewi futat. A'etea 'ga oporogyta werokaarup 'gã nupe. Jarejuwarete 'ga mogyta are 'ga 'gã mu'jau.

—Anure nipo Janeruwarete 'ga reni 'wyrriaramũ janee— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau.

—Oje'ega renuparamũ ae 'ga ae mowywya imonou ojepyri wemiayuwamũ imogyau. Oje'ega renupare'ema 'gã te nipo ajee 'ga omono mama'eukwaawa rapyaw ipe— 'jau 'ga imome'wau 'gã nupe. —Ymã te 'ã Moisesi 'ga ka'arana kwasiari inuga janee rakue. Janeruwarete 'ga je'ega mome'wara 'gã nanẽ 'ã ka'arana kwasiaa inuga Jejui 'ga ree janee rakue: “Anure nipo Janeruwarete 'ga wa'yra 'ga muri janee jane katu'okawamũ”, 'jau 'gã ikwasiaa inuga janee rakue. Jejui 'ga 'ã Jarejuwarete 'ga ra'yra futat. Werowiarãmũ 'ga pẽ katu'ogi pẽ mogyau wemiayuwamũ futat— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁴ Aipo 'eramũ 'gã amũ 'ga je'ega rerowiaa. A'ere amumera 'gã 'ga je'ega nuerowiari ajemogyau.

²⁵ A'eramũ 'gã awau 'ga wi.

'Gã o enune Paulo 'ga 'jau 'gã nupe nũ:

—Ymã te 'ã Janeruwarete 'ga 'Agesage je'egi Isai 'ga upe rakue. A'eramũ 'ga 'ga 'Agesage je'ega mome'wau janepytunera upe rakue. A'jea futat 'ga je'ega.

²⁶ A'e are 'ga ka'arana kwasiaa inuga janee rakue:

“Ekwap eporogytau 'gã nupe:

Peenup futat nipo numiamũ. A'ere nipo nepẽneapyoi ee.

Pemã'ẽ esage agawewi nipo ee. A'etea nipo pẽẽ esakare'ema 'jawe etee pejemogy.

²⁷ Pẽ'akwaawe'ema pẽ nereko.

Pejeapyakwara peawopytym. A'eramũ pẽẽ jeje'ega renupe'ema.

Pejeapymĩãu esakare'ema 'jawe. A'eramũ pẽẽ
jeremiapofera resake'ema.

Peje'akwaaw ire amunipo 'ã pẽẽ pejejea pemỹi je
ree.

Pẽãpya amunipo 'ã enupa. A'eramũ amunipo 'ã
pẽẽ pejejeapyoramũ ee.

A'eramũ futat amunipo 'ã pẽẽ je rerowiaa pejeje-
mogya.

A'eramũ futat amunipo 'ã je pẽ katu'oka",
'jau Janeruwarete 'ga ikwasiarukaa Isai 'ga upe
rakue— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe imome'wau u'ama.

²⁸ A'ere Paulo 'ga 'jau 'gã nupe:

—Janeruwarete 'ga 'ã oje'eg esage omono
judeue'ema 'gã nupe. Judeue'ema 'gã nupe
nanẽ ojemome'waukaa jee nũ. “Pe'je pejepoia
pejetywer awi”, 'jau je 'gã nupe. “Pejetywer
awi pepoiramũ 'ga pẽ katu'ogi”, 'jau je 'gã nupe.
Judeue'ema 'gã nupe je aipo 'jau tekou. 'Gã 'ã
werowiar ete— 'jau Paulo 'ga 'gã nupe.

²⁹ 'Ga porogytapaw ire judeu 'gã awau Paulo 'ga
wi. Ajamueu awau 'ga 'eawer are ajemogyau.

³⁰ Mukũi kwara poromukuran Paulo 'ga ako
peu, Roma pe ikue. Paulo 'ga ka'aranũũ monou
'oga mepyau ojeupe. Oje'wyr ipe oo ma'e 'gã mua
esage ojepyri:

—Pe'je pejejua pejesou pejeapyka. Saporogyta
'jau— 'jau 'ga 'gã nupe 'ũina.

³¹ A'eramũ 'ga Jejui 'ga mome'wau 'gã nupe:

—Jejui 'ga je'ega ki peenup pejemogyau. “Nan
ki pejemogy”, e'i Jejui 'ga janee rakue. A'eramũ
jane 'ga 'eawer imũ etee futat mama'e apou jare-
jemogyau. Jejui 'ga futat janejararetea. A'eramũ

jane 'ga je'ega etee futat erowiaa— 'jau Paulo 'ga
'ũina amowaara 'gã nupe imome'wau.
Okyjawe'em futat 'ũina imome'wau 'gã nupe.

CCX

Janeruwarete 'Ga Je'eg New Testament in Kayabí (BR:kyz:Kayabí)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayabí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayabí

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

ccxi

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
4079b71d-584e-51a5-ad2a-7eb18ed8c7d4